

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

УДК 004(477)

**Міжнародної науково–практичної конференції молодих
вчених, аспірантів та студентів
«Інформаційні технології в сучасному світі: досліджен-
ня молодих вчених»**

Матеріали конференції

14 – 15 березня 2013 року

Харків, 2013

Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених, аспірантів та студентів «Інформаційні технології в сучасному світі: дослідження молодих вчених», 14 – 15 березня 2013 року : Матеріали конференції. – Х.: , 2013 – с.

Представлені тези доповідей за теоретичними та практичними результатами наукових досліджень і розробок, які виконані молодими вченими, аспірантами та студентами.

Матеріали публікуються в авторській редакції.

Організаційний комітет

Голова:

Пономаренко В.С. , д.е.н., проф., ректор ХНЕУ.

Заступники голови:

Грачов В.І., к.е.н., проф., декан факультету економічної інформатики ХНЕУ;

Золотарьова І.О., к.е.н., проф., ХНЕУ.

Члени Оргкомітету

Пушкар О.І., д.е.н., проф., ХНЕУ;

Раєвнева О.В., д. е. н., проф, ХНЕУ;

Степанов В.П., к.т.н., проф., ХНЕУ;

Вдовьонков В.Ю., к.т.н., доц., ХНЕУ;

Федорченко В.М. к.т.н., доц., ХНЕУ;

Дорохов О.В., к.т.н., доц., ХНЕУ;

Євсєєв С.П., к.т.н., доц., ХНЕУ;

Холодкова А.В., к.т.н., доц., ХНЕУ;

Затхей В.А., к.т.н., доц., ХНЕУ;

Шило С.Г., к.т.н., доц., ХНЕУ;

Грабовський Є. М., к.е.н., доц., ХНЕУ;

Гриневич Л.В. к.е.н., доц., ХНЕУ;

Зірко О.В. викладач, ХНЕУ;

Борисенко О. М. к.т.н., ст.викладач, ХНЕУ

Вчений секретар:

Євсєєв Сергій Петрович

Технічний секретар:

Король Ольга Григорівна

За достовірність викладених фактів, цитат та інших відомостей відповідальність несе автор

СЕКЦІЯ 4 СУЧАСНІ ІНСТРУМЕНТИ ПРИКЛАДНОЇ СТАТИСТИКИ

УДК 658.153

В.В. Абрамкіна

lera.abramkina@mail.ru

Харківський національний економічний університет, Харків

ПРОБЛЕМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА В УКРАЇНІ

Оборотні кошти (ОК) є однією зі складових майна підприємства. Стан і ефективність їх використання – одне з головних умов успішної діяльності підприємства. Розвиток ринкових відносин в Україні визначає нові умови їх організації. Висока інфляція, неплатежі й інші кризові явища змушують підприємства змінювати свою політику стосовно ОК, шукати нові джерела поповнення, вивчати проблему ефективності їх використання. Саме даний факт обумовлює актуальність теми.

Метою дослідження є вивчення основних показників ефективності використання ОК підприємств.

Дослідженнями даного питання займається ряд українських вчених, серед яких Єгорова С., Баканов М., Сергєєв Е. й інші. До ОК відносяться запаси (сировини і матеріалів, незавершеного виробництва, готової продукції, товарів), дебіторська заборгованість, видані аванси, грошові кошти, короткострокові фінансові вкладення. Під ефективним використанням ОК розуміється таке їх функціонування, при якому забезпечується стійкий стан фінансів, суворо дотримується фінансово-кошторисна дисципліна, досягаються найвищі результати при найменших витратах. Ефективність використання ОК характеризується їх структурою (часткою фінансування за рахунок власних коштів і розподілом у виробничого циклі) й оборотністю. Структура ОК показує пропорції розподілу ресурсів між окремими елементами.

На ефективність використання ОК найбільш впливають їх розмір, структура, джерела формування та розміщення. Якщо за окремими видами оборотних активів встановлені нормативи, то аналіз проводять і в зіставленні з ними. Рівень ефективності використання загальної величини ОК і окремих їх видів характеризується системою вартісних і натуральних, кількісних і якісних показників, а саме, коефіцієнтом оборотності, тривалістю одного обороту та рентабельністю засобів. Необхідною умовою збереження власних ОК є рентабельна робота підприємства. ОК (власні та запозичені) повинні використовуватися на певні цілі і в розмірі, передбаченому фінансовим планом. Крім того ОК слід використовувати ефективно, тобто плани повинні виконуватися при мінімальній сумі ОК [2]. Часто під раціональним управлінням ОК розуміють тільки їх зменшення. Однак їх нестача може мати настільки ж негативні наслідки, як і надлишок. З дуже великою величиною ОК пов'язані проблеми додаткових

витрат на зберігання надлишків запасів, псування і фізичне старіння запасів, зменшення реальної вартості активів через інфляцію, ризик неплатоспроможності дебіторів. Брак ОК може викликати збої в постачанні, а як наслідок - збільшення виробничого циклу і зростання витрат, зниження обсягу продажів через нестачу запасів готової продукції, додаткові витрати на фінансування[1].

Правильне управління запасами дозволяє зменшити виробничий цикл, а отже, збільшити оборотність коштів, вкладених в запаси і витрати, пов'язані з ними, забезпечуючи при цьому безперебійний цикл виробництва. У підприємствах резерви та шляхи прискорення оборотності ОК в узагальненому вигляді залежать від двох факторів: обсягу товарообігу і розміру оборотних коштів. Щоб прискорити оборотність, необхідно удосконалити рух товару та нормалізувати розміщення ОК, повністю виконувати плани господарської діяльності, удосконалити організацію торгівлі, впроваджувати прогресивні форми і методи продажу, удосконалити розрахунки з постачальниками та покупцями, поліпшувати претензійну роботу, прискорювати оборот грошових коштів за рахунок поліпшення інкасації торгової виручки, суворого лімітування залишків коштів у касах торгових підприємств, в дорозі, на розрахунковому рахунку в банку, звести до мінімуму запаси господарських матеріалів, малоцінних і швидкозношуваних предметів, інвентарю, спец одягу на складі, скоротити підзвітні суми, витрати майбутніх періодів, не допускати дебіторської заборгованості.

Таким чином, ефективність використання ОК підприємств залежить насамперед від уміння управляти ними, покращувати організацію роботи підприємства, підвищувати рівень комерційної та фінансової роботи.

Список літератури:

1. Баканов М.І., Сергєєв Е.А. Аналіз ефективності використання оборотних коштів // *Бухгалтерський облік*. - 2002. - № 10. - С. 64-66.

2. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://masters.donntu.edu.ua/2004/fem/egorova/library/art%202.htm>

3. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://1cv8.net.ua/avs_analiz_dlya_povisheniya_effektivnosti_raboti_sklada.html

Науковий керівник: к.е.н., проф. Грачов В.І.

ДО ПИТАННЯ ЩОДО ГОЛОВНИХ ПРОБЛЕМ СІМ'Ї ТА ШЛЮБУ В УКРАЇНІ

Актуальність дослідження проблем сім'ї і шлюбу полягає в тому, що сучасна українська сім'я змінюється разом зі зміною суспільства, яке, у свою чергу, змінюється разом зі зміною інституту сім'ї. В той же час виникає криза, яка спостерігається в різних сферах родинно-шлюбних стосунків. Саме цей соціальний інститут є тією ареною, на якій і завдяки якій багато в чому розвертаються взаємини окремої людини і суспільства [1].

Слід зазначити, що прояви кризи спостерігаються в самих різних сферах шлюбно-сімейних стосунків. Криза торкнулася тих основ, на яких базуються сучасна сім'я, особливо економічних, соціальних та інших. Це призводить до істотних змін в структурі сім'ї, її ціннісних орієнтаціях.

Однією з основних проблем сучасної сім'ї є падіння статусу сім'ї як соціального інституту суспільства. Відомо, що в роки радянської влади соціальний статус сім'ї був відносно високим, держава надавала істотний вплив на родинні стосунки в суспільстві. У роки реформ сталося різке зниження цього статусу. У системі соціальних інститутів сім'я виявилася у вельми нерівнозначному положенні. До того ж треба мати на увазі, що в суспільній свідомості все більший пріоритет віддається орієнтації на реалізацію особових якостей, досягнення комфорту і інших подібних символів соціального успіху [2].

Нерівноправне положення інституту сім'ї серед інших соціальних інститутів привело до девальвації родинного способу життя, довічного браку, збільшенню престижу одиночно-холостяцької незалежності і малодітності (1-2 дитя в сім'ї) в різних шарах і шарах суспільства. Ці тенденції особливо посилилися в 90-і роки, коли «обзаведення сім'єю з декількома дітьми перестало виступати як один з показників людського благополуччя. З цим пов'язано скорочення числа шлюбів і зростання кількості розлучень [1].

Основними причинами розлучень є: зловживання спиртними напоями, побутова невлаштованість подружжя, подружнє невірність, проблеми розподілу домашніх обов'язків, психологічна несумісність.

Проаналізуємо шлюбність та розлучуваність в Україні. Так в 2001 р. було зареєстровано 334,1 тис. шлюбів. В 2002 р. зареєстровано на 2 тис. шлюбів більше (336,1 тис.), але в 2003 р. було зареєстровано вже 328,4 тис. шлюбів. Найбільша кількість зареєстрованих шлюбів спостерігалась в 2007 р. – 416,4 тис. шлюбів. Починаючи з 2008 р. спостерігається зменшення реєстрації шлюбів – 322 тис. В 2009 р. менше на 3,8 тис. (318,2 тис.) порівняно з поперед-

нім роком. В 2010 р. -305,9 тис. (менше на 12,3 тис.) порівняно з попереднім роком. В 2011 р. кількість зареєстрованих шлюбів склала 304,8 тис. шлюбів, що на 1,1 тис. менше [3].

Що стосується розлучень, то спостерігається тенденція до їх зниження. Так, в 2001 р. кількість зареєстрованих розлучень складала 167,8 тис. В 2003 р. відбувається зменшення на 1,3 тис. до 165,4 тис. розлучень. Така тенденція відбувається до 2010 р. включно. В 2010 р. зафіксовано 126,1 тис. розлучень. В 2011 р. відбувається зменшення на 0,2 тис. до 125,9 тис. розлучень. Але, зниження кількості розлучень можна пояснити в основному, не підвищенням статусу сімейних цінностей, а зниженням числа шлюбів.

В цілому по Україні в 2011г. на 1000 осіб населення припадало 6,6 шлюбів та 2,6 розлучень [3].

Загалом, якщо раніше сім'я асоціювалася з чоловіком і дружиною, їх батьками, 5-6 дітьми, то зараз, в кращому разі – чоловіком з дружиною і 1-2 дітьми. Такий стан української сім'ї не відповідає умовам розширеного відтворення населення країни, завданням родинного виховання. Зрозуміло, що одне з основних (якщо не головних) завдань нового століття в Україні є збереження сім'ї, знайти форми і методи її захисту і зміцнення, продовження для майбутніх поколінь натхнення її призначення.

Список літератури

Голод С. социолого-демографический анализ состояния и эволюции семьи // Социс. - 2008. - №1.

–
С. 23-24

1. Гребенников И.В. Основы семейной жизни: учебное пособие для студентов педагогических институтов. - М.: Просвещение, 1991. - 275 с.

Сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: ukrstat.gov.ua

Науковий керівник к.е.н. доц. Аксьонова І.В.

АНАЛІЗ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЛІТИКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Перехід до сталого (збалансованого) розвитку є новою політичною метою не тільки для України, а й для усіх країн світу. Україна задекларувала своє бажання перейти на шлях сталого (збалансованого) розвитку ще на Конференції ООН з довкілля та розвитку в Ріо-де-Жанейро у 1992 р., підписавши Декларацію Ріо та Програму дій “Порядок денний на XXI століття”.

Метою сталого розвитку України є припинення деградації природних екосистем і забезпечення високого рівня та якості життя нинішнього і майбутніх поколінь жителів країни на основі впровадження нової моделі економіки на засадах збалансованого природокористування. Досягнення цієї мети відповідає світоглядним цінностям і культурним традиціям українського народу, а також міжнародним зобов'язанням країни.

В проєкті Концепції переходу України до сталого розвитку визначено наступні принципи сталого розвитку [2]:

- поєднання розвитку суспільства зі збереженням довкілля;
- інтеграція економічної, соціальної та екологічної складових розвитку;
- підтримання цілісності екосистем;
- забезпечення соціальної справедливості;
- запобігання економічним, соціальним та екологічним негараздам;
- збалансоване виробництво і споживання;
- збереження біологічного та ландшафтного різноманіття;
- забезпечення прозорості та підзвітності державного управління;
- корпоративна соціальна відповідальність;
- участь громадськості у формуванні та реалізації політики сталого розвитку;
- збереження культурного різноманіття і традицій українського та інших народів, що живуть в Україні;
- захист і збереження культурної та історичної спадщини народу України.

Але невіршеність і вимушена першочерговість чинників економічного зростання відсунули на задній план урахування принципів сталого (збалансованого) розвитку в галузевій політиці та законодавстві України.

В сучасних умовах подальший перехід до сталого (збалансованого) розвитку України має виходити з наступних передумов [3]:

в країні продовжує зберігатись екстенсивний тип розвитку економіки, що веде до незбалансова-

ного природокористування та надмірного використання природних ресурсів;

надмірне антропогенне навантаження на екосистеми призводить до порушення екологічної рівноваги та деградації екосистем;

зростає число техногенних аварій і катастроф; населення недостатньо проінформоване про концепцію сталого (збалансованого) розвитку;

політика сталого (збалансованого) розвитку та екологічна політика не є пріоритетними для структур влади.

Отже, стратегія переходу України до сталого (збалансованого) розвитку має ґрунтуватися на аналізі тих дисбалансів, які існують в економічній, соціальній та екологічній сферах, і на подальшому визначенні шляхів їх подолання.

За часи незалежності в Україні було прийнято низку правових актів, спрямованих на поступовий перехід до сталого (збалансованого) розвитку. Постановою Верховної Ради України від 24 грудня 1999 р. схвалено Концепцію сталого розвитку населених пунктів, розраховану на тривалу перспективу (15–20 років). З метою сприяння збалансованому (сталому) розвитку населених пунктів та збалансованому управлінню прийнято Закони України “Про екологічну реабілітацію територій”, “Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру”, “Про зону надзвичайної екологічної ситуації”, розроблено і затверджено Концепцію державної регіональної політики, генеральну схему планування території України. На поліпшення стану довкілля та збалансований (сталий) розвиток спрямовані “Основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки”, Земельний, Лісовий та Водний кодекси України, Кодекс України про надра, Закони України “Про охорону навколишнього природного середовища”, “Про тваринний світ”, “Про рослинний світ”, “Про екологічну експертизу” тощо.

Постановою Кабінету Міністрів України № 634 від 26 квітня 2003 р. була затверджена “Комплексна програма реалізації на національному рівні рішень, прийнятих на Всесвітньому саміті зі сталого розвитку, на 2003–2015 роки”. Основними завданнями Програми є ліквідація бідності, впровадження моделей збалансованого виробництва і споживання, спрямованих на забезпечення життєдіяльності людини, охорона і раціональне використання природних ресурсів, оптимізація ресурсної бази економічного та соціального розвитку.

Разом з тим, поки що бракує механізмів забезпечення сталого (збалансованого) розвитку в господарському, цивільному, адміністративному та фінансовому законодавстві. На цей час існує тільки одна державна цільова програма - Державна цільова програма сталого розвитку сільських територій на період до 2020 року.

На інституційному рівні в Україні не існує міністерства чи відомства, відповідального за політику сталого (збалансованого) розвитку. Україна є однією з небагатьох країн Європи, в якій відсутні такі важливі стратегічні документи, як Національна стратегія сталого розвитку та Національний план дій з охорони навколишнього середовища. Діяльність Національної комісії сталого розвитку України при Кабінеті Міністрів України (постанова КМУ від 8 жовтня 1997 р. № 1123) та Національної комісії зі сталого розвитку при Президенті України (Указ Президента України від 4 лютого 2003 р. № 76) виявилася неефективною.

Досягнення цілей сталого (збалансованого) розвитку часто вимагає від уряду вжиття певних заходів з метою кращої інтеграції економічної, соціальної та екологічної політики в межах повноважень кожної існуючої галузі. У зв'язку з цим важливими завданнями є:

- розроблення й впровадження Національної та регіональних стратегій сталого (збалансованого) розвитку та Національного плану дій з охорони довкілля;

- проведення експертизи чинного законодавства щодо його відповідності принципам сталого (збалансованого) розвитку;

- здійснення інституційної модернізації системи державного управління у сфері сталого (збалансованого) розвитку, зокрема створення Національної агенції зі сталого (збалансованого) розвитку з повноваженнями щодо координації економічної, соціальної та екологічної політики;

- розроблення та впровадження системи індикаторів сталого (збалансованого) розвитку.

Реалізація переходу України до сталого розвитку сприятиме [1]:

- зменшенню антропогенного навантаження на довкілля та запровадженню збалансованого природокористування;

- припиненню деградації довкілля та збереженню біологічного й ландшафтного різноманіття;

- підвищенню конкурентоспроможності національної економіки;

 - екологізації усіх галузей економіки;

 - структурній перебудові економіки країни у напрямі зростання частки високотехнологічних видів економічної діяльності та зменшення частки ресурсо- й енергоємних виробництв;

 - створенню сприятливих умов для розвитку соціально та екологічно відповідального бізнесу;

 - підвищенню рівня якості життя населення та особистісного розвитку людини;

 - підвищенню продуктивності праці;

 - захисту здоров'я населення від негативних чинників довкілля та зростанню тривалості життя;

 - підвищенню рівня соціальних стандартів і гарантій;

 - інтеграції освіти для сталого розвитку в національну систему освіти, підвищенню рівня кваліфікації та перепідготовки державних службовців і кадрів для різних галузей економіки;

 - створенню системи наукового забезпечення переходу до сталого розвитку;

 - збереженню історичної та культурної спадщини українського народу;

 - удосконаленню нормативно-правового забезпечення сталого розвитку;

 - формуванню системи державного управління сталим розвитком;

 - зміні моделей виробництва і споживання на основі традиційних цінностей та новітніх способів природокористування;

 - захисту національних інтересів України;

 - розвитку громадянського суспільства;

 - зміцненню партнерства органів державної влади та місцевого самоврядування, бізнесу, науки та інститутів громадянського суспільства у реалізації політики сталого розвитку України;

 - реалізації політики сталого розвитку на регіональному рівні та зменшенню регіональних диспропорцій.

Список літератури

1. Сайт Громадської ради при Харківській обласній державній адміністрації. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://kharkivoda.org.ua>.

2. Сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій. – Режим доступу: <http://mns.gov.ua>.

3. Сайт Дніпропетровського обласного інституту післядипломної освіти. – Режим доступу: <http://www.doippo.dp.ua>.

АНАЛИЗ СТРУКТУРЫ И ФУНКЦИЙ ФОНДОВОГО РЫНКА УКРАИНЫ

Фондовый рынок является неотъемлемой частью экономики любой страны, обеспечивая передвижение капитала между разными секторами экономики, способствует его реструктуризации и тем самым возрастанию экономической безопасности страны. Он является целостной системой, с набором своих правил и механизмов, которые характеризуются. Основная цель фондового рынка повышение конкурентоспособности финансового рынка Украины и создание условий для привлечения в экономи-

ку страны не только иностранного, но и внутреннего капитала.

Целью работы является определение особенностей функционирования фондового рынка.

Анализ фондового рынка, как и анализ любого экономического института предполагает исследование его структуры и выполняемых функций. Структура фондового рынка Украины, которая сформировалась на данном этапе его развития представлена на рис.1 [2].

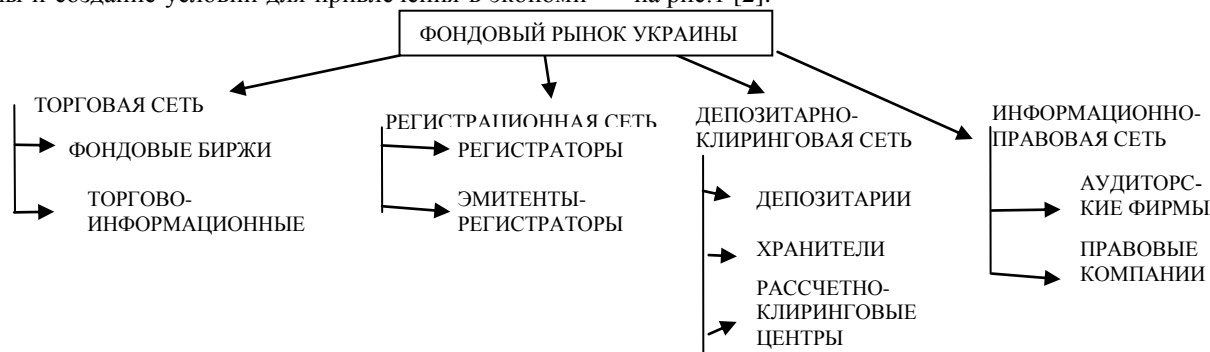

Рис. 1. Структура фондового рынка

На современном этапе фондовый рынок выполняет следующие функции: коммерческая; информационная; перераспределение денег; мобилизационная; ценовая [1]. Для нормального развития экономики постоянно требуется мобилизация временно свободных денежных средств физических и юридических лиц и их распределение и перераспределение на коммерческой основе между различными секторами экономики. В эффективно функционирующей экономике этот процесс осуществляется на фондовых рынках. Фондовый рынок несет информационную функцию, экономическая ситуация на рынке ценных бумаг информирует инвесторов об экономической конъюнктуре в мире и указывает им на ориентиры для вложения денег. Фондовый рынок эффективно влияет на формирование рациональной экономики, так как он стимулирует мобилизацию свободных денежных средств а также их распределение соответственно к потребностям рынка. Одной из главных считается коммерческая функция, то есть получения прибыли от деятельности на фондовом рынке.

Этот тип рынка исполняет также и ценовую функцию, то есть обеспечивает образование рыночных цен, их постоянное изменение. Фондовый рынок привлекает средства для покрытия дефицита государственного и местных бюджетов, обеспечивает перераспределение денежных средств между раз-

ными отраслями, предусматривает возможность концентрации их в новых направлениях [3].

Из проведенного анализа можно сделать вывод о многогранности фондового рынка как целостной структуры, которая играет важную роль в развитии экономики страны.

Список литературы

1. Відомості про фондовий ринок України. Офіційна сторінка Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку [Електронний ресурс] 14 жовтня 2012 р. - Режим доступу: <http://www.nssmc.gov.ua/fund/info>,
2. Фондовый рынок Украины: проблемы та перспективи розвитку / Л.Г. Політюк, К.С. Малишев // Вісник Східноукраїнського Національного Університету імені Володимира Даля. — 2011. — №7(161) ч.2 — С. 159—163.
3. Джусов О.А. Фондовий ринок України: сучасний стан, проблеми розвитку та перспективи / О.А. Джусов, А.С. Коротун // Економічний простір. Збірник наукових праць. — 2009. — №32. — С. 99—109.

Научный руководитель: преподаватель
Чанкина И.В.

ПРОБЛЕМЫ ЗАНЯТОСТИ ВЫПУСКНИКОВ ВУЗОВ В УСЛОВИЯХ СОВРЕМЕННОГО РАЗВИТИЯ РЫНКА ТРУДА УКРАИНЫ

В современном мире вопрос об образовании человека становится все более актуальным для развития мировой экономики. Так, например, индекс образования учитывается при определении уровня экономического развития, который является ключевым критерием при ранжировании стран неразвитые, развивающиеся и наименее развитые [1].

Каждый школьник, после окончания одиннадцатого класса желает получить высшее образование и становится перед выбором ВУЗа. Большинство выбирает ВУЗ и специальность не по желанию, а по престижности, тем самым после окончания учебы сталкиваются с проблемой трудоустройства. Найти работу по окончании университета для большинства нынешних выпускников сверхпроблема. Во-первых, почти все работодатели требуют от них опыта работы, но приобрести его за годы учебы в вузе удается далеко не всем. Во-вторых, уже длительное время на рынке труда существует дисбаланс между спросом и предложением профессий: выпускники школ идут учиться на юриста, экономиста или менеджера, а рынок труда нуждается в инженерах, учителях, медиках, токарях и слесарях [2].

По данным Государственной службы занятости, в первом полугодии 2012 года у нее на учете состояло 31697 выпускников вузов (для сравнения, в 2011 году их было 55603). Всего службой в первом полугодии 2012 года зарегистрировано 17022 профессионала в области архитектуры и инженерного дела, потребность в которых у работодателей составляет 10569 человек, смогли устроиться на работу 5086 человек, соответственно, на одно свободное рабочее место претендуют 2 человека. Незанятых профессионалов в сфере правоправедения, прокурорского надзора, правосудия и правоохранительной деятельности оказалось 8831 чел., потребность у работодателей в сотрудниках составила 2800 человек, т.е. смогли трудоустроиться 1757 человек, на одно свободное рабочее место претендуют 3 человека. Среди профессионалов в области компьютеризации встали на учет как незанятые 3604 человека, потребность среди работодателей в сотрудниках составила 2158 человек, устроились на работу 998 человек, на одно свободное рабочее место претендуют 2 человека. В 2011 году по специальности работали немногим более половины (53%) опрошенных выпускников по исследуемым нами направлениям. Больше всего трудоустроенных по специальности среди юристов (64%), несколько

меньше — среди специалистов бизнес-экономического (50%), инженерно-технического (48%) и архитектурно-строительного (44%) направлений [3]. На этом фоне совсем не радужно выглядят перспективы по трудоустройству выпускников вузов [3].

К основным недостаткам современного образования работодатели относят отсутствие у самих преподавателей практического опыта работы, доступа к новинкам рынка в их сфере, а также формальный подход к прохождению студентами практики и устаревшее оборудование в вузах. Поэтому необходимые изменения, которые должны прийти в сферу высшего образования в стране, — это увеличение практической составляющей в образовательном процессе и обновление материально-технической базы вузов. Необходимо углублять сотрудничество между вузами и бизнесом через привлечение сотрудников компаний к проведению лекций и практических занятий, студенческие и преподавательские практики на базе компаний [4].

Анализируя проблемы отечественного образования, нужно учитывать, что они выражают общемировые тенденции, а также то, что кризис образования связан с глубочайшим социально-экономическим кризисом.

Список литературы

1. Петрова Л.Л. *Сегментация ринку праці: теорія і практика регулювання*. - К.: Таксон, 1997. - 141 с.
2. [Электронный ресурс] – Режим доступа к ресурсу: <http://www.staff-by.com/pubs/1587-1551-na-cto-nuzhno-obratit-vnimanie-vypusknikam-vuzov-pri-trudoustroystve.html>.
3. [Электронный ресурс] – Режим доступа к ресурсу: <http://www.eurosvita.net/?category=1&id=394>
4. [Электронный ресурс] – Режим доступа к ресурсу: <http://www.bibliofond.ru/view.aspx?id=559375>

Научный руководитель: д.э.н. проф.
Раевнева Е. В

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ БЕЗРОБІТНОГО НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМИ ГРУПАМИ ТА ГЕНДЕРНОЮ ОЗНАКОЮ У 2011 РОЦІ

Безробіття є об'єктивним економічним чинником, який впливає як на рівень життя окремої людини, так і на соціальний стан суспільства в цілому. У той же час від ефективності використання наявних ресурсів і, насамперед, робочої сили багато в чому залежить рівень розвитку економіки. Ситуація на ринку праці може або сприяти зростанню економіки, або обмежувати його і породжувати соціальну напруженість у суспільстві[1].

При дослідженні стану і тенденцій розвитку проблеми безробіття великий інтерес викликає аналіз структурних зрушень в розподілі безробітного населення за різними класифікаційними ознаками. Оцінка ступеня стійкості або рухливості наявної структури може бути зроблена за допомогою інди-

У 2011 році як серед чоловіків, так і серед жінок, спостерігалось зменшення чисельності безробітного населення.

Чисельність безробітних чоловіків віком 15-70 років у 2011 році зменшилась, порівняно з 2010 роком, на 49,4 тис. осіб та становила 1007,0 тис. осіб, чисельність безробітних жінок зменшилась на 3,5 тис. осіб та становила 725,7 тис. осіб.

Найвищий рівень безробіття спостерігається серед молоді у віці 15-24 роки (серед чоловіків – 18,6%, серед жінок – 18,7%). За всіма іншими віковими групами рівень безробіття серед жінок є нижчим, ніж серед чоловіків [3].

Високий рівень безробіття призводить до соціальної напруги і погіршення рівня життя людей, заподіює економічні, демографічні та соціальні втрати для суспільства. Масове безробіття призводить також до швидких політичних перемін та має прямий зв'язок із зростанням кількості самогубств, вбивств, смертності від серцево-судинних захворювань, психічних хвороб тощо. Але безробіття має неоднакові наслідки для різних категорій працівників. Так, рівень безробіття серед управлінських кадрів нижчий, ніж у робітників. Перших також рідше звільняють під час спаду, ніж останніх. Підприємства менше схильні звільняти кваліфіковані кадри, на навчання яких вони витратили певні кошти [2].

Отже, проблема безробіття та зайнятості населення є на сьогоднішній день актуальною, бо іманентною властивістю зайнятості є праця, яка, з одного боку, – об'єктивна потреба, а з другого – основна рушійна сила суспільного розвитку.

відуальних та узагальнюючих показників структурних зрушень[2].

За даними Державної служби статистики розглянемо безробітне населення України у віці 15-70 років у 2011 році за професійними групами.

Найбільш поширеними професіями серед безробітних громадян у 2011 році були професії водіїв та робітників з обслуговування пересувної техніки та установок, продавців та демонстраторів, працівників, що надають персональні та захисні послуги, робітників у сфері металургійного та машинобудівного виробництва, а також найпростіші професії у видобувних галузях, будівництві, промисловості та на транспорті, тощо.

1. Бараник З.П. *Статистика ринку праці: Навч. посіб.* - К.: КНЕУ, 2005. - 167 с.

2. *Безробіття в Україні: причини, види, наслідки // Наукові доробки молоді – вирішенню проблем Європейської інтеграції: Збірник наукових статей у. 2 т.- х.: Континент, 2008 Т 2. – 2008. с - 182-184.*

3. *Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.*

4. *Державна служба зайнятості України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dcz.gov.ua/>.*

Науковий керівник: д.е.н., проф. Раєвська О.В

Список літератури

СТРУКТУРНО-ДИНАМІЧНИЙ АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ ЇХ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ

Стабільність банківського сектору є основою сталого економічного розвитку у кожній країні. На жаль, банківська система України проявилася найбільш вразливою до виявлень економічної кризи, яку заподіяли процеси глобалізації та її наслідки. За таких обставин виняткової актуальності набуває аналіз найважливіших показників фінансової стійкості банківського сектору. При цьому система вважатиметься стійкою, якщо при її збуренні вона незначно відхиляється від стану рівноваги, а всі наступні рухи залишаються у відносно малій відстані від рівноваги [1].

Процес глобалізації розуміє під собою взаємопроникнення окремих національних економік через механізми іноземних інвестицій. Найактивніше відбувається фінансова глобалізація, що проявляється у вільному переливанні фінансового капіталу між національними та регіональними ринками капіталу, що призводить до того, що великі потоки іноземного капіталу опиняються на вітчизняному фінансовому ринку. А це може мати неоднозначний вплив на внутрішній фінансовий ринок. Саме тому сьогодні щоб забезпечити стабільність банківської системи потребується аналіз його власного капіталу та інших основних показників діяльності банків. Однак фінансова стійкість банку визначає, наскільки стабільними є його фінансові можливості в динаміці. Таким чином, стабільність банківської системи у загальному значенні слід розуміти як здатність протидіяти перешкодам у її діяльності для того, щоб вона могла виконувати роль фінансового посередника в економіці. Саме стабільність банківської системи є основою для прийняття раціональних рішень у сфері капіталовкладень та сприяє ефективній діяльності господарських суб'єктів. Оглянемо зовнішню ситуацію банківського сектору за останні 7 років.

Основна тенденція показників діяльності банків України з роками зростає: кількість банків за Державним реєстром з 2007 по 2011 роки зросла з 193 до 198 банків, тобто на 2,6%, але на 01.11.2012 року цей показник приймає значення 177, порівняно з 01.01.2012 р. він знизився на 10,6%. Проте банки з іноземним капіталом зростають досить стабільно – якщо у 2007 році їх було 35, то на 01.11.2012 їх кількість становить 55, на 57,1% більше. Банки зі 100% іноземним капіталом показують таку ж тенденцію за сім років їх кількість зросла з 13 банків до 23.

Система комплексного аналізу фінансової стійкості сучасного банку в Україні включає аналіз активів, зобов'язань, капіталу, доходів, витрат, прибутковості, ліквідності та платоспроможності, а також оцінку внутрішніх та зовнішніх факторів, що забезпечують фінансову стійкість банку.

Для одержання об'єктивних результатів, які сприяють підвищенню ефективності функціонування банку, у процесі комплексного аналізу фінансової стійкості доцільно виділити аналіз капіталу банків України та його рентабельність (Рис.1; Рис.2).

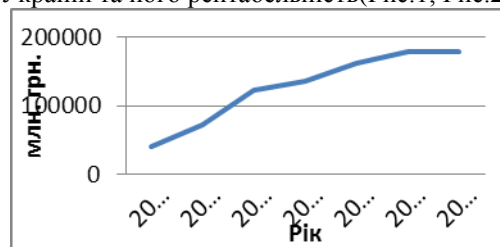

Рис.1 Регулятивний капітал з 01.01.2007 по 01.12.2012[2]

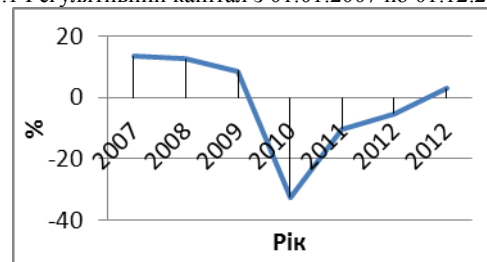

Рис.2 Рентабельність капіталу, % [2]

Не дивлячись на те, що регулятивний капітал банків України з кожним роком зростає його рентабельність з 2010р. має негативне значення, а на 01.11.2012 р. приймає позитивну динаміку. Отже фінансова стійкість банків України знаходиться на недостатньо високому рівні, це обумовлено тим що вона знаходиться у стані розвитку та недостатньо відкрита, доля банків зі 100% іноземним капіталом у загальній кількості банків становить лише 12,9%.

Список літератури

1. Науменкова С. В. Обґрунтування методичних підходів до оцінки стійкості фінансової системи. Вип. 6 / С. В. Науменкова, Р. // Економічний простір. Збірник наукових праць. — 2011. — №3. — С. 19—24.
2. Показники фінансової стійкості – Міжнародний Валютний Фонд, 2007. – 132 с.
3. Сайт НБУ [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/>.

Науковий керівник: д.е.н., проф. Раєвська О.В.

СУЧАСНА СИСТЕМА РЕГУЛЮВАННЯ ВАЛЮТНОГО РИНКУ В УКРАЇНІ

Операції з іноземною валютою на території України здійснюються відповідно до Декрету Кабінету Міністрів України «Про систему валютного регулювання і валютного контролю» та інших документів, які визначають. Учасниками валютного ринку в Україні є [3]: -Національний банк України; -уповноважені комерційні банки; -кредитно-фінансові установи, які отримали ліцензію НБУ на право проведення валютних операцій; -юридичні особи, які уклали агентські угоди для відкриття пунктів обміну іноземних валют; кредитно-фінансові установи-нерезиденти, які одержали індивідуальні ліцензії НБУ на монополію проведення операцій на валютному ринку України. Банківські операції з іноземною валютою в країні здійснюються уповноваженими банками, тобто комерційними банками, які мають ліцензію Національного банку України на проведення операцій з іноземною валютою [2]. До валютних операцій належать операції, пов'язані: -з переходом права власності на валютні цінності, крім операцій, що здійснюються між резидентами у валюті України; -з використанням валютних цінностей в міжнародному обігу як засобом платежу, з передаванням заборгованостей та інших обов'язків, предметом яких є валютні цінності; -з увезенням, переказом і пересиланням на територію України та вивезенням, переказом і пересиланням за її межі валютних цінностей. Валютними цінностями на території України вважаються: 1. Валюта України, у вигляді якої розуміють грошові знаки у вигляді банкнот, казначейських білетів, монет і в інших формах, які перебувають в обігу та є законним платіжним засобом на території України, а також вилучені з обігу. 2. Платіжні документи та інші папери (акції, облігації, купони, бони, векселі (тратти), боргові розписки, акредитиви, чеки, банківські накази депозитні сертифікати, ощадні книжки, інші банківські документи), виражені у валюті України і т.д. Учасниками валютних операцій можуть бути юридичні та фізичні особи, які з точки зору валютного регулювання розглядаються як резиденти та нерезиденти. До резидентів належать: 1. Фізичні особи (громадяни України, іноземні громадяни, особи без громадянства), які мають постійне місце проживання на території України, у тому числі ті, які тимчасово перебувають за кордоном; 2. Юридичні особи, суб'єкти підприємницької діяльності, які не мають статусу юридичної особи (філії, представництва тощо), з місцезнаходженням на території України, які здійснюють свою діяльність на підставі законів України; 3. Дипломатичні, консульські, торговельні та інші офіційні представництва України за кордо-

ном, які користуються імунітетом і дипломатичними привілеями, а також філії та представництва підприємств та організацій за кордоном, що не здійснюють підприємницьку діяльність [2]. Нерезидентами вважаються: 1. Фізичні особи (іноземні громадяни, громадяни України, особи без громадянства), які мають постійне місце проживання за межами України, в тому числі ті, які тимчасово перебувають на території України; 2. Юридичні особи, суб'єкти підприємницької діяльності, які не мають статусу юридичної особи (філії, представництва тощо), з місцезнаходженням за межами України, які створені і діють відповідно до законодавства іноземної держави, у тому числі юридичні особи та інші суб'єкти підприємницької діяльності з участю юридичних осіб та інших суб'єктів підприємницької діяльності України; 3. Розташовані на території України іноземні дипломатичні, консульські, торговельні та інші офіційні представництва, міжнародні організації та їх філії, що користуються імунітетом і дипломатичними привілеями, а також представництва інших організацій і фірм, які не здійснюють підприємницьку діяльність на підставі законів України [1].

Згідно з законодавством України резиденти і нерезиденти мають можливість бути власниками валютних цінностей, які знаходяться на території України, крім випадків, передбачені законодавчими актами України. Резиденти і нерезиденти мають можливість також виконувати валютні операції з урахуванням обмежень, встановлених Декретом Кабінету Міністрів «Про систему валютного регулювання і валютного контролю» та іншими нормативними актами. Порядок відкриття і ведення валютних рахунків в Україні визначає Національний банк України.

Список літератури

1. Круглова В. *Основи міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин* - М.: Инфра-М, 2001. – 241 с.
2. Соловйов В. *Короткий зовнішньоекономічний словник-довідник*. - М.: МО, 1996. – 135 с.
3. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.

Науковий керівник: к.е.н., викладач Погасій С.С.

АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ ФУНКЦІОНУВАННЯ СЕКТОРА МАЛО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

В даний час сектор малого бізнесу в Україні перебуває на початковому етапі розвитку і характеризується високим ступенем неефективності. Одночасно українські підприємства потерпають від надмірних податків і складної системи регулятивних норм. Але останнім часом спостерігається значний ріст малого бізнесу в багатьох сферах: запровадженні нових гнучких технологій; розширенні попиту споживачів, який відходить від стандартних товарів масового виробництва, і звертається до товарів, які мають свій стиль і характерні риси. Ці досягнення можна пояснити певними перевагами малих підприємств у пристосуванні до умов перехідної економіки. У малому бізнесі в Україні працює понад 2 млн. чоловік, що становить 10% зайнятого населення, та створюється понад 9% ВВП[1]. Малий бізнес в Україні має певні риси, які суттєво відрізняють його від підприємництва більшості зарубіжних країн, а саме:

низький рівень технічної озброєності при значному інноваційному потенціалі;

низький управлінський рівень, бракує знань, досвіду та культури ринкових відносин;

прагнення до максимальної самостійності (більшість зарубіжних малих підприємств працює за умов франчайзингу тощо, а у нас це майже відсутнє);

посаднання в межах одного малого підприємства декількох видів діяльності, неможливість в більшості випадків орієнтуватися на одну продуктову модель розвитку;

відсутність системи самоорганізації та недостатня інфраструктура підтримки малого підприємництва;

відсутність повної і вірогідної інформації про стан та кон'юнктуру ринку, низький рівень консультативних послуг та спеціальних освітніх програм;

практична відсутність державної фінансово-кредитної підтримки; недовіра західних партнерів та негативне психологічне ставлення населення до підприємців[2].

Аналіз стану та проблем розвитку малого бізнесу в Україні свідчить про те, що подальший розвиток ситуації без активного втручання держави може привести до згорання (в основному - через подальшу тінізацію) даного сектора економіки з відповідним загостренням економічних проблем та посиленням соціальної напруги. Тому виникає необхідність дієвої державної політики підтримки малого бізнесу. Завдання полягає у тому, щоб суттєво

розширити його роль і місце в економічному процесі[3].

Формування державної політики щодо підтримки малого підприємництва, визначення шляхів її реалізації повинно бути не лише «об'єктивною необхідністю» переходу до ринку, а й невід'ємною частиною загальнодержавної доктрини соціально-економічних перетворень в Україні. Це сприятиме формуванню чисельного середнього класу суспільства, який є основою ринкових перетворень та гарантом незворотності економічних процесів[4].

Безумовно, суб'єкти малого підприємництва можуть розраховувати перш за все на власні сили, свої матеріальні та фінансові ресурси. У такому випадку державна підтримка не матиме характеру заохочення утримання та розглядатиметься як щось постійне, та як основне джерело підвищення конкурентоспроможності і рентабельності[5].

Таким чином аналіз особливостей функціонування малого бізнесу в Україні та напрямів стимулювання його розвитку показав, що розвиток даного сектора економіки залежить від коректної державної політики та ініціативи самих підприємців.

Список літератури

1. Варналій З. Тенденції становлення малого підприємництва в Україні // *Ринкові перетворення*. -2010. №5. - С. 58-64.
2. Реверчук С. К. *Малий бізнес: методологія, теорія і практика*. - К.: ІЗМН, 1996. - 192 с.
3. Про підприємництво. ЗУ від 7.02. 2003р. №698-ХІІ [Електронний ресурс] / Режим доступу: zakon.rada.gov.ua.
4. Офіційний сайт Всеукраїнської молодіжної організації Ради молодих підприємців України (РМПУ) [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.ukrbusiness.com.ua>.
5. Державний комітет України з питань регуляторної політики та підприємництва. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.dkrp.gov.ua>.

Науковий керівник: викладач Чанкіна І.В.

АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

Важливе місце в системі цілей соціально-економічного розвитку країни посідає зайнятість населення. Зайнятість населення – складне, багатоаспектне економічне поняття, яке значною мірою характеризує особливості суспільних соціально-економічних відносин. Без аналізу ситуацій що склалися на ринку праці, оцінювання рівня зайнятості населення та безробіття, дослідження руху робочих місць, регулювання трудових відносин неможлива ефективна економічна діяльність, прийняття адекватних управлінських рішень [1, 2]. Оскільки кількість зайнятих зменшується досить швидкими темпами, це може спричинити різке зниження рівня життя населення, негативні тенденції на ринку праці та негативний вплив на економіку. Саме тому потрібно приділити максимум уваги ситуації, що склалася у сфері зайнятості, на ринку праці для отримання достовірної інформації та прогнозування тенденцій зайнятості населення. Серед міського населення чисельність зайнятого населення зросла на 131,4 тис. осіб, а серед мешканців сільської місцевості скоротилася на 78,4 тис. осіб.

Рівень зайнятості населення зріс з 59,5% за 9 місяців 2011 року до 60,1% за 9 місяців 2012 року. Зростання рівня зайнятості відбулося в усіх регіонах. Найвищий рівень зайнятості спостерігався у містах Києві (64,9%) та Севастополі (63,4%), в АР Крим (62,6%), а найнижчий - в Івано-Франківській області (54,7%) (рис. 1).

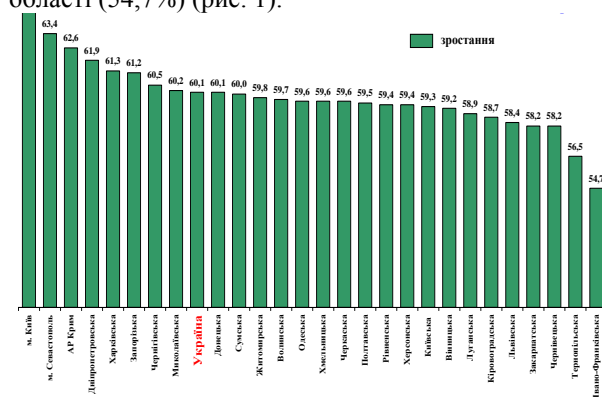

Рис. 1. Рівень зайнятості населення України в 2012 році

Результатам дослідження рівня зайнятості свідчать про те, що зростання цього показника спостерігалось серед міського населення, а у сільській місцевості цей показник знизився з 63,3 до 63,0 %, проте він був вищим, ніж в міських поселеннях (58,9 %) та в середньому по країні.

Зменшується чисельність громадян, які перебувають у стані вимушеної неповної зайнятості. У січні-вересні 2012 року чисельність осіб, які знаходилися в адміністративних відпустках з ініціативи адміністрацій, у порівнянні з відповідним періодом минулого року, зменшилася на чверть та становила 122,1 тис. осіб (1,2% середньооблікової кількості штатних працівників). У режимі скороченого робочого часу працювало 659,8 тис. осіб (6,2% працівників) проти 833,7 тис. осіб у січні-вересні 2011 року [4]. Зростання зайнятості населення супроводжувалося скороченням безробіття. У 2012 році база даних державної служби зайнятості налічувала 1,2 млн. вакансій, з яких дві третини були укомплектовані. На обліку в державній службі зайнятості протягом 2012 року перебувало 1826,1 тис. незайнятих громадян, в тому числі мали статус безробітного 1353,2 тис. осіб, з яких 1138,5 тис. осіб отримували допомогу по безробіттю [3].

Згідно із проведеним рівня зайнятості, можна зробити висновок, що на ринку праці України ситуація з рівнем зайнятості населення є досить нестабільною. Так, протягом останніх двох років в Україні відбувається помітне збільшення рівня зайнятості населення. Це, в першу чергу, пов'язано з прискоренням формуванням приросту кількості зайнятого населення, та супроводжується прибуттям до складу робочої сили населення працездатного віку. Нарівні зі складнощами, що загострюють сучасні соціально – економічні процеси на ринку робочої сили України (скорочення чисельності населення, збільшення частки зайнятих, старших за працездатний вік, нерегульованість міграційних процесів тощо), негативно вплинула на нього і світова фінансова криза.

Список літератури

1. Садова І. Я., Семів Я. К. Проблеми регулювання зайнятості та безробіття на регіональному ринку праці // *Регіональна економіка*. – 2000. - №2. – С. 208-213.
2. Чепурко Г.І. *Ринок праці в Україні: проблеми зайнятості в період становлення ринкової економіки* / НАН України. – К.: Знання, 2004. – 274 с.
3. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://ubr.ua/>.
4. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.ilo.org>.
5. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>.

Науковий керівник: к.е.н., доц. Гриневич Л.В.

СТАТИСТИЧНА ОЦІНКА РІВНЯ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ ЗА РЕГІОНАМИ УКРАЇНИ

Однією з найгостріших соціально-економічних проблем в економіці України, є низький рівень життя населення. Його підвищення є головним завданням сьогодення. Для покращення життєвого рівня громадян необхідні чіткі та виважені кроки, які ґрунтувалися б на детальному аналізі широкого спектру показників, що характеризують різні аспекти рівня життя населення.

Дослідженням теоретико-методологічних аспектів рівня життя займалися такі видатні вчені як: Бобков В., Масловский-Мстиславский П., Дзюба І. В., Хаустова В.Є., Узунов Ф.В., Степико, С.І., Ревенко Л.М., Удотова Л.Ф. та інші. Більшість названих вчених збігаються з думкою, що під рівнем життя населення можна розуміти соціально-економічну категорію, яка характеризує можливості суспільства щодо забезпечення життя, діяльності та всебічного розвитку [1].

Однак, незважаючи на численні розробки, питання оцінки життєвого рівня, аналізу кількісних та якісних змін у рівні життя є досить складними: залишаються дискусійними і невирішеними питання методологічного характеру щодо розрахунку окремих індикаторів та конструювання узагальнюючого показника рівня життя населення.

Важливою передумовою проведення статистичного оцінювання рівня життя населення є визначення соціально-економічного змісту категорії "рівень життя", складність трактування якого обумовлена наявністю багатьох підходів, які ґрунтуються або відштовхуються від різних вихідних понять, та існуванням синонімічних і схожих за значенням термінів [2].

Оцінювання рівня життя населення регіонів України відбувається на основі розробленого індексу розвитку людського потенціалу (інтегрального показника), який включає в себе показники, що мають суттєвий вплив на рівень життя населення регіонів України. Індекс розвитку людського потенціалу - це інтегральний показник, що розраховується щорік для порівняння і виміру рівня життя та основних характеристик людського потенціалу досліджуваної території [3].

Порівняльну оцінку рівня життя населення регіонів України можна здійснити шляхом побудови узагальнюючого інтегрального показника на основі системи статистичних показників для оцінки рівня життя населення, яку сформовано з показників, що характеризують як економічний, так і соціальний аспекти життєвого рівня. А саме: економічні показники (матеріального забезпечення та заробітної плати, витрат та споживання, макроекономічні пока-

зники) та соціальні показники (освіти та культури, охорони та здоров'я, зайнятості, демографічні показники) [3].

На нашу думку, найбільш адаптованим для інтегральної оцінки рівня життя населення регіонів України є методичний підхід запропонований в роботі [5]. Універсальність цієї методики дозволяє використовувати її не тільки для здійснення міжнародних, а і регіональних порівнянь життєвого рівня.

Побудова інтегрального показника дозволить оцінити рівень життя населення регіонів України не тільки за інтегральною оцінкою, а і за проміжними оцінками економічного та соціального аспектів життєвого рівня, здійснити розподіл регіонів України на групи за рівнем життя, дослідити рух кожного регіону порівняно з попереднім роком [4]. Статистична оцінка життєвого рівня населення регіонів України на основі інтегрального показника та його декомпозиції на проміжні оцінки економічного та соціального аспектів рівня життя дозволить встановити, що регіони України з високим значенням оцінки економічного аспекту життєвого рівня поступаються за оцінкою соціального та навпаки. Врахування цих особливостей є необхідним при реалізації державних програм щодо вирівнювання та підвищення рівня життя населення регіонів України.

Список літератури

1. Бобков В., Масловский-Мстиславский П. Динаміка рівня життя населення. // *Економіст*. - 1994. - №6. - С. 23-31.
2. Дзюба І. В. Категорія рівня життя населення: сучасний підхід / І. В. Дзюба, Л. Ф. Удотова // *Статистика України*. - 2004. - № 1. - С. 10-14.
3. Мірошніченко О.Ю. Індекс людського розвитку: методологічні аспекти та оцінка тенденцій його змін в країнах СНД // *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка, серія "Економіка"*. - К.: ВПЦ "Київський університет", 2005. - Вип. 77-78. - С. 77-79.
4. Узунов Ф. В. Методика оцінки рівня та якості життя населення // *Зб. наук. робіт „Управління розвитком”*. - ХДЕУ, 2004. - № 1. - С. 39 - 47.
5. Хаустова В. Є., Узунов Ф. В. Міжнародний порівняльний аналіз рівня та якості життя населення країн світу // *Вісник ДУЕТ*. - 2003. - № 4(20). - С. 47 - 55.

Науковий керівник: к.е.н., проф. Грачов В.І.

ПРОБЛЕМЫ ФАРМАЦЕВТИЧЕСКОГО ПРОИЗВОДСТВА УКРАИНЫ

Современное фармацевтическое производство развитых стран является высокоэффективным. Так, в США объем розничных продаж фармацевтического рынка в 2012г. составляет 232,3млрд. долл., это почти 50% от мирового объема продаж всех препаратов. В Германии объем розничных продаж составляет 38,3 млрд. долл. В России этот показатель составляет 16,8 млрд. долл. В Украине, из представленных стран самый низкий объем продаж фармацевтической продукции. Но при этом, среднегодовой темп прироста объема продаж один из самых высоких по сравнению со многими странами мира, а именно 17-20% [1], что говорит о перспективности исследования данной отрасли.

Целью исследования выступает изучение структуры и выявление проблем фармацевтического производства.

Фармацевтическое производство занимает значительное место в экономике Украины, так как составляет 2% от общего ВВП страны и 13 % от общего химического производства (рис 1).

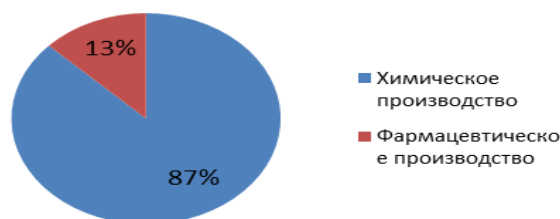

Рис. 1. Доля фармацевтического производства в химической промышленности Украины [4]

Современная отрасль демонстрирует стойкую тенденцию к росту. Если в 2002-2003 гг. считалось позитивным приблизиться к объему рынка в размере 1 млрд USD, то в 2011 г. объем рынка превысил 2,5 млрд USD. Объем реализованной продукции украинскими фармацевтическими предприятиями за 2012г. составляет 9787,2 млн. грн. То есть, из 3000 продаваемых препаратов всего 1400 произведено в Украине, что составляет менее 50% [2].

Далее рассмотрим схему структуры промышленности Украины (рис 2).

Фармацевтическое производство Украины включает: производство лекарственных средств и

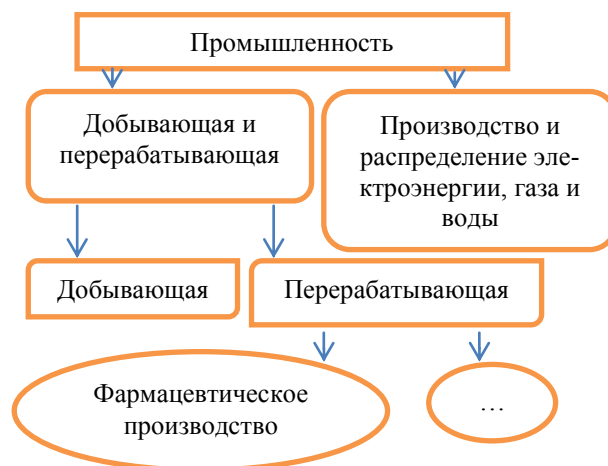

Рис.2. Место фармацевтического производства в промышленности Украины, [4]

изделий медицинского назначения; оптовую и розничную торговлю; специализированное хранение и распределение посредством налаженной сбытовой сети. Предприятия негосударственной (84%); государственной (5%) и частной (11%) форм собственности функционируют на рынке. Как видим, преобладают предприятия негосударственной формы собственности [3].

Итак, обзор фармацевтического производства Украины позволил выделить следующие проблемы: неравномерность структуры фармацевтического производства; насыщенность рынка импортной продукцией; высокая доля негосударственных предприятий.

Список литературы:

1. Основные принципы фармацевтического бизнеса [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://www.ezocat.ru>.
2. Фармацевтическая промышленность Украины [Электронный ресурс]. / Режим доступа: <http://ukrexport.gov.ua>.
3. Анализ фармацевтического рынка Украины [Электронный ресурс]. - Режим доступа :<http://www.credit-rating.ua>.
4. Государственная служба статистики Украины [Электронный ресурс]. / Режим доступа: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Научный руководитель: преп. Гольтяева Л. А.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СТАТИСТИЧНОГО ВИВЧЕННЯ СМЕРТНОСТІ

Визначальними компонентами сучасної демографічної кризи в Україні є погіршення стану здоров'я населення та зростання рівня смертності.

Смертність у демографічному вимірі - це процес вимирання генерацій, який відбувається у всіх вікових групах населення і визначаючий в своїй сукупності порядок вимирання реального і умовного населення. Її роздивляються як масовий статистичний процес, який складається з багатьох одиничних смертей.

Смертність, як і народжуваність, не є «суто біологічним» процесом, вона завжди мала соціальний характер та регулювання соціальними нормами.

Нині рівень смертності визначають переважно такі чотири групи чинників:

- стан навколишнього природного середовища;
- рівень та якість життя, а також умови праці;
- рівень та якість сфери охорони здоров'я;
- рівень розвитку медичної науки.

Смертність є другою складовою процесу природного руху населення, яка протягом історичного періоду була регулятором динаміки чисельності населення.

Смерть являється первинною головною подією, для якої система демографічної статистики збирає і комбінує дані. Статистика смертності, так як і взагалі аналіз смертності необхідна і для цілей демографічних досліджень, і для практики, перш за все для соціальної політики.

Найбільш важливим і пріоритетним направленням використання статистики смертності являється аналіз демографічної ситуації і тенденції її зміни.

Для визначення смертності використовується система показників. Першим і простим з показників являється абсолютне число смертей. Статистичні організації публікують дані про чисельність населення за рік, а також і за декількома місяцями. Але цей показник сильно залежить від загальної чисельності населення, від його структури і головне від віково-статевої структури.

Джерелами інформації про смертність населення являються дані поточного обліку, дані перепису, дані вибіркового огляду.

Розглянемо види аналізу смертності можливість подальшого вдосконалення системи для вирішення більш широкого спектру задач, пов'язаних з документообігом.

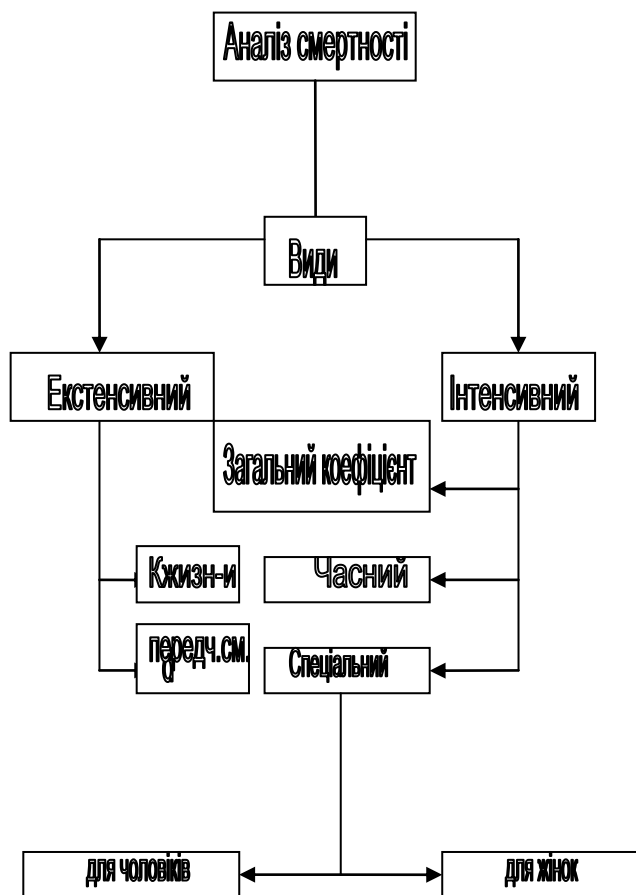

Рис. 1. Види аналізу смертності

За прогнозом Ради з вивчення продуктивних сил України НАН України, до кінця 2015 року населення нашої країни буде зменшуватися і досягне, за першим варіантом, 44 млн. осіб, а за другим, - 45,2 млн. осіб, що на 2 – 3 млн. менше, ніж у 2005 році. Деякі вчені – демографи прогнозують до кінця 2025 року зменшення чисельності України до 40 – 42 млн. осіб.

Список літератури

1. Прогноз розвитку і розміщення продуктивних сил України до 2015 року. - К.: РВПС України НАН України, - 2004. - 370 с.
2. Доценко А.І. Сучасна демографічна ситуація в Україні та її вплив на розселення населення // Вісник – 2005. - №2. – 25-26.

Науковий керівник: к. е. н., доц., Мілевський С.В.

СТАТИСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА МЕХАНІЧНОГО РУХУ НАСЕЛЕННЯ

Однією з найважливіших проблем демографії є рух населення. Це складний суспільний процес, що охоплює багато соціально-економічних аспектів життя населення. Рух змінює структуру і чисельність населення. Міграційні потоки спрямовуються з одних регіонів і країн в інші. Міграція забезпечує безперечні переваги країнам і регіонам, приймаючим робочу силу і поставляючи їм її, іноді ж робить, навпаки, украй негативний вплив на економічний, соціальний стан країни. З міграцією населення пов'язано багато процесів в житті людини: розселення, перерозподіл трудових ресурсів між містами, регіонами, країнами. Механічний рух населення (міграція) одна з трьох груп, що відноситься до руху населення загалом. Отже цей рух торкається більшості з нас. Люди завжди знаходяться в русі, наочний приклад цього можливо побачити у табл. 1 [3].

Таблиця 1

Загальні підсумки міграції населення за роками в Україні у 2002–2011 роках

Рік	Прибулі, осіб	Вибулі, осіб	Сальдо міграції
2002	760005	793796	-33791
2003	762033	786243	-24210
2004	789379	796994	-7615
2005	763222	758639	4583
2006	765882	751637	14245
2007	758292	741454	16838
2008	710790	695869	14921
2009	642819	629372	13447
2010	683449	667316	16133
2011	669397	652301	17096

Із табл.1 можливо побачити загальну кількість осіб, які прибували та вибували за даними роками, також їх різницю. Міграційні процеси характеризуються низкою кількісних показників. Найбільш поширеним з них є сальдо міграції — різниця між числом осіб, що прибули на певну територію, і числом осіб, які вибули звідти за той самий проміжок часу. Цей термін є синонімом до механічного приросту населення. Сальдо міграції може бути позитивним і негативним. Згідно з даними таблиці 1. одразу видно, що з 2002 по 2004 роки вибувало більш ніж прибувало, але у наступних роках ситуація змінилася. Маючи данні за певні роки щодо міграційних зрушень, можливо зробити прогноз наперед, що дозволить мати приблизне уявлення щодо ближчих змін, які очікуються. Для оцінки міграційних проце-

сів розраховується ряд показників. Найчастіше використовуються: число прибулих на 1000 населення (1), число вибулих на 1000 населення (2). Вони розраховуються за формулами:[2]

$$K_{\text{прибулих}} = \frac{P}{S} \times 1000 \quad (1)$$

$$K_{\text{вибулих}} = \frac{B}{S} \times 1000 \quad (2)$$

Так, міграція підрозділяється на [1]:

безповоротну (переселення з постійною зміною місця проживання);

тимчасову (переселення на досить тривалий, але обмежений термін);

сезонну (переселення в певні періоди року);

маятникову (регулярні поїздки до місця навчання або роботи за межі свого населеного пункту).

Також розрізняють зовнішню (за межі країни) і внутрішню (переміщення в країні) міграцію. Зовнішня міграція в свою чергу поділяється на:

еміграцію (виїзд громадян зі своєї країни в іншу на постійне проживання або тривалий термін);

імміграцію (в'їзд громадян з іншої країни).

Вивчення міграційних процесів має важливе значення для сфери охорони здоров'я, а саме:

процес урбанізації змінює екологічну обстановку, змінює структуру захворюваності та смертності населення, впливає на епідемічну обстановку регіону, веде до змін у процесі народжуваності;

маятникова міграція збільшує число контактів, що сприяють поширенню інфекційних захворювань;

сезонна міграція веде до нерівномірного сезонного навантаження установ охорони здоров'я, впливає на показники здоров'я населення;

Найбільший вплив на розвиток суспільства надає міграція робочої сили. Вона охоплює населення в працездатному віці і іноді називається трудовою міграцією. Її аналіз може бути темою подальших досліджень.

Список літератури

1. В. А. Борисов. Демография. / Учебник для вузов. 4-е издание. - М.: NOTA BENE, 2004. - 344 с
2. Пальян З. О. Демографічна статистика: Навч.-метод. посібник. - К.: КНЕУ, 2003. - 132 с.
3. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>.

Науковий керівник: к.е.н., доц.. Аксьонова І.В.

ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

На сьогоднішній день багато країн світу поставлені перед об'єктивною необхідністю активізації інвестиційної діяльності на створення конкурентоздатних господарських систем, модернізацію і реконструкцію діючих структур, забезпечення диверсифікації капіталу в напрямку соціально орієнтованих структурних перетворень.

Інвестиції відіграють найважливішу роль як на макро- так і на мікрорівні. По суті, вони визначають майбутнє країни в цілому, окремого суб'єкта, підприємства і є одним з основних чинників розвитку економіки в цілому.

Державна інвестиційна підтримка надається переважно для розвитку пріоритетних напрямів в економіці, першочерговими з яких визнані:

розвиток паливно-енергетичного комплексу і впровадження енерго та ресурсозберігаючих технологій;

соціальна сфера, розширення і нарощування обсягів виробництва товарів широкого вжитку та послуг для населення, а також конкурентоспроможної продукції, яка поставляється на експорт;

розвиток агропромислового комплексу; прискорення розвитку медичної та мікробіологічної промисловості;

подолання наслідків Чорнобильської катастрофи. [1].

Ці пріоритети спрямовані на економічний прорив у традиційних для України сферах виробництва з подальшим виходом продукції вітчизняного товаровиробника на світовий ринок. Це означає, що ця політика спрямована не на вивіз капіталу за кордон, а на ввіз і залишення в Україні.

Інвестиційна політика - загальнодержавні принципи рішення і заходи, що визначають напрями використання капітальних вкладень у сферах і галузях економіки з метою забезпечення ефективності та пропорційності її розвитку, усунення міжгалузевих і внутрішньогалузевих диспропорцій, досягнення оптимальних співвідношень між розвитком матеріального виробництва і невиробничої сфери [2].

Інвестиційна діяльність - це сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій [4].

Інвестиційна діяльність - підприємства являє собою цілеспрямовано здійснюваний процес формування необхідних інвестиційних ресурсів, збалансований відповідно до обраних параметрів інвестиційної програми (інвестиційного портфеля) на основі вибору ефективних об'єктів інвестування та забезпечення їх реалізації.

Інвестиції поділяються на:

інтелектуальні - спрямовані на підготовку та перепідготовку фахівців на курсах, передача досвіду, ліцензій і нововведень, спільні наукові розробки;

капіталообразующие - витрати на капітальний ремонт, придбання земельних ділянок;

прямі - інвестиції, зроблені юридичними та фізичними особами, які мають право на участь в управлінні підприємством та повністю володіють підприємством або контролюючими не менше 10% акцій або акціонерного капіталу підприємства;

портфельні - не дають право вкладникам впливати на роботу фірм і компаній, що вкладаються в довгострокові цінні папери, купівлю акцій;

реальні - довгострокові вкладення коштів у галузі матеріального виробництва;

фінансові - боргові зобов'язання держави;

тезавраційних - так називаються інвестиції, здійснювані з метою накопичення скарбів. Вони включають вкладення в золото, срібло, інші дорогоцінні метали, дорогоцінні камені і вироби з них, а також в предмети колекційного попиту. Загальної специфічною рисою цих інвестицій є відсутність поточного доходу за ними.

Прибуток від таких інвестицій може бути отримана інвестором тільки за рахунок зростання вартості самих об'єктів інвестування, тобто за рахунок різниці між ціною купівлі та продажу. [3]

Список літератури

1. Крупка М. І. Оцінка фінансового потенціалу інвестиційної діяльності в економіці України: (Оценка финансового потенциала инвестиционной деятельности в экономике Украины) // *Фінанси України*. - 2011. - № 11. - С. 22-32

2. *Інвестиційний менеджмент: навчальний посібник для вищ. навч. закладів / А.С. Маглаперідзе, В.І. Веретенников, В.В. Харанкіна, О.Л. Чучко.* - Донецьк: Норд-Прес, 2007. - 229 с.

3. *Суцність, определение, классификация и виды инвестиций [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://be5.biz/ekonomika/itun/01.htm>.*

4. Закон України "Про інвестиційну діяльність" [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T156000.html.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Гриневич Л.В.

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

У наш час перед страховим ринком стоїть завдання пов'язане із зростанням обсягу і якістю страхових послуг, підвищенням рівня капіталізації та фінансової надійності страхових компаній, ліквідності їх активів. Актуальною є проблема активізації міжнародної діяльності страхових компаній, дослідження сучасного стану і розвитку страхового ринку в Україні. Багато проблем страхового ринку не вирішені, тому що існують страхові компанії, які прикриваються недостовірними звітами. Страховому ринку гальмує недосконале законодавство, неефективні, непрозорі, непередбачувані та вибіркові правила державного регулювання і нагляд. Заходів, що вживаються для фінансового оздоровлення страховиків, виведення з ринку тих страховиків, які не мають можливості найближчим часом покращити свій незадовільний фінансовий стан, не достатньо. Через значний обсяг непокритих страхуванням ризиків у держави та в суспільстві бракує коштів на відшкодування шкоди або виникає необхідність використання коштів державного, місцевих бюджетів і суспільних фондів. Основними заходами розвитку страхового ринку є: створення розвиненої та платоспроможної системи страхування, що здатна компенсувати шкоду від непередбачених подій; підвищення якості здійснення страховим ринком функцій щодо акумуляції коштів населення, підприємств та трансформації їх в інвестиції; зміцнення довіри інвесторів, іноземних перестраховиків та перестраховальників, а також страхувальників, у першу чергу, населення; зміцнення державного страхового нагляду та формування системи [2] Для цього необхідно: розробити та прийняти нову редакцію Закону України «Про страхування» та удосконалити систему оподаткування у сфері страхування та створити засади стимулювання суб'єктів господарської діяльності до укладання договорів страхування через прийняття змін до Податкового кодексу України; запровадити відповідальність за страхове шахрайство за рахунок внесення змін до Кримінального кодексу України; забезпечити умови участі страховиків у системах обов'язкового накопичувального та недержавного пенсійного забезпечення; прийняти Закон України «Про обов'язкове медичне страхування», в якому передбачити конкурентні засади участі страховиків; забезпечити правові засади компенсаційної підтримки за рахунок держави системи агрострахування у розмірі 50% страхових платежів; запровадити систему страхування договірної відповідальності природокористувачів за невиконання умов договорів при надровикористанні, водокористуванні, землеко-

ристуванні, а також створити умови особового страхування інспекторів охорони лісових ділянок, морських акваторій, заповідників і національних парків та інших категорій службовців, чия діяльність щодо охорони сфери природокористування має підвищений ризик; запровадити механізм страхування професійної відповідальності як передумови отримання ліцензії з певних видів діяльності; створити умови розвитку діяльності страхових брокерів серед підприємства та населення, забезпечив імплементацію основних принципів, що відповідають стандартам Європейської федерації страхових посередників.

В разі реалізація програмних заходів розвитку можливо буде досягти: підвищення рівня захищеності підприємств і громадян від різних груп ризиків, підвищення якості і розширення спектру пропонованих страхових послуг та допоміжних послуг; зміцнення ефективності державного нагляду за страховою діяльністю; [1] Збільшення обсягу страхових платежів може дозволити страховикам акумулювати додаткові фінансові кошти для інвестування фінансових ресурсів в економіку країни.

Отже, можемо зробити висновок, що реалізація заходів створить умови для сталого зростання страхового ринку, його конкурентоспроможності в умовах інтеграції у світовий фінансовий простір, забезпечить задоволення потреб держави та приватного сектору в якісних страхових послугах і в інвестиційному ресурсі та сприятиме підвищенню конкурентоспроможності економіки України в цілому.

Список літератури

1. Акименко А. Развитие отечественного страхового рынка – шаг к укреплению национальной безопасности Украины / А. Акименко // Финансовые услуги. – 2009. – № 5-6. – С. 58-60.
2. Музика О.М. Стан та тенденції розвитку страхового ринку в Україні / О.М. Музика. – Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.2. Розділ 4. Економіка, планування і управління галузі. – С. 246-255.
3. Клімович Т.А. Страховий ринок України: проблеми та перспективи розвитку / Клімович Т.А., Демченко Л.І., Цьоба С.С. // Нові технології. - 2007. - № 17. - С. 67.
4. Бойко І.А. Проблеми та перспективи розвитку страхового ринку в Україні. [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://nauka.zinet.info/3/boiko_i1.php.

Науковий керівник: к.е.н., доц. Мілевський С.В.

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ПРИ ФОРМУВАННІ РЕСУРСНОЇ БАЗИ БАНКІВ

Ризики банківського сектора є суттєвими факторами впливу на соціально-економічну безпеку суспільства, розвиток підприємництва та фінансову стабільність домашніх господарств. Фінансовий результат банку залежить від здатності його керівництва виявляти і оцінювати ризики, обирати відповідні методи управління ними для досягнення мети фінансової стійкості банку[3].

Серед існуючих видів ризику, особливу увагу банки приділяють управлінню ризиком ліквідності та ризиком процентної ставки.

Оцінка ліквідності банку на основі коефіцієнтів є найбільш доступною і поширеною. Суть цього методу полягає в розрахунку низки коефіцієнтів, що характеризують ліквідність балансу, стабільність зобов'язань банку і потреби банку в додаткових ліквідних коштах[1].

Як правило, визначається один (або декілька) основних коефіцієнтів для оцінки ліквідності. Інші слугують додатковими (допоміжними), які допомагають детальніше дослідити той чи інший аспект оцінки ліквідності[1]. Найбільш поширеним коефіцієнтом є коефіцієнт миттєвої ліквідності за яким може здійснюватися факторний аналіз. Використання цього показника допомагає всебічно аналізувати потреби й стан ліквідності, а також точніше оцінювати ризик незбалансованої ліквідності банку. Однак, коефіцієнтний аналіз не дає інформації, щодо структури активів і зобов'язань за строками. Тому найчастіше аналіз ліквідності банку проводиться за допомогою побудови матриці фондування активів і пасивів подані за строками погашення. Це дає можливість відстежувати невідповідність між активами і пасивами за певними строками погашення (розрив), що дозволяє виявляти дисбаланс і вчасно його нівелювати. Перевагою такого підходу є комплексність бачення – всі активи і пасиви згруповані в одній таблиці. Недоліком матричного методу є відсутність інформації про обсяги закритих позицій. Це, відповідно, передбачає, що причиною зміни чистого процентного доходу є виключно відкриті позиції ліквідності (однак це вірно лише за умови, коли спред залишається постійним).

Одним з методів мінімізації основних форм, процентного ризику банку, є метод трансфертного ціноутворення, за узгодженими строками погашення, який вважається найефективнішим процесі розрахунку внутрішніх цін за операціями банків[2].

За даним методом, передбачається встановлення трансфертної ціни, на основі еталонної кривої дохідності певного фінансового ринку. Для кожного

банківського рахунку визначається кінцева дата погашення, або переоцінки і, відповідно до неї, визначається точка на ринковій кривій дохідності, яка відповідатиме базовій трансфертній ставці. Таким чином, врахування строковості й переоцінки фінансових активів, дає змогу зменшувати ризик переоцінки та ризик у змінах кривої дохідності; врахування “вбудованих варіантів” – ризик права вибору (опціону); врахування спреда переоцінки та контрактного грошового потоку – базисного ризику. Метод трансфертного ціноутворення дає змогу виділити процентний ризик фінансових інструментів із фіксованими та плаваючими відсотковими ставками і передати зазначений ризик центру фондування (казначейству)[2].

Крім того, метод трансфертного ціноутворення, за узгодженими строками погашення, можна використовувати з метою прийняття управлінських рішень, на основі маржинального аналізу; застосовувати для оцінки довгострокових перспектив діяльності банку; для ефективного управління процентним ризиком та в інших цілях[2].

Таким чином, правильне управління ризиками, що виникають при формуванні ресурсної бази банків, можливе тільки при встановленні в банку єдиної методології оцінки ризиків при проведенні банківських операцій, які є зручними та дієвими саме для нього.

Список літератури

1. *Ліквідність банку: окремі аспекти управління та світовий досвід регулювання і нагляду: Науково-аналітичні матеріали. Вип. 11 / В.С. Стельмах, В.І. Міценко, В.В. Крилова, Р.М. Набок, О.Г. Приходько, Н.В. Грищук. – К.: Національний банк України. Центр наукових досліджень, 2008. – 220 с.*
2. *Комар О.Ю. Особливості управління процентними ризиками в банках. Вісник Запорізького національного університету – 2010. - №4(8). - С.246.*
3. *Ненно И.М. Риск-менеджмент банка с использованием инструментов фондового рынка // Бизнес-Информ. - 2011. - №3. - С.139.*
4. *Профессиональный портал для риск-менеджеров [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://www.riskovik.com>.*

Науковий керівник: к.е.н., доц. Молдавська О.В.

ДОСЛІДЖЕННЯ ФОРМ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА (ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ)

Найважливішою умовою формування ринкових відносин в Україні є інтегрування її в світовий економічний простір та участь в різних видах міжнародного підприємництва. Складовою такої співпраці є зовнішньоекономічна діяльність суб'єктів господарювання, що виступають центральною складовою економіки будь-якої держави. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств (ЗЕДП), яка здійснюється шляхом реалізації зовнішньоекономічних зв'язків, розглядається як невід'ємна сфера господарської діяльності здатна позитивно впливати на ефективність виробництва, його технічний рівень, якість виробленої продукції. Тому визначення загальної схеми дослідження ЗЕД підприємства з урахуванням фактору часу є актуальним.

Проблемами розвитку діяльності зовнішньоекономічних підприємств були присвячені роботи таких учених Н.А. Кізім, В.А. Зінченко, Ю.Г. Козак, С.С. Логвінова, І.Ю. Сіваченко, Е.Я. Агеєв, В.С. Сухарський, І.В. Багрова, Н.І. Редіна, В.С. Власюк та інші. Проблемними питаннями в дослідженні ЗЕД на сучасному етапі розвитку суспільства зостається визначення системи показників, що з аналітичної точки розу коректно й в повній мірі відбивали б як діючий стан, так й перспективи розвитку підприємства. Природа соціально-економічних явищ досить складна і специфічна. Пояснюється це тим, що розміри і кількісні їх взаємозв'язки зумовлюються значною різноманітністю факторів, що діють у часі та просторі, зумовлюючи неоднакову швидкість і напрями змін явищ. Отже, статистичне вивчення суспільних явищ повинне ґрунтуватися на наукових принципах, які виходять із знання суті досліджуваних явищ, економічних понять і категорій. Лише за таких умов можна переходити до вивчення системи економічних показників. Різні сторони суспільного життя відображають абсолютні та відносні показники. Так, індивідуальні абсолютні показники характеризують результати діяльності окремих працівників, окремих підприємств тощо, загальні - характеризують сукупні результати роботи окремих галузей, регіонів і країни в цілому. Відносні показники відображають міру взаємного зв'язку явищ в їх розвитку (відносні показники динаміки, виконання плану), внутрішнього зв'язку сторін одного явища (відносні показники структури), співвідношення між явищами (відносні показники порівняння). Щоб статистичні показники вірно виконували свої функції, їх слід розраховувати за науковими принципами (рис. 1.).

Рис. 1. Базові умови формування статистичних показників

Існує два головних критерії науковості статистичних показників. Перший з них належить до теоретичної обґрунтованості показників, другий - до фактичної бази, на якій вони розраховані. Використання цих критеріїв в дослідженні ЗЕД дає змогу отримати вірогідну й достовірну інформацію щодо реального стану дій на підприємстві.

Список літератури

1. Кізім Н.А., Зінченко В.А. *Якість життя населення та зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Монографія. Х.:ВД «ІНЖЕК», 2009.-184 с.*
2. Агеєв Є.Я., Чепінога В.І. *Зовнішньоекономічна діяльність: основи, маркетинг, менеджмент, облік, ефективність: Навч. пос.: Харків: ПРИНТ, 2006.-480 с.*
3. Гребельник О.П. *Основи зовнішньоекономічної діяльності / 3-тє видання.- К.: Центр учбової літератури, 2008. – 432 с.*
4. Дідківський М.І. *Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навч. посіб.- К.: Знання, 2006.- 462 с.*
5. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991р. № 959-ХІІ. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.

Науковий керівник: к.е.н., доц. Серова І.А.

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ ПОКАЗНИКІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА

Мале підприємство представляє собою не просто зменшений різновид великого підприємства, а організацію, формування та діяльність якої характеризується набором специфічних особливостей: високим ступенем ризику, потенційно великою сприйнятливістю до нововведень, мінливістю і необхідністю постійно адаптуватися до змін зовнішнього середовища.

Під час розгляду понять «мале підприємництво», «малий бізнес», «мале підприємство», як свідчить практика, дуже часто відбувається їх ототожнення. Але слід розрізняти ці терміни та відокремити поняття «мале підприємство» згідно законодавчої бази України, а саме: малими (незалежно від форми власності) визнаються підприємства, в яких середньооблікова чисельність працюючих за звітний (фінансовий) рік не перевищує 50 осіб, а обсяг валового доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) за цей період не перевищує 70 мільйонів гривень [1].

Мале підприємництво — це обов'язковий елемент ринку, важливий фактор розвитку та ефективного функціонування економіки. Як зазначають фахівці, «двома китами, на яких стоїть економіка є, з одного боку, великі структури, що надають їй стабільності та керованості, відчиняють шлях до широкомасштабної інновації, з другого боку — мале підприємництво, що формує конкурентне середовище та забезпечує гнучкість, індивідуалізацію виробництва» [2]. Отже мале підприємництво є обов'язковим елементом ринкової економіки, котрий необхідно досліджувати. Особливо це стосується фінансової діяльності суб'єктів малого підприємництва. Основною формою статистичної звітності малого підприємства є «Звіт про основні показники діяльності підприємства» (коротка річна). На підставі бухгалтерської звітності підприємств, структурних та інших статистичних обстежень формується широкий спектр зведених показників підприємницької діяльності, на базі яких проводять статистичний аналіз діяльності підприємства. В Україні найчастіше застосовується аналіз таких основних показників малого підприємства – кількість малих підприємств на 10 тисяч наявного населення; обсяги реалізації продукції; кількість зайнятих працівників; кількість найманих працівників на малому підприємстві; фонд оплати праці. До вищеперечислених показників можливо застосувати безліч статистичних методів, основні з них наведено на рис. 1.

Рис. 1. Статистичні методи для аналізу основних показників діяльності малого підприємства

Графічний метод є універсальним. Це спосіб наочного подання і викладення статистичних даних з метою їх узагальнення й аналізу. За допомогою графіків більш глибоко вивчають склад і динаміку явищ у малому підприємстві, а також взаємозв'язки між ними. Групування дозволяє вивчити ті чи інші економічні явища в їх взаємозв'язку і взаємозалежності, виявити вплив найбільш істотних факторів, закономірності та тенденції, властиві цим явищам і процесам, класифікувати явища і процеси, а також причини та фактори, що зумовлюють їх. Однією з особливостей явищ у малому підприємстві є їх безперервний розвиток у динаміці. Тому одним із важливих завдань статистики є вивчення суспільних явищ у їх розвитку за часом. Це завдання вирішують побудовою та аналізом рядів динаміки (метод узагальнюючих показників).

Тісноту зв'язку між ознаками оцінюють за допомогою кореляційно-регресійного аналізу. Коефіцієнт кореляції показує, наскільки значним є вплив ознаки X на Y. У регресійному аналізі вирішуються такі завдання, як: встановлення форм залежності; визначення функції регресії; оцінка невідомих значень залежної змінної.

Отже, мале підприємництво є обов'язковим елементом ринкової економіки, одним із двигунів економічного та науково-технологічного прогресу в суспільстві, важливим стабілізаційним механізмом і засобом реалізації особливого підприємницького потенціалу населення.

Список літератури

1. Крупка М. І. Фінансово-кредитний механізм інноваційного розвитку економіки України. – Львів: Видавничий центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2001. – 608 с.
2. Господарський кодекс України, стаття 63 «Види та організаційні форми підприємств» [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.

Науковий керівник: к.е.н. Погасій С.С.

ПРОМЫШЛЕННОСТЬ, КАК ВЕДУЩИЙ ВИД ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ УКРАИНЫ

Промышленностью является совокупность предприятий, а именно, заводов, фабрик, рудников, шахт, электростанций, занятых производством орудий труда (как для других отраслей народного хозяйства, так и для самой промышленности), добычей сырья, материалов, топлива, производством энергии и последующей обработкой продуктов, полученных в промышленности или произведенных в сельском хозяйстве - производством потребительских товаров [1].

Промышленность - важнейшая отрасль народного хозяйства. Она оказывает решающее влияние на уровень развития производительных сил общества. Отраслевая структура промышленности - состав и доленое соотношение различных отраслей и видов производства, входящих в нее, а также динамика изменения этих частей.

Отрасль промышленности — объективно обособившаяся часть промышленности, объединяющая предприятия, производящие однородную, специфическую продукцию, имеющую однотипные технологии и ограниченный круг потребителей.

Согласно КВЭД (классификатор видов экономической деятельности) в Украине функционируют такие виды экономической деятельности в промышленности [2]:

- Электроэнергетика
- Топливная промышленность
- Чёрная металлургия
- Цветная металлургия
- Химическая и нефтехимическая промышленность
- Машиностроение и металлообработка
- Лесная, деревообрабатывающая и целлюлозно-бумажная промышленность
- Промышленность строительных материалов
- Стекольная и фарфоро-фаянсовая промышленность
- Лёгкая промышленность
- Пищевая промышленность
- Микробиологическая промышленность
- Мукомольно-крупяная и комбикормовая промышленность
- Медицинская промышленность
- Полиграфическая промышленность

По данным на 2011 год, добывающая промышленность составляет 11% от общего объема реализации промышленной продукции, на производство и распределение электроэнергии, газа и воды прихо-

дится 22,7%, перерабатывающая промышленность занимает 66,3% , лидерами в перерабатывающей промышленности являются следующие отрасли: пищевая промышленность, на нее приходится 16,6%, в пищевой промышленности занято 12,8% трудоспособного населения страны, на Украине насчитывается более 40 отраслей и предприятий, связанных с пищевой промышленностью. Металлургия - базовая отрасль народного хозяйства Украины, ее удельный вес составляет 18,1%. Металлургия Украины - это предприятия и организации горно-металлургического комплекса, который объединяет не только предприятия чёрной и цветной металлургии, но и горно-обогатительные комбинаты, ферросплавные заводы, обогатительные фабрики, коксохимические заводы, предприятия выпускающие изделия из металлов. В мировом производстве черной металлургии доля Украины составляет 7,4% [3]. Машиностроение – совокупность отраслей, в которой производят машины и оборудование для всех отраслей промышленности и отраслей экономики Украины, удельный вес составляет 11,6% [4].

Список литературы

1. Промышленность [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://ru.wikipedia.org/wiki>.
2. Классификатор видов экономической деятельности [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://ru.wikipedia.org/wiki>.
3. Металлургия Украины [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://ru.wikipedia.org/wiki>.
4. Машиностроение Украины [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://ru.wikipedia.org/wiki>.
5. Объем реализованной промышленной продукции [Электронный ресурс]. – Режим доступа к ресурсу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Научный руководитель: к.э.н., доцент
Гриневич Л.В.

СПЕЦИФИКА УЧЕТНОЙ ПРАКТИКИ НА ПРЕДПРИЯТИИ

Данная тема посвящена изучению вопросов по формированию и использованию в бухгалтерском учете, такого важного внутреннего документа как учетная политика предприятия.

Учетная политика предприятия - это совокупность правил реализации метода бухгалтерского учета, которая обеспечивает максимальный эффект от ведения учета. Целью учетной политики предприятия является обеспечение возможности пользователям бухгалтерской информации объективно судить о состоянии дел на предприятии. Экономический смысл учетной политики организации сводится к обеспечению формирования и отражения в учете оптимальных финансовых результатов ее деятельности. Финансово - хозяйственная ситуация на предприятии может быть представлена по-разному: без нарушения правил и принципов учета, но путем выделения одних ее сторон и нивелирования других. С разделением налогового, финансового и управленческого учета именно эти возможности учетной политики выходят на первый план. Еще в конце XIX в. многие выдающиеся теоретики бухгалтерского учета стали обращать внимание на возможности использования учета для целей управления. В современных условиях в зависимости от целей, поставленных менеджерами фирмы, величина формируемого финансового результата может варьироваться в сторону, как увеличения, так и в сторону уменьшения. Сроки включения затрат в себестоимость, подходы к определению величины отдельных статей затрат, формирование фондов и резервов за счет источников, включаемых в себестоимость, могут существенно снизить потенциальный финансовый результат, подлежащий распределению между собственниками. Это может послужить целям пополнения средств на развитие предприятия. Каждое предприятие должно иметь свою выбранную учетную политику. Диапазон практического применения учетной политики очень широк, особенно в части раскрытия для внешних пользователей данных бухгалтерского учета через финансовую отчетность. Предприятия подвергаются проверкам вышестоящих организаций, налоговых органов, аудиторских фирм и др. пользователей финансово-бухгалтерской информации. По этому, умело составленная учетная политика является одним из важнейших инструментов управления деятельностью фирмы и достижения, поставленных целей менеджмента. Кроме того, грамотно составленная учетная политика должна помочь бухгалтерам, экономистам, аналитикам фирмы, которые не могут по каким-либо причинам, оперативно связаться на пря-

мую со своими руководителями, уяснить общую стратегию организации и ведения налогового и бухгалтерского учета в компании в целом и на их участках работы в частности. Положения учетной политики должны помочь им избежать ошибок и противоречий в отражении учетных и отчетных данных, пронизать все уровни управления организацией корпоративным духом.

Таким образом, предметом исследования является документ об учетной политике предприятия, а объектом - система бухгалтерского учета предприятия. Учетная политика как инструмент государственного регулирования направлена на систему бухгалтерского учета субъекта хозяйствования. С одной стороны, она обеспечивает её развитие, а с другой – создает условия для разработки субъектом хозяйствования собственной учетной политики. Предприятия самостоятельно формируют свою учетную политику исходя из структуры, отрасли и других особенностей деятельности, и принятая организацией учетная политика применяется последовательно из года в год. Учетную политику разрабатывает бухгалтер, а утверждает руководитель. Если способы ведения бухгалтерского учета не установлены, организация может разработать их самостоятельно. Все дополнения утверждаются приказом руководителя. Вносить их можно в течение всего года.

Список литературы

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 3422-IV (3422-15) від 09.02.2006, ВВР, 2006, № 26, ст.210 [Електронний ресурс] - Режим доступу: zakon.rada.gov.ua.
2. Национальные положения (стандарты) бухгалтерского учета: нормативная база. Новая редакция. – Х.: Курсор, 2006. – 278 с.
3. Теория бухгалтерского учета. Учебное пособие под ред. Б.И. Валуева. Одесса, ОГЭУ, «Принт мастер», 2002. - 252 с.

Научный руководитель: к.э.н., доц. Серова И.А.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ У ПРОЦЕСІ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Економічна безпека - важлива складова для забезпечення стабільності кожної держави. Але для того, щоб країна постійно розвивалася, вона повинна контактувати з іншими державами на багатьох рівнях, бо для сучасних міжнародних відносин характерним є інтенсивний розвиток інтеграційних процесів, серед яких важливу роль відіграє регіональне, транскордонне та міжрегіональне співробітництво. Україна має великі потенційні можливості щодо розвитку, передусім, завдяки вигідному геополітичному положенню. Дев'ятнадцять з двадцяти семи регіонів України є прикордонними, а зовнішній кордон є найдовшим серед європейських країн. Особливістю транскордонного співробітництва України є те, що воно відбувається не тільки на кордонах України з країнами ЄС, а й на кордонах з країнами, що не входять до складу ЄС - Росією, Білорусією та Молдовою. Правовою основою транскордонного співробітництва є Конституція України, Закон "Про транскордонне співробітництво", міжнародні договори України, що регулюють відносини у цій сфері, та інші нормативно-правові акти. Основним завданням на даному етапі розвитку нашої країни є курс на євроінтеграцію, що був визначений у статті 8 Закону України "Про основи національної безпеки України", Постанова Верховної Ради України «Про приєднання України до Європейської рамкової конвенції про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями». На сьогодні вже схвалено Концепцію Державної програми розвитку транскордонного співробітництва на 2011-2015 роки з метою активізації соціально-економічного, науково-технічного, екологічного та культурного розвитку територіальних громад.

Транскордонне співробітництво є одним з пріоритетних напрямів діяльності, який дозволить наблизити економічний та соціальний рівень розвитку регіонів України до рівня держав-членів ЄС, зменшити територіальні диспропорції, підвищити загальний рівень життя населення, забезпечити розбудову інфраструктури державного кордону та покращити зовнішньоекономічну діяльність. На кордонах України та нових держав - членів Євросоюзу створено і діє чотири євро регіони: Буг, Карпатський євро регіон, Нижній Дунай, Верхній Прут, до складу яких входять Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Одеська та Чернівецька області України. Посилення економічної безпеки в межах діючих євро регіонів здійснюється з метою об'єднання усіх зусиль в економічній сфері, розбудови як соціальної, так інформаційної та ви-

робничої інфраструктури, будівництва і модернізації безпосередньо інфраструктури кордону, розвитку транспортної мережі, наукової та культурної співпраці, охорони навколишнього середовища.

Основними інструментами забезпечення економічної безпеки в умовах транскордонного співробітництва в рамках «євро регіонів» мають бути удосконалення нормативно-правового забезпечення, створення оновленої господарської, соціальної і культурної інфраструктури, усунення політичних і адміністративних бар'єрів, розробка і прийняття Стратегії забезпечення економічної безпеки прикордонних територій тощо.

Важливим завданням забезпечення економічної безпеки держави є створення умов для реалізації економічного потенціалу України, інтеграції національної транспортної системи до мережі міжнародних транспортно-комунікаційних коридорів, створених між Європою та Азією. У боротьбі з чинниками негативного впливу на транс-

кордонне співробітництво регіонів нашої державі слід врахувати зарубіжний досвід щодо навичок спільного планування розвитку прикордонних територій, а також щодо формування належної інфраструктури, необхідної для організаційно-правового, фінансового та кадрового обслуговування потреб кордонів., бо сьогодні як ніколи, загрожується надзвичайно важливе питання забезпечення економічної безпеки України, бо це є гарантом державної незалежності України, умовою її сталого розвитку і зростання добробуту громадян.

Список літератури

1. Бояр А. О. Проблеми європейської інтеграції і транскордонної співпраці. Вип. 2. // *Економіка України*. – 2009. – №1. – С. 14-16.
2. Качинський А. Б. Засади національної безпеки України : Підручник. – К.: Інтертехнологія, 2009. – 272 с.
3. Петренко З. О. Прикордонні регіони як нова форма міжнародної інтеграції // *Економіка України*. – 2009. – №12. – С. 44-51.

Науковий керівник: д.е.н., проф. Раєвнева О.В.

ИССЛЕДОВАНИЕ НЕРАВНОМЕРНОСТИ РАЗВИТИЯ РЕГИОНОВ

В современном мире все чаще наблюдается тенденция к объединению усилий ведущих стран для решения глобальных экологических проблем, смягчения последствий кризиса. В частности, это происходит благодаря таким международным организациям как Организация объединенных наций, Международный банк реконструкции и развития, Европейский союз и многим другим.

Под регионом следует понимать определенную территорию, которая отличается от других по определенным признакам и обладает определенной целостностью причем чаще всего это разделение отличается от существующего административного или политического. Внимание к регионам обусловлено проявлением региональных центров, тем что они не влияют на административную целостность государства.

В мире согласно классификации ООН можно выделить такие регионы, которые отображены на рис.1:

Европа - Северная, Западная, Центральная, Восточная и Южная;

Африка - Северная, Западная, Центральная, Восточная и Южная;

Азия - Северная, Западная, Центральная, Восточная, Южная, Юго-Восточная, Ближний Восток, Средний Восток и Дальний Восток;

Америка - Северная, Латинская, Центральная, Южная и Карибы;

Океания - Австралия, Меланезия, Микронезия и Полинезия;

Полярные регионы – Арктика и Антарктика.

Рис. 1. Регионы мира

Наиболее явно регионализация характерна для Евразии, где за последние десять лет возникло несколько региональных интеграций (Европейский союз, Лига арабских стран и другие), которые объе-

диняет их региональная направленность и общность интересов.

Как отмечают аналитики и эксперты Мирового экономического форума в Давосе, за последние десятилетия существенно увеличивается неоднородность общественного развития, усиливается регионализация, которая выступает проявлением дифференцированности и поляризованности современного мира. Неравенство развития регионов мира можно отследить на примере поведения важнейших макроэкономических индикаторов развития стран. Так, в качестве одного из них выступает валовой национальный доход (ВНД) на душу населения.

Возьмем показатель ВНД на душу населения в 2012 году согласно исследованиям Всемирного банка. Так, у стран относящихся к Азии наибольшее значение ВВП на душу в тыс. долларов населения в Катаре (80,440), а наименьшее в Афганистане (0,400); в Западной Европе и других странах: наибольшее – Монако (183,150), а наименьшее – Турция (10,410); Восточная Европа: наибольшее – Словения (16,070), наименьшее – Молдова (1,980); Латинская Америка и Карибский бассейн: наибольшее – Багамы (21,970) и наименьшее – Гаити (0,700); Африка – наибольшее – Сейшельские острова (11,130) и наименьшее – Конго (0,190).

Во всех регионах наблюдаются большие различия между ВНД, что обусловлено факторами, такими как богатство природными ресурсами, туристическая привлекательность и т.п. Потому что большинство стран с высоким ВВП на душу населения богаты залежами нефти, газа, имеют высокое экономическое развитие либо популярны как туристические центры.

Список литературы

1. Алаев Э.Б. *Социально-экономическая география: Понятийно-терминологический словарь*. — М.: Мысль, 1983.- 231 с.
2. Каримова А.Б. *Регионы в современном мире - М.: Российский государственный гуманитарный университет, 2006. – 165 с.*
3. Эльянов, Э. *Развивающиеся страны в мировой экономике: тенденции и проблемы. // Региональна економика. – 2007. - №2. – С. 20-26.*

Научный руководитель: д.э.н. проф. Раевнева Е. В.

ТЕОРЕТИЧЕСКОЕ ИССЛЕДОВАНИЕ КАТЕГОРИИ "ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНЫЙ КАПИТАЛ"

Актуальность темы. На современном этапе знания и интеллектуальный капитал компании становятся основой эффективного развития и одним факторов конкурентоспособности национальной экономики. Сегодня конкурентоспособной может быть только экономика, основанная на знаниях, главным принципом, которой является распространение и использование знаний для обеспечения своего роста и развития. Инновации становятся основным источником экономического роста, растет значение человеческого капитала, происходит развитие и широкомасштабное использование информационно-коммуникативных технологий.

Значительный взнос в развитие теоретических основ категории «интеллектуальный капитал» (ИК) сделали Г. Беккер, С. Дятлов, М. Бендиков и Э. Джамай, Э. Коротков, Е. Гришнова и другие.

Не смотря на большое количество научных работ и определенные достижения в области обоснования теоретических основ управления ИК, ряд задач методического обеспечения формирования ИК предприятия разработано недостаточно полно, требует уточнения и развития. К таким вопросам, отдельно, относятся: определение сущности и содержания ИК предприятия, разработка научно-

обоснованных методик относительно его оценки и формирования, исследования роли интеллектуальной собственности в процессах производства, оценка реального состояния использования нематериальных активов предприятиями Украины. Поэтому целью статьи является обобщение и развитие теоретических основ ИК как фактора производства в современном обществе; определение сущности, содержания и анализ структуры интеллектуального капитала, которое поможет выявить направление его формирования [5].

Для анализа и исследования данной темы были использованы такие научные методы: *системного подхода* - для обоснования теоретических основ процесса формирования ИК; *анализа и синтеза, индукции и дедукции* - для детализации и уточнения теоретико-методологических подходов; *сравнения и обобщения* - для определения подходов к оценке ИК; *экспертных оценок* - для изучения современного состояния использования интеллектуальных активов [3].

Для определения сущности категории ИК составим морфологическую таблицу:

Таблица 1

Морфологическая таблица категории «Интеллектуальный капитал»

Источ-ник	Ключевые признаки				
	Знания, навыки, мотивация	Знания, навыки, которые целенаправленно используются	Источник восстановления и прогресса	Дополнение качественными признаками	Продуктивные навыки, личные черты и мотивации
[1]	+	-	-	-	-
[2]	+	+	-	-	-
[3]	-	-	+	-	-
[4]	-	+	-	+	-
[5]	+	+	-	+	+

Сравнив вышеприведенные подходы к определению ИК, можно сделать вывод, что более полную и детальную характеристику этой категории дает Е. Гришнова: «Интеллектуальный капитал» - экономическая категория, которая характеризует совокупность сформированных и развитых вследствие инвестиций продуктивных способностей, личных черт и мотиваций индивидов, используются в экономической деятельности, влияют на рост продуктивности труда и с помощью этого влияют на рост доходов (убытков) своего собственника и национального дохода.

Список литературы

1. Смирнов А.О. Воздействие на разработки инвестиций в интеллектуальный капитал // СИА: экономика, политика, идеология. - И.: Наука, 1993. - №12(288). - С. 86-104.
2. Основы теории интеллектуального капитала – СПб.: Изд-во СПбУЭФ, 1994.-160с.
3. Интеллектуальный капитал развивающейся фирмы: проблемы идентификации и измерения // Менеджмент в России и за рубежом. - 2001. - №4. - С. 3-24
4. Концепция менеджмента.- М.: ДеКА, 1997. - 304 с.
5. Интеллектуальный капитал : формирование в системе образования и профессиональной подготовки.-К.: Знания, КОО, 2001. - 254 с.

Научный руководитель к.э.н. проф. Грачев В.И.

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ВЗАЄМОДІЇ УЧАСНИКІВ РИНКУ ПРАЦІ ТА РИНКУ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ

Система вищої освіти служить засобом вирішення багатьох проблем суспільства і національної економіки: впливає на відновлення наукового потенціалу суспільства, бере участь у соціалізації індивіда, спонукає економічний та соціальний розвиток суспільства та сприяє соціальній мобільності. Розуміння цього дозволяє визначати вектори розвитку вітчизняної системи вищої освіти [1]. Швидке реагування ринку освітніх послуг на зміни потреб ринку праці дозволяє формувати конкурентоспроможного фахівця та надавати йому компетентності для швидкої адаптації до навколишнього середовища.

Конкретні механізми та інструменти взаємодії учасників ринку освітніх послуг і ринку праці в Україні на сьогоднішній момент не визначені. Досвід діяльності зарубіжних ВНЗ доводить, що можливість займати лідируюче положення на ринку освітніх послуг в значній мірі визначається ефективністю моніторингу та прогнозування процесів на ринку праці з урахуванням діяльності всіх суб'єктів, пов'язаних із системою освіти.

Отже, виникає необхідність у проведенні комплексних статистичних досліджень, що дозволяють виявляти кадрові потреби і вибудовувати стратегії розвитку ВНЗ з урахуванням існуючих і прогнозованих запитів ринку праці.

У щорічній доповіді Міжнародної організації праці "Глобальні тенденції зайнятості – 2012" відзначається, що на глобальних ринках праці вже 3 роки зберігаються критичні умови, а число безробітних у світі дорівнює 200 млн осіб, та у порівнянні з докризовим періодом, зросло на 27 млн осіб [2].

При цьому, молодь залишається серед тих, кого криза робочих місць уразила найбільше. У 2011 році у світі налічувалось 74,8 млн безробітних серед молодих людей віком 15 – 24 роки, що на 4 млн. більше, ніж у докризовому періоді. Вірогідність безробіття серед молоді втричі вище, ніж серед дорослих.

За даними Державної служби статистики України, у 2011 році рівень зайнятості серед осіб у віці 25 – 29 років був вищий, ніж в середньому по Україні та становив 72,4 %. Серед осіб у віці 15 – 24 роки цей показник склав лише 33,9 %. Низький рівень зайнятості серед таких осіб обумовлений тим, що молодь у такому віці навчається та не має стійких конкурентних переваг на ринку праці.

В Україні, як і серед інших країн світу, найбільше від безробіття потерпають молоді особи у віці від 15 до 24 років. Рівень безробіття серед таких осіб зріс з 17,4 % у 2010 році до 18,6 % у 2011 році

(для порівняння у докризовому 2007 році він становив 12,5 %)(рис. 1). Цей показник серед молодих осіб 15 – 24 років зріс у сільській місцевості, а також, як серед жінок, так і серед чоловіків.

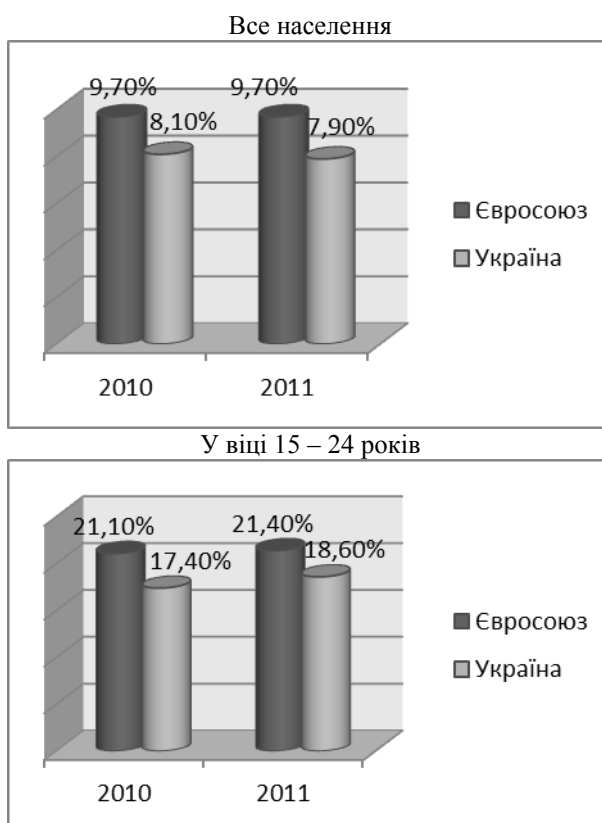

Рис. 1. Рівень безробіття в країнах Європейського союзу та в Україні (у тому числі серед молоді у віці 15 – 24 років) [2, 3]

Високий рівень безробіття у молоді віком 15 – 24 років пояснюється тим, що значна частина молодих людей не має необхідних професійних навичок і досвіду роботи.

У 2011 році на обліку в державній службі зайнятості перебувало 890,1 тис. незайнятих громадян у віці до 35 років (або 48,0 % загальної чисельності осіб, які перебували на обліку), у тому числі 55,6 тис. випускників вищих навчальних закладів, 38,5 тис. випускників професійно-технічних закладів освіти, 6,5 тис. випускників середніх загальноосвітніх шкіл (рис. 2а), з них були працевлаштовані 27,01 % (рис 2б).

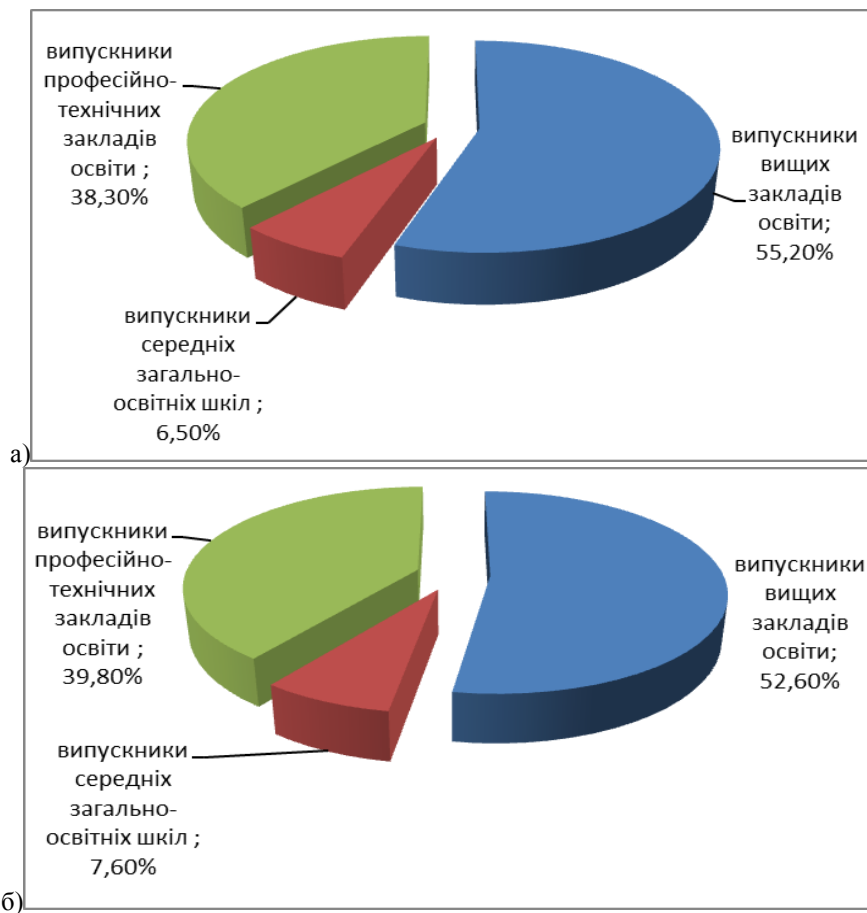

Рис. 2. а) структура чисельності випускників закладів освіти, які перебували на обліку;
б) були працевлаштовані у 2011 році

В сучасних умовах конкурентоспроможність країни визначається рівнем освіти і науки. Отже, необхідно здійснювати підготовку конкурентоспроможних фахівців, які будуть відповідати реальним потребам економічного розвитку країни в умовах переходу на інноваційний шлях розвитку. При цьому конкурентоспроможність випускника ВНЗ на ринку праці здійснюється через реалізацію знань, умінь і навичок, сформованих у ВНЗ і на попередніх етапах життя.

Становлення конкурентоспроможного фахівця являє собою спеціально організований освітній процес за безпосередньої участі роботодавців, що дозволяє формувати його професійні та особистісні компетентності. В умовах жорсткої конкуренції ВНЗ доводиться вести пошук нових сфер діяльності випускника, визначати стратегію відносин з ринком праці. Кластерний аналіз показав, що найбільш гостро питання працевлаштування випускників стоїть в освітніх центрах України (таблиця). Там, при пошуку роботи, на 1 вакантне місце можуть претендувати 15 випускників, при тому, що їх реєстрація у центрах зайнятості по Україні складала 8,87 % з випуску фахівців 2011 року. Найбільше відгуків на звернення до центрів зайнятості у першій кластерній групі, у другій та третій групах – працевлаштовано 25,78 % та 27,19 % випускників, що перебували на обліку. Така ситуація вимагає індивідуального під-

ходу до розробки стратегії соціального захисту молоді в кожному регіоні України.

Підводячи підсумок, можна стверджувати, що для підготовки фахівців, конкурентоспроможних на ринку праці, першочерговими завданнями є:

формування організаційних механізмів, що дозволяють здійснювати комплексний моніторинг ринку освітніх послуг і ринку праці, будувати прогнози затребуваності фахівців;

розробка спільно з зацікавленими особами програм кадрового забезпечення галузей економіки на рівні регіону, програм підготовки кадрів для малого та середнього бізнесу;

визначення потреб підприємств у програмах підвищення кваліфікації та професійної перепідготовки працівників, реалізація принципу безперервної освіти;

визначення форм спільної науково-дослідної, проектної і техніко-впроваджувальної діяльності освітніх установ, науково-дослідних інститутів та підприємств реального сектора економіки.

Результати кластерного аналізу

№ п/п	Характеристика кластеру	Кількість регіонів	Регіони	Середня кількість випускників ВНЗ, що перебували на обліку, за кластером	Середня кількість працевлаштованих випускників ВНЗ	% працевлаштованих випускників ВНЗ
1	Найвищі показники звернення до центрів зайнятості та, як результат, працевлаштування	3	Донецька обл, Івано-Франківська, Львівська	4 597,3	1 155,0	22,12
2	Високі показники звернення до центрів зайнятості та, як результат, працевлаштування	6	Волинська обл., Дніпропетровська, Житомирська, Рівненська, Тернопільська, Хмельницька	2 885,3	743,8	25,78
3	Середні показники звернення до центрів зайнятості та, як результат, працевлаштування	10	АРК, Вінницька обл., Закарпатська, Київська, Кіровоградська, Луганська, Полтавська, Харківська, Черкаська, Чернігівська	1 726,3	469,4	27,19
4	Низькі показники звернення до центрів зайнятості та, як результат, працевлаштування	8	Закарпатська обл., Миколаївська, Одеська, Сумська, Херсонська, Чернівецька, м. Київ, м. Севастополь	904,5	211,0	23,33
По Україні				55603	14310	25,74

Вирішення цих завдань цілком відповідає концепції модернізації вищої освіти, в якій роль ВНЗ полягає у підготовці кваліфікованих фахівців, конкурентоспроможних на ринку праці, що вільно володіють своєю професією, орієнтуються в суміжних областях діяльності, здатних працювати за фахом на рівні світових стандартів, готових до подальшої підготовки і перепідготовки, соціальної і економічної мобільності.

Безумовно, така постановка питання приводить до істотного розширення зони відповідальності навчального закладу в порівнянні з недавнім минулим, коли в умовах планової економіки ВНЗ переважно відповідали за освітній і науковий процеси, але не за працевлаштування випускників. Нові умови, які висуває суспільство, вимагають від університетів і нових схем управління підготовкою конкурентоспроможність кадрів.

Список літератури

1. Панфьорова Л. Г. Місце та роль системи вищої освіти у сучасному суспільстві / Панфьорова Л. Г. // *Економіка розвитку*. – 2012. – № 3(63). – С. 91–96.

2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

3. Закон України "Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2998-12>.

4. Закон України № 2984-III "Про вищу освіту" // *Відомості Верховної Ради*. – 2002. – №20. – 134 с.

Науковий керівник: д.е.н, проф. Расвнєва О.В.

АНАЛІЗ ІСНУЮЧИХ ПРОБЛЕМ ФУНКЦІОНУВАННЯ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ

На сучасному етапі підприємництво є рушійною силою розвитку ринкової економіки будь-якої країни. Але глобалізація, стохастичний характер розвитку світової економіки, політична нестабільність формують комплекс проблем, що заважають розвитку підприємств та суттєво впливають на функціонування, прибуток. Для вітчизняних підприємств зазначені умови погіршуються складним протіканням трансформаційних процесів всередині країни, не сформованістю механізмів державного регулювання підприємницької діяльності.

Таким чином метою дослідження виступає визначення комплексу проблем функціонування вітчизняних підприємств в умовах стохастичного розвитку економіки України. Наявність проблем функціонування та розвитку вітчизняних підприємств підтверджує той факт, що середній рівень рентабельності на 2012 рік склав 4,5% , при цьому відсоток підприємств що отримали збиток склав 41,2% [2].

Так зокрема за результатами опитування проведеного у IV кварталі 2012 року, Національним банком України (НБУ) серед підприємців [2], були виявлені наступні фактори, що мають найбільш суттєвий вплив на розвиток підприємств в Україні: занадто високі ціни на сировину та зокрема енергоносії; відсутність достатньої кількості обігових коштів для стабільної роботи підприємства; надмірний податковий тиск, що гальмує виробничу діяльність; висока конкуренція, що гальмує вихід на ринок та реалізацію виготовленої продукції

Головною проблемою для вітчизняних підприємств є труднощі з фінансуванням. Відсутність достатнього капіталу в більшості населення, складність, невідгідність, а іноді і неможливість одержання позикових коштів гальмують розвиток малого бізнесу. Завдання держави - створити передумови, що стимулюють вкладення інвестицій і підприємницької енергії в даний сектор економіки.

Прийнята в Україні система оподаткування прибутку і що включаються у витрати відрахувань не тільки гальмує розвиток підприємництва, але і деформує його напрямки. Вільний капітал явно уникає сфери виробництва товарів і послуг, де необхідні відносно великі первісні капітальні вкладення з проблематичними перспективами окупності. Він спрямовується головним чином у торговельно-посередницьку діяльність [3].

Також можна виділити такі проблеми як, труднощі з реєстрацією відкриття власної справи та високий рівень корупції [4]. За даними опитуван-

ня "Європейської бізнес асоціації" сума хабара може перевищувати суму стартового капіталу для відкриття бізнесу, тому українці не дуже поспішають відкривати власну справу[5].

Підприємці відзначають також проблеми з реалізацією продукції і з доступом до сировини і матеріалів. [3]. Проблема реалізації продукції має два аспекти - внутрішній і зовнішній. Реалізувати продукцію на внутрішньому ринку України важко не тому що вона не потрібна: попит є, але в споживачів немає грошей для розрахунків. У багатоланкової ланцюжку підприємств, поставляють один одному продукцію, ні в кого немає грошей для оплати. Ця ситуація триває вже не один рік і відома як «криза взаємних платежів» [8]. Підприємницька діяльність має ряд проблем, що заважають її успішній та безперебійній роботі. Їх аналіз дозволив виявити головні проблеми, з якими підприємництво стикається в процесі своєї діяльності, а також провести зв'язок між тими факторами, що впливають на роботу підприємства і тими, що впливають на рівень споживчих цін. Як виявилось такі фактори як витрати на виробництво та бюджетні видатки, негативно впливають і на роботу підприємства і на рівень споживчих цін.

Список літератури

1. Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму. - № 1 (5). Том 2. - 2012. - С. 394.
2. Кубай Н.Е. Становление и развитие частного предпринимательства в переходной экономике (на примере Украины): автореферат диссертации на получение научной степени. [Электронный ресурс]. Режим доступа : <http://www.alushta.org>.
3. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukrstat.gov.ua>.
4. Ділові очікування підприємств України за IV квартал – НБУ, випуск №4 (28). – 2012. - С. 13 [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.
5. Кодник О.В. Малые предприятия.– М.: Экономика и МНПП «ЭСИ», 2007. – 165 с.
6. Главные проблемы украинского бизнеса [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://finforum.org>
7. Украина входит в тройку самыхкоррумпированных стран[Електронний ресурс] . Режим доступу до ресурсу: <http://ubr.ua/ukraine-and-world>
8. Звіт про конкурентоспроможність регіонів України 2012 Фонду "Ефективне управління". [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.feg.org.ua/>

Науковий керівник: викладач Чанкіна І.В.

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ УКРАЇНИ У РОЗ- РІЗІ ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Інвестиції відіграють найважливішу роль у формуванні та нарощуванні економічного потенціалу країни. Однак необхідно враховувати, що з прийняттям нових законопроектів, розвитком ринкових відносин, а також під впливом інших факторів, відбуваються значні коливання інтересу іноземних інвесторів до вкладення коштів в економіку. Загальна нестабільність політичної ситуації в країні, часта зміна влади негативно позначаються на припливі іноземного капіталу [1].

З метою оцінки рівня інвестиційної привабливості країни, було проведено аналіз показників інвестиційної привабливості країни:

- прями іноземні інвестиції в економіку України за видами економічної діяльності, які відображують зовнішньоекономічну діяльність країни;
- інвестиції в основний капітал за видами економічної діяльності, де які характеризують інвестиційну ситуацію всередині країни;
- прями інвестиції з України за видами економічної діяльності підприємств-інвесторів – задля визначення інвестиційної активності за кордон [2].

Структурний аналіз прямих іноземних інвестицій показав, що найбільшу питому вагу в структурі складає промисловість, що у середньому по всім рокам складає 36,37%. Це обумовлено тим, що цей вид економічної діяльності складається з декількох видів промисловості, а саме: добувна і переробна промисловість та виробництво й розподілення електроенергії, газу та води, які, в свою чергу, мають також розподіл по підгрупах. Друге місце займає такий вид економічної діяльності як фінансова діяльність, яка займає у середньому 18,21% по усій сукупності ПІІ. Для даного виду діяльності характерна цікава динаміка, а саме - з третього місця у 2002 році, збільшуючись кожен рік, у 2011 році вона зайняла перше місце, обігнав промисловість на 2,36%. І третє місце займає торгівля; ремонт автомобілів та ін. яка хоч і має загальну тенденцію до спаду частки, але у досліджуемій сукупності її питома вага у середньому складає 13,97%.

Другий показник – інвестиції в основний капітал за видами економічної діяльності підтверджують, що промисловість є найбільш привабливим видом економічної діяльності. Так, вона займає у середньому 36,54% від загальної сукупності інвестицій в основний капітал за видами економічної діяльності. Друге місце займають операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємствам з результатом 17,87% у середньому. На третій сходинці – діяльність транспорту та

зв'язку, яка відстає від операцій з нерухомим майном та ін. на 0,52%, з результатом 17,36% у середньому. Відобразимо на графіку ці основні види економічної діяльності (рис.1):

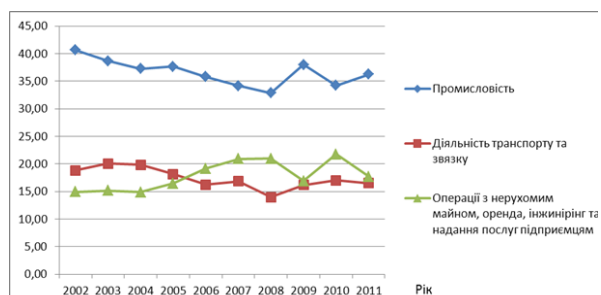

Рис.1 Динаміка змін у структурі інвестицій в основний капітал за видами економічної діяльності

Показник, який віддзеркалює інвестиційну активність українських підприємств є прями інвестиції з України за видами економічної діяльності підприємств-інвесторів. Показник, який характеризує інвестиційну.

Результати дослідження дозволяють дійти до висновку, що усі прями інвестиції з України за видами економічної діяльності підприємств-інвесторів можна поділити на дві частини. Так, у період з 2002 року по 2007 рік, включно, доля ПІІ з України постійно збільшується, а з 2008 року можна побачити тенденцію до різкого падіння долі ПІІ з України, окрім сектора економіки як операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємствам, який збільшив свій обсяг на 64,44%, або ж на 5331,1 млн. дол. США. Треба відмітити й такий вид економічної діяльності як фінансова діяльність, яка хоч і зменшила частку у загальній сукупності ПІІ з України за видами економічної діяльності, але у натуральному вираженні можна казати про збільшення на 566,8 млн. дол. США, майже у 12 разів.

Такі зміни у обсягах ПІІ з України за видами економічної діяльності підприємств-інвесторів приходяться саме на початок світової фінансової кризи, яка почалась у 2007 році. Як результат, ПІІ закордон зменшуються усі види економічної діяльності, окрім нерухомості та фінансових вкладень закордон.

Проаналізувавши структуру обраних трьох показників, можна з твердістю підтверджувати, що такий вид економічної діяльності як промисловість викликає не аби який інтерес у інвесторів, які вкладають свої засоби у будівництво, машини, обладнання, інструмент, інвентар, транспортні засоби та інші

основні засоби. Також слід приділити увагу секторам економіки як фінансова діяльність, операції з нерухомим майном, оренда, діяльність транспорту та зв'язку та торгівля, ремонт автомобілів, які поступово збільшують питому вагу у інвестиційних надходженнях.

Структурний аналіз показав, що фінансова криза поділила обсяги інвестування на «до» та «після». Щоб визначити міри відмінності структур, розрахуємо критерій I_r , який визначається як співвідношення фактичної міри розходження значень компонентів двох структур з їх максимально можливими зна-

ченнями. Достойнством даного критерію служить те, що він не залежить від числа градацій статистичної сукупності. Для розрахунку будемо використовувати наступну формулу (1):

$$I_r = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (d_2 - d_1)^2}{\sum_{i=1}^n (d_2 + d_1)^2}} \quad (1)$$

де d_2, d_1 – питома вага градацій структур.

Отримані результати наведемо у таблиці 1.

Таблиця 1

Розрахункові значення I_r

2002 році, в порівнянні з 2011 роком, критерій прямих іноземні інвестиції в економіку України за видами економічної діяльності дорівнює 0,36, що говорить про значний рівень відмінності між струк-

жності структур, тобто зміни, які відбулися у структурі мали дуже малі значення.

Третій показник - прями інвестиції з України за видами економічної діяльності підприємств-

Прямі іноземні інвестиції в економіку України за видами економічної діяльності			Інвестиції в основний капітал за видами економічної діяльності			Прямі інвестиції з України за видами економічної діяльності підприємств-інвесторів		
2002	2002	2008	2002	2002	2008	2002	2002	2008
2011	2007	2011	2011	2007	2011	2011	2007	2011
0,36	0,23	0,16	0,08	0	0	0,24	0,33	0,01

турами. Зміни відбулися завдяки зменшення питоми ваги промисловості, майже на 23% та торгівлі, ремонту автомобілів та ін. на 6,4%. Також зменшення близько 3% відбулися у охороні здоров'я та надання соціальної допомоги та діяльність транспорту та зв'язку. Найбільший відсоток збільшення притаманний фінансової діяльності – 25,24%, далі йдуть операції з нерухомим майном, оренда – збільшення на 8,61% та будівництво з результатом у 2,56%.

У порівнянні 2002 та 2007 роках, критерій дорівнював 0,23 – значний рівень відмінностей, як і у попередньому порівнянні. Зміни у структурі відбулися: найбільше зменшення у промисловості – 18,21%, та найбільше збільшення у фінансову діяльність – 12,85%.

Період з 2008 року по 2011 характеризується істотним рівнем відмінностей структур, тому що значення коефіцієнта склало 0,16. Даному періоду притаманні зміни у тих самих секторах економіки, що й у попередньому порівнянні: найбільше зменшення у промисловості – 11,36%, та найбільше збільшення у фінансову діяльність – 9,9%.

Тепер розглянемо інвестиції в основний капітал за видами економічної діяльності. У 2002 році, у порівнянні з 2011 роком, критерій склав 0,08 та потрапив за шкалою у відрізок з низьким рівнем відмінностей. Так як відмінності між структурами невеликі, то найбільші зменшення складають 4,41% і це промисловість, а найбільше збільшення – операції з нерухомим майном, оренда та ін. 2,75%. Порівнявши структури 2002 та 2007 років критерій склав 0, що говорить о тотожності структур. Таким же показником – критерій дорівнює 0 – характеризується і порівняння 2008 та 2011 років. Отже, у останніх двох порівняннях можна говорити о тото-

жності структур. У даному випадку ми можемо бачити, що дані є не по всім видам економічної діяльності. Так 5 видів економічної діяльності взагалі не мають даних, а 2 мають неповну базу даних. Тому порівняльні структури мають у 2002 по зрівнянню з 2011 роком критерій рівний 0,24, що показує істотний рівень відмінностей, у 2002 по зрівнянню з 2007 роком – 0,33, що говорить о значном рівні відмінностей, та 2008 у порівнянні з 2011 роком значення критерію склало 0,01, що значить тотожність структур.

Список літератури

1. Вісник СевНТУ. Вип. 98: Економіка та фінанси: зб. наук. пр. - Севастополь: Вид-во СевНТУ, 2009.
2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

Науковий керівник: д.е.н., проф. Раєвнева О.В.

КРЕДИТУВАННЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ: ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ТА АНАЛІТИЧНІ УЗАГАЛЬНЕННЯ

Процес розвитку суб'єктів бізнесу традиційно визначається наявністю достатньої кількості фінансових ресурсів. В умовах обмеженості бюджетного фінансування та слабкої орієнтованості фінансових установ на потреби малого бізнесу, гостро постає питання формування відповідної ресурсної бази з забезпечення суб'єктів малого бізнесу. Це обумовлює необхідність аналітичної оцінки у розгляді питань формування надійного механізму кредитування малого бізнесу.

В сучасних умовах господарювання процес кредитування малого бізнесу неможливий без врахування джерел залучення необхідних ресурсів. Визначення джерел забезпечення фінансовими ресурсами доцільно пов'язувати з механізмом кредитування малого бізнесу (рис. 1). Розгляд джерел ресурсів із забезпечення механізму кредитування малого бізнесу дозволяє звернути увагу на: загально-організаційні елементи впливу механізму кредитування малого бізнесу. Це основний апарат діючої нормативно-правової бази, що орієнтований на забезпечення функціонування конкретного джерела ресурсів, здатного бути спрямованим на кредитування малого бізнесу; фундаментальні компоненти, які визначають загальноприйняті принципи функціонування різних джерел ресурсів за для раціонального забезпечення кредитування малого бізнесу; інструменти кредитування, які визначаються відповідно до окремих джерел ресурсів із забезпечення механізму кредитування малого бізнесу [1].

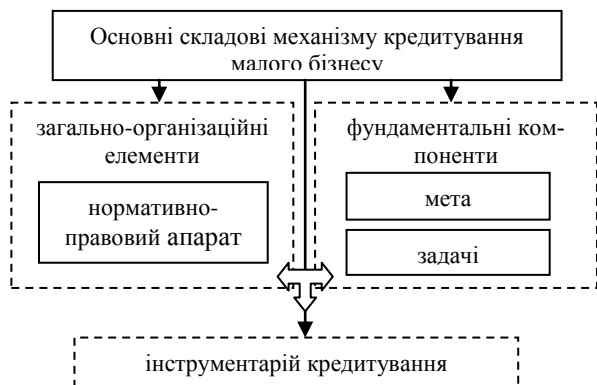

Рис. 1. Загальна схема аналітичної оцінки в дослідженні механізму кредитування малого бізнесу

Специфіка аналітичної роботи щодо визначення проблеми дослідження проявляється через аргументоване використання інструментарію кредитування. Основні статистичні характеристики динаміки зміни відносних значень можливого залучення ресурсів для

забезпечення механізму кредитування малого бізнесу (табл. 1 [2]) є базовим підґрунтям аналітичної роботи. Розраховані статистичні характеристики розкривають порівнянні можливості залучення об'ємів кредитних ресурсів з різних джерел відносно банківського кредитування.

Таблиця 1

Статистичні характеристики ресурсного забезпечення кредитування малого бізнесу, %

Джерела забезпечення ресурсами	Статистичні характеристики			
	середнє	мінімум	максимум	стандартне відхилення
Кредитні спілки	0,979	0,396	1,732	0,524
Інші кредитні установи	0,405	0,258	0,654	0,158
Юридичні особи публічного права	0,576	0,474	0,716	0,106
Лізинг	6,394	5,821	7,755	0,796
Фонд підтримки підприємництва	0,002	0,002	0,003	0,001

Аналіз даних показує що, в середньому, фінансові лізингові компанії та кредитні спілки забезпечують ресурсами механізм кредитування малого бізнесу відповідно на 6,394% та 0,979%, відносно банківського кредитування. Але, дані стосовно відносних значень наданих коштів в розрізі укладення угод з фінансового лізингу та кредитних спілок мають найвище стандартне відхилення визначаються наступними даними відповідно – 0,796% та 0,524%. Це свідчить про відсутність стабільного забезпечення ресурсами механізму кредитування малого бізнесу. Таким чином, дослідження процесу кредитування малого бізнесу, повинно базуватися на визначенні доцільності теоретичних схем аналітичної оцінки, що ґрунтується на аналізі статистичних даних щодо забезпечення механізму кредитування за рахунок запозичених ресурсів з різних джерел.

Список літератури

1. Антонюк О. І. Механізм банківського мікrokредитування малого підприємництва в Україні: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит»/О.І. Антонюк. – К.: УБС НБУ, 2011. – 20 с.
2. Основні показники діяльності фінансових компаній та лізингодавців станом на 30.09.2011. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.dfp.gov.ua/fileadmin/downloads/dpn/pokaznyki_fk_3_kv_2011.xls.

Науковий керівник: к.е.н., доц. Серова І.А.

СТАТИСТИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА РЫНКА ТРУДА СТРАНЫ

Рынок труда является одним из важнейших элементов рыночной экономики и одним из наиболее сложных рынков для исследования. В отличие от других рынков, специфика этого рынка состоит в том, что здесь объектом изучения выступает, прежде всего, сам человек, его способность к труду.

Рынок труда представляет собой систему общественных отношений, отражающих уровень развития и достигнутый на данный период баланс интересов между присутствующими на рынке силами: предпринимателями, трудящимися и государством.

Рынок труда выполняет следующие важные функции в рыночной экономике:

- обеспечение производства и сферы услуг ресурсами труда, их распределение между предприятиями, отраслями, регионами;
- обеспечение возможности наемным работникам получать средства существования;
- согласование цены и условий труда между работниками и работодателями;
- стимулирование работников и работодателей.

Для статистического изучения рынка труда используются различные показатели. С помощью анализа показателей представленных на рис. 1 можно сделать статистическую оценку функционирования рынка труда. Для более глубокого анализа состояния рынка труда, необходимо провести сравнительный отраслевой анализ, который позволит выявить, в каких отраслях происходит увеличение спроса на труд, а в каких – уменьшение. [1]

Основные показатели функционирования рынка труда рассчитываются по данным отчетов государственной федеральной службы занятости.

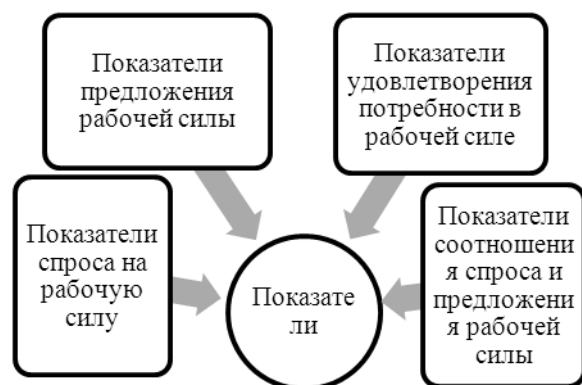

Рис. 1 Основные показатели функционирования рынка труда

Исходя из вышеперечисленных показателей, можно утверждать, что на рынке труда действует закон спроса и предложения на рабочую силу, который влияет на заработную плату. Закон спроса и предложения на рабочую силу отражает несоответствие свободных рабочих мест составу приходящих на рынок труда работников по количественным и качественным параметрам [2]. Так, если в 2011 году большим спросом на рынке труда в Украине пользовались не офисные работники, а специалисты технических и рабочих специальностей: инженеры, электрики, слесари и другие. В связи с запуском новых проектов на американских и европейских рынках, вырос спрос на программистов. Наименее востребованными сотрудниками по итогам 2011 года оказались юристы, бухгалтеры, а также работники туристической и банковской сфер. По мнению аналитиков, рынок труда за 2009-2011 года переполнен специалистами в финансовой сфере, что является прямым последствием кризиса в банковском секторе [3]. Обзор функционирования рынка труда Украины позволил выявить следующие проблемы: несоответствие тенденций динамики занятости населения и динамики ВВП, сокращение численности населения трудоспособного возраста при увеличении доли населения нетрудоспособного возраста, отсутствие должного уровня качества рабочих мест, особенности структуры заработной платы и т.д. Систематизация комплекса проблем, препятствующих эффективному функционированию рынка труда в Украине, позволяет сделать вывод о том, что недостаточное внимание к этим проблемам приводит к негативным тенденциям разрушения трудового потенциала, низкой эффективности его использования, снижению его влияния на процесс достижения высокого уровня социально-экономического развития.

Список литературы

1. Лукьяненко Т.Я. Проблемы безработицы. *Актуальные проблемы экономики*. - 2003.- №9 - С. 172-184
2. Основы экономической теории: Учебник/ С.В. Мочерный, В.К. Симоненко, В.В. Секретарюк, А.А. Устенко; / Под общ. ред. С.В. Мочерного.- К.: О-во «Знання», КОО. - 2000. - 607с.
3. Государственная служба статистики Украины [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Научный руководитель: к.э.н., доц. Серова И. А.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ДОХОДІВ ТА ВИТРАТ НАСЕЛЕННЯ КРАЇНИ

Доходи відіграють важливу роль у житті кожної людини, тому що є безпосереднім джерелом задоволення його потреб. Основним джерелом доходів є заробітна плата. Але нерідко її величина не достатня для дотримання навіть найнеобхідніших умов існування людей. У зв'язку з цим виникає необхідність для держави регулювати заробітну плату, а для населення шукати інші джерела доходів. Нерідко доходи більшої частини населення бувають дуже низькими в порівнянні з доходами незначної частини населення, в результаті цього виникає соціальна напруженість в суспільстві, про подолання якої також доводиться піклуватися державі. Чим більше доходи, тим вище попит на продукцію та послуги, вироблені різними галузями, тим вища якість продукції, тому що виникає мотив для досягнення кращих кінцевих результатів, її конкурентоспроможність, вище ефективність виробництва, отже, краще економічна ситуація в країні.

Регулювання доходів та заробітної плати є частиною політики будь-якої держави. Таким чином, доходи населення і джерела їх формування заслуговують пильної уваги економістів, аналітиків, а всі проблеми, з ними пов'язані, вимагають якнайшвидшого розв'язання.

Для оцінки зіставлення доходів і витрат населення всі доходи переводяться у вартісний вираз. В даний час структуроване уявлення про формування і розподіл доходів у більшості країн відображається в балансі грошових доходів і витрат населення [1].

Баланс грошових доходів і витрат населення – один з основних джерел інформації, що характеризують обсяг і структуру грошових доходів, витрат і заощаджень населення та знаходить відображення в державній статистиці, звітах фінансових органів та позабюджетних соціальних фондів. Баланс відображає ту частину валового національного доходу, яка надходить у розпорядження населення у формі грошових доходів.

Баланс є одним з інструментів соціально-економічного аналізу, що характеризує рівень життя населення. З його допомогою визначається загальний обсяг і структура грошових доходів і витрат населення, а також розраховується розподіл населення за рівнем доходів і частка населення, що живе нижче рівня бідності, здійснюються інші економічні розрахунки. Фактично баланс грошових доходів і витрат населення є проміжним етапом для побудови системи макроекономічних показників.

Дохідна частина балансу складається з надходжень від різних джерел, які можуть бути вияв-

лені за допомогою статистичної та фінансової звітності, вибіркового обстеження та інших методів.

Видаткова частина балансу складається з трансфертів, виплачених населенням, витрат на придбання товарів та послуг і приросту заощаджень населення у вкладах та цінних паперах [1].

Доходи бюджету складаються з: податкових надходжень; неподаткових надходжень, доходів від операцій з капіталом, офіційних трансфертів, державних цільових фондів [3].

Видатки бюджету класифікуються за: бюджетними програмами (програмна класифікація видатків бюджету), ознакою головного розпорядника бюджетних коштів (відомча класифікація видатків), функціями, з виконанням яких пов'язані видатки (функціональна класифікація видатків бюджету) [4].

Баланс грошових доходів і витрат відображає рух тієї частини валового внутрішнього продукту, яка у формі грошових доходів надходить у розпорядження населення, використовується ним на купівлю товарів та оплату послуг, платежі, внески і направляється на усі види заощаджень (вклади в банки, покупку валюти, цінних паперів тощо) [2]. Баланс дозволяє проаналізувати основні показники доходів, витрат і заощаджень населення в групуванні за джерелами отримання коштів і напрямками їх витрачання.

Таким чином, за допомогою структури балансу доходів та витрат населення, можна розробити план щодо поліпшення рівня життя населення країни. Саме такий план дозволить вирішити проблеми, які були розглянуті вище.

Список літератури

1. Ефимов М. Р., *Соціальна статистика : учебное пособие*. М. : Финансы и статистика, 2003. – 560 с.
2. *Zakony.com.ua [Електронний ресурс]*. – Режим доступу : <http://zakony.com.ua/lawbase.html?catid=17746>.
3. *Учебники он-лайн [Електронний ресурс]*. – Режим доступу : <http://www.bookz.com.ua/11/6.htm>.
4. *Kodeksy.com.ua [Електронний ресурс]*. – Режим доступу : http://kodeksy.com.ua/ka/byudzhetnij_kodeks_ukrainy/statja-10.htm.

Науковий керівник: к.е.н., доц. Аксьонова І. В.

МОДЕЛЮВАННЯ ЕКСПОРТНИХ НАДХОДЖЕНЬ ВІД ВУГІЛЬНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ НА ОСНОВІ РЕКУРСИВНИХ РІВНЯНЬ

Існує багато методологій та інструментів для аналізу економічних явищ та процесів. Одним з таких інструментів є створення системи рекурсивних рівнянь. У даній системі залежна змінна включається в кожне наступне рівняння в якості екзогенного фактору поряд з набором інших зовнішніх факторів. Одним з важливих обмежень використання цієї системи є проблема ідентифікації її рівнянь [1].

Система рекурсивних рівнянь має вигляд:

$$\begin{cases} y_1 = a_{11}x_1 + a_{12}x_2 + \dots + a_{1n}x_n + \varepsilon_1, \\ y_2 = b_{21}y_1 + a_{21}x_1 + a_{22}x_2 + \dots + a_{2n}x_n + \varepsilon_2, \\ y_3 = b_{31}y_1 + b_{32}y_2 + a_{31}x_1 + a_{32}x_2 + \dots + a_{3n}x_n + \varepsilon_3, \\ \dots \\ y_m = b_{m1}y_1 + \dots + b_{m,m-1}y_{m-1} + a_{m1}x_1 + a_{m2}x_2 + \dots + a_{mn}x_n + \varepsilon_m. \end{cases} \quad (1)$$

Для розрахунку параметрів та оцінки статистичної значущості моделей системи, був використан економітричний пакет EViews 7, який завдяки інноваційному графічному об'єкту – орієнтованому інтерфейсу, забезпечує особливо складний і тонкий інструментарій обробки даних.

Для того, щоб дослідити взаємозв'язок між середніми світовими цінами на вугілля та цінами на експорт даної продукції з України, спочатку необхідно виявити для екзогенні та ендогенні фактори:

y_1 – перший ендогенний фактор – середня світова ціна на вугілля;

y_2 – другий ендогенний фактор – середня експортна ціна на вугілля в Україні;

y_3 – третій ендогенний фактор – обсяг експортних поставок України від вугільної галузі.

Що стосується екзогенного фактору для першого рівняння, то для даної системи рівнянь він відображається, як період T , який впливає на всі три ендогенні фактори.

За тих умов, що візуальний аналіз графіків зміни ендогенних чинників системи виявив нелінійний характер перебігу процесів, то в якості гіпотези про вид рівнянь системи була висунута гіпотеза про поліноміальну залежність. В цьому випадку загальний вид системи рекурсивних рівнянь має вигляд:

$$\begin{cases} y_1 = a_1 + a_2t + a_3t^2 + a_4t^3; \\ y_2 = a_{21} + a_{22}y_1 + a_{23}y_1^2 + a_{24}y_1^3; \\ y_3 = a_{31} + a_{32}y_2 + a_{33}y_2^2 + a_{34}y_2^3. \end{cases} \quad (2)$$

В результаті проведених розрахунків у ППП EViews 7 була отримана наступна система рівнянь:

$$\begin{cases} y_1 = 49,27455 - 13,49157t + 3,822857t^2 - 0,178578t^3; \\ y_2 = 593,4296 - 25,05172y_1 + 0,390260y_1^2 - 0,001541y_1^3; \\ y_3 = 135481,9 - 820,2985y_2 + 5,531541y_2^2 - 0,004382y_2^3. \end{cases} \quad (3)$$

Оцінка адекватності системи рекурсивних рівнянь для вугільної галузі проводилась для кожного рівняння окремо і базується на інтерпретації значення коефіцієнту детермінації. Так, для рівнянь було отримано наступні значення коефіцієнту детермінації: $R(1) = 0,86$, $R(2) = 0,92$, $R(3) = 0,89$. Отримані значення свідчать про високу адекватність отриманих моделей.

Оцінка ідентифікованості (ототожнення) рекурсивних рівнянь наведено у таблиці 1.

Таблиця 1

Оцінка ідентифікованості рівнянь системи		
	Вугільна галузь	Оцінка ідентифікованості
I рівняння	$H=1$ $D=6$	Рівняння понад ідентифіковані $D > H$
II рівняння	$H=1$ $D=6$	
III рівняння	$H=1$ $D=6$	

За допомогою побудованої системи рекурсивних рівнянь для вугільної галузі було зроблено прогноз обсягу експортних надходжень від вугільної галузі України. У 2013 році середньосвітова ціна на вугілля може скласти близько 119,653 дол/т, українська експортна ціна за 1 тону готової продукції очікується на рівні 543,3916 грн/т, залежно від впливу середньої ціни на світовому ринку даної продукції. Обсяг експорту закордон може досягнути близько 626,353 млн. дол. США, якщо рівні цін у світі на експортна на вугілля досягнуть близько до розрахункового рівня.

Список літератури

1. *Економетрика: Учебник / Под ред. И.И. Елисеевой.* – М: Финансы и статистика, 2002. – 344 с.
2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mre.knu.gov.ua>
3. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua

Науковий керівник: д.е.н., проф. Раєвнева О.В.

ТУРИЗМ, ЯК ОБ'ЄКТ СТАТИСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Згідно з Законом України «Про туризм», туризм визначається як тимчасовий виїзд особи з місця постійного проживання в оздоровчих, пізнавальних, професійно – ділових чи інших цілях без здійснення оплачуваної діяльності в місці перебування [3].

У статистиці під туризмом розуміють одну з форм міграції населення, не пов'язану зі зміною місця проживання або роботи [2, с. 15].

Індустрія туризму представляє собою складну виробничо – економічну систему, структура якої визначається багатьма факторами, головні із яких якість та кількість туристичних ресурсів.

Під туристичною діяльністю розуміються тур операторська і турагентська діяльність, а також інша діяльність з організації подорожей.

Необхідно відрізнити поняття туристичного продукту и туристичної послуги.

Важливою відмінністю туристичного продукту від туристичної послуги є те що туристична послуга може бути придбана и спожита тільки в місці її виготовлення, а туристичний продукт може бути придбаний і по місцю проживання але спожита лише в місці виробництва туристичних послуг. [1, с. 33]. Згідно з Законом визначають різні види туризму : іноземний, внутрішній та зарубіжний. Це показує, що туризм явище складне, яке залежить від багатьох соціально - економічних та природно – кліматичних факторів, і регулюється ними.

Системний підхід до туризму робить можливою побудову якісної моделі його розвитку, що включає облік найбільш важливих його елементів.

Найважливішими складовими такої моделі є:

- туристичні ресурси
- туристична індустрія
- турист
- туристичний продукт
- туроператорська та тур агентська діяльність.

Для вивчення стану туристичної діяльності використовують статистичне спостереження. Статистичним спостереженням називається науково організоване отримання первинної статистичної інформації або плановий збір даних про досліджуване явище суспільного життя [1, с. 93].

У процесі спостереження встановлюється факт наявності одиниці досліджуваного явища в даний час і в конкретному місці, вказуються ознаки, реєстрація котрих передбачена програмою спостереження. Відомості про кожну одиницю фіксуються у формулярі спостереження.

Для того щоб статистична інформація відповідала вимогам повноти, достовірності, і порівнянності, необхідно розробляти план спостереження, котрий передбачає вирішення програмно – методологічних та організаційних питань [1, с. 40].

Найважливішим засобом узагальнення статистичної інформації, основою статистичного аналізу і використання системи показників є групування і класифікації які використовуються в туризмі. Статистичним групуванням називається утворення груп одиниць сукупності, що вивчається за певними ознаками. Групування первинних даних дозволяє узагальнити вихідну інформацію та виявити закономірності в досліджуваній сукупності явищ. Класифікації представляють собою стійку номенклатуру, узаконений перелік класів та груп, заснованих на ознаках подібності та відмінності одиниць спостереження у сукупності.

Для оцінки впливу туризму на національну економіку, економіку регіонів, проведення статистичних співставлень на міжнародному і національному рівнях Всесвітньою туристичною організацією і Статистичною комісією ООН використовуються специфічні класифікації і групування [2, с. 70].

Для розрахунку обсягів туристичної діяльності розраховують статистичні показники. Процес розрахунку показників статистики туризму складається з таких основних етапів:

- визначення кількості відвідувачів певної категорії.
- визначення середньої тривалості перебування туристів певної категорії.
- розрахунок надходжень від туризму через застосування нормативних показників відповідного рівня витрат (туристського споживання).

Найбільш точні результати обчислення дають розрахунки показників окремо за кожною країною та категорією туристів.

Список літератури

1. Яковлев Г.А.: Экономика и статистика туризма: Учебное пособие, 2-е изд., перераб. и доп. - М.: Издательство РДЛ, 2004, - 376 с.
2. Соболева Е.А. Статистика туризма: Статистическое наблюдение : Учеб. пособие. - М. : Финансы и статистика, 2004. – 187 с.
3. Закон України «Про туризм» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua.

Науковий керівник: к.е.н., доц. Серова І.А.

АНАЛИЗ ДЕМОГРАФИЧЕСКОГО ПРОЦЕССА СТАРЕНИЯ НАСЕЛЕНИЯ

Под старением населения, или демографическим старением, следует понимать увеличение доли людей старших возрастных групп в численности населения. Старение населения является результатом длительных демографических изменений, сдвигов в характере воспроизводства населения, в рождаемости и смертности и их соотношении, а также частично миграции.

Различают два типа старения населения:

- старение "снизу", что является результатом снижения рождаемости;

- старение «сверху», что является результатом увеличения средней ожидаемой продолжительности жизни, снижение смертности в старших возрастных группах при низкой рождаемости [2].

Учет тенденций и последствий демографического старения - важнейшая задача демографической политики. Как утверждают эксперты ООН, сокращение рождаемости и увеличение продолжительности жизни в современном мире ведет к стремительному старению населения планеты.

Старение общества - серьезная экономическая проблема. Согласно прогнозам ООН, к 2050 году 22% населения земли будет пенсионерами, а в развитых странах на каждого работающего гражданина будет приходиться по одному пенсионеру. Старение общества неизбежно ждёт все развитые страны, а чуть позднее — и развивающиеся. В связи с этим, данная проблема требует комплексного подхода — социального, экономического и технологического. Развитие медицины позволяет надеяться, что возраст «активной старости», то есть состояния, когда пожилой человек может вести более-менее полноценную жизнь, будет неуклонно повышаться. Автоматизация производства позволяет работать стареющим людям с ухудшающимся физическим состоянием. Во многих сферах возможна удалённая работа (работа на дому), которая подходит пожилым людям [1]. В штаб-квартире ООН в Нью-Йорке был представлен доклад "Развитие в стареющем мире", согласно которому уже в ближайшие десятилетия люди старше 60 лет будут составлять половину взрослого населения планеты, при том, что сейчас они составляют около 10% численности землян [3]. На сегодняшний день в мире насчитывается более 670 миллионов пенсионеров, и каждый год это число увеличивается в среднем на 1,2 миллиона. По данным ООН, за последние полвека средняя продолжительность жизни в мире увеличилась на 18 лет и достигла 66 лет при отчетливой тенденции к долгожительству женщин [3]. "Старой" частью света является Европа. Однако тенденция старения вскоре охватит

всю планету. В развивающихся государствах, в ближайшие десятилетия, этот процесс будет еще более стремительным, чем это было в промышленно развитых странах. К 2050 году 79% людей будут проживать именно в развивающихся государствах. ООН призывает страны заблаговременно продумать систему пенсионного обеспечения, трудоустройства и социальной адаптации пожилых людей, страховой медицины [3]. Процесс старения населения также порождает ряд экономических, социально-гигиенических и морально-этических последствий, которые по-разному рассматриваются и решаются в отдельных странах. По мнению ряда демографов и социологов старение населения увеличивает «нагрузку» на трудоспособное население. Однако при этом следует учитывать, что материальные и культурные блага, которыми располагают и которые умножают своим трудом молодые поколения, являются в определенной мере результатом труда их предшественников, сегодняшних пенсионеров. Старение населения — закономерный процесс, который имеет необратимые последствия. Поэтому учёт тенденций и последствий старения населения — важная задача социальной политики.

Таким образом, к социально-экономическим, социально-психологическим, медико-социальным и этическим проблемам старения населения относят:

проблему рабочей силы, а также рост демографической и экономической нагрузок, что приводит к дополнительным трудностям в пенсионном обеспечении и увеличению пенсионного возраста;

необходимость учёта уровня и характера потребностей;

проблемы со здоровьем, что приводит к расходу дополнительных средств на социальную помощь;

проблему одиночества, отчужденности от более молодых поколений [1].

Список литературы

1. Медков В. М. Демография.- М.: "Инфра-М", 2003. - 448 с.

2. Народонаселение: энциклопедический словарь.- М.: "Инфра-М", 1994.- 640 с.

3. Населения планеты старіє [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://tsn.ua>.

Научный руководитель к.э.н., доц. Аксёнова И. В.

АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

Для більшості країн світу характерно виділення однієї з галузей, що є основою для розвитку економіки в цілому. Для України промисловість не одне десятиліття була флагманом розвитку економіки. Розвиток промислового комплексу стимулювався державою і підтримувався її внутрішньою та зовнішньою політикою. Суттєві зміни відбулись в період здобуття незалежності країни. Трансформаційні процеси, що охопили всі сфери функціонування держави призвели до глобальних змін в функціонуванні промисловості. Дана ситуація загострилась за рахунок висунення нових умов ринкової економіки перед вітчизняними підприємствами. Тому актуальним є дослідження проблем функціонування промислового комплексу України і напрямів їх усунення.

Метою роботи є дослідження особливостей функціонування промислового комплексу України, та перспективних напрямків його реформування.

Питома вага промисловості у валовому внутрішньому продукті зменшилась приблизно з 70% у 2010 до 62% у 2012 р. Найбільш швидкими темпами відбувся спад виробництва в таких галузях промисловості, як паливна (у 2011 р. обсяг її виробництва склав 54% до 2012 р.), металургійна (41%), хімічна та нафтохімічна (53%), машинобудування (60%), промисловість будівельних матеріалів (48%).

Погіршення економічної ситуації в країні суттєво вплинуло не лише на обсяги промислового виробництва, але й на його ефективність. Так не дивлячись на те що промисловий комплекс України має потужну матеріально-технічну базу, вартість основних засобів становить 652 876 млн.грн (на 2012 р.), функціонування підприємств є не ефективним. Це пов'язано з тим, що у промисловості домінують третій і четвертий технологічні уклади. Їх частка у промисловому виробництві становить 95 %. Основою цих укладів є металургійна, хімічна, легка промисловість, паливно-енергетичний комплекс, більшість галузей машинобудування. Частка п'ятого і шостого технологічних укладів не перевищує 5 %. Основою цих укладів є електронна промисловість, обчислювальна, волоконно-оптична техніка, програмне забезпечення, телекомунікації, робото будування, інформаційні послуги, біотехнології.

Частка експорту промислової продукції у валовому внутрішньому продукті становить доля промисловості в ВВП- 20,92% у 2012 році за III квартал дорівнює 392 080 (у фактичних цінах; млн. грн.) , проте його структура незадовільна через переважання сировинної складової.

Поштовхом до подальшого розвитку промисловості і виходу з кризи можуть стати:

- 1) реформування структури промисловості;
- 2) підтримка розвитку підприємств;
- 3) посилення мотивів інноваційної діяльності.

Всі зазначені заходи повинні бути підсилені законодавчою базою та суттєвою фінансовою підтримкою держави. Проведення реформ в промисловому секторі є перспективним напрямком розвитку країни в цілому.

Список літератури

1. Овчаренко О.І. Економічні райони України: Навч. посіб. [Електронний ресурс]/ За ред. І.Г. Черваньова. – Х.: Світ дитинства, 2011. – 95 с.. – Режим доступу : <http://xreferat.ru/18/858-1-promislov-st-na-r-vnenshin.html>.
2. Програма соціально-економічного розвитку області на 2011 рік / Рівнен. обл. держ. адміністрація; Голов. упр. економіки. – Рівне, 2011. – 26 с.
3. Продуктивні сили економічних районів України / Під. ред. Б.М. Данилишина. – К.: Знання. – 2012. – 517 с.
4. Социально-экономическая география Украины / Под ред. О. И. Шабля, Львов: Світ, 2011. – 530 с.

Науковий керівник: викладач Чанкіна І.В.

ДО ПИТАННЯ КОМПЛЕКСНОЇ ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

Домінуючою тенденцією розвитку світового господарства у ХХІ ст. стало загострення конкурентної боротьби суб'єктів міжнародних економічних відносин та диверсифікація її форм і методів, що обумовлено насамперед нерівномірністю економічного та соціального прогресу, який проявляється в диспропорційності розвитку не лише окремих країн, а й регіонів. Невипадково в країнах, що є ключовими інноваторами, динамічні конкурентні переваги суб'єктів господарської діяльності досягаються передусім на регіональному рівні, через швидкий розвиток потужних регіональних інноваційних систем, забезпечення їх лідерства та вагомої ролі в економічному зростанні держав, що ставить перед науковцями та політиками завдання теоретичного обґрунтування стратегічних напрямків їх розвитку залежно від економічного потенціалу регіонів.[1]

Трансформаційні зміни в економіці України обумовлюють об'єктивну необхідність розбудови ефективних ринкових інституцій, формування такого бізнес-середовища на загальнодержавному й регіональному рівнях, в якому суб'єкти господарювання змогли б нарощувати свої довгострокові конкурентні переваги, підвищувати зайнятість і стандарти життя населення. Саме економічний потенціал регіонів є основою їхнього високого конкурентного статусу за умови ефективного його використання. З огляду на це емпіричне моделювання виробничої конкурентоспроможності регіонів України шляхом оцінювання їхнього економічного потенціалу та розробка на цій основі стратегічних пріоритетів підвищення глобальної конкурентоспроможності нашої держави є надзвичайно актуальними.

Найбільш значимі дослідження міжнародної конкуренції і теорії конкурентних переваг країн, регіонів і чинників, які визначають їхню конкурентоспроможність, були зроблені авторитетними економістами А. Андерсоном, К. Гамільтоном, Б. Гардінером, Дж. Діксоном, Р. Камагні, Т. Тодоровим та багатьма іншими. Дослідженню теоретичних основ забезпечення інноваційного лідерства суб'єктів міжнародних економічних відносин присвячені праці зарубіжних дослідників Б. Лундвалла, Р. Нельсона, К. Фрімена та інших. Проблеми забезпечення інноваційної спроможності національних регіонів і нарощення їхнього економічного потенціалу активно досліджуються в працях багатьох вітчизняних економістів [2]. Виділення системи показників конкурентоспроможності регіонів відбувалося на основі системоутворювальних принципів: цілісності (забезпечується досягнення конкретної мети і виконується одна чи кілька функцій); самоорганізації (при-

пускає організацію системи показників таким чином, щоб було забезпечено якнайкраще досягнення поставленої мети); спеціалізації (враховує як риси, характерні для всього господарства країни й окремих регіональних господарств, так і має специфічні особливості, що визначають умови розвитку окремих територій). [3]

Аргументовано, що для визначення комплексної оцінки регіональної конкурентоспроможності в системі відповідних показників обов'язково повинен використовуватися інтегральний (зведений) показник, без якого всі показники конкурентних переваг і конкурентних позицій будуть являти собою простий набір показників, які характеризують лише окремі аспекти (сторони) конкурентоспроможності регіону.[4]

Система показників конкурентоспроможності регіонів у своїй сукупності представлена за основними ознаками: люди; засоби виробництва; сили природи; форми й системи організації виробництва; наука і освіта; інформація; інтегральні (зведені) показники. У такому сполученні система показників регіональної конкурентоспроможності набуває свого завершеного вигляду.

Формування системи показників конкурентоспроможності регіонів спрямовано на цільовий вплив суб'єкта управління на об'єкт управління. Така система покликана забезпечувати інформаційну базу для розробки, прийняття і перевірки ефективності управлінських рішень, пов'язаних з вибором і реалізацією стратегії розвитку окремої території (регіону).

Список літератури

1. Прахалад К.К., Рамасвами В. *Майбутнє конкуренції. Творення унікальної цінності спільно з клієнтами / Пер. з англ. М. Ставицького.* – К.: Вид-во Олексія Капусты, 2005. – 258 с.
2. Фатхутдинов Р.А. *Конкурентоспособность: экономика, стратегия, управление.* – М.: ИНФРА-М, 2009. – 312 с.
3. Тодоров Т.И. *Международное сопоставление конкурентоспособности.* – М.: БРПРЕСС, 2007. – 129 с.
4. *Управління міжнародною конкурентоспроможністю в умовах глобалізації економічного розвитку: Монографія: У 2 т. .* – К.: КНЕУ, 2006. – Т. I. – 816 с.

Науковий керівник: к.е.н., доц. Аксьонова І. В.

СТРУКТУРНАЯ ПОЛИТИКА: СУЩНОСТЬ, ВИДЫ, ПОЛОЖЕНИЯ

Настоящая стратегия экономического развития Украины на период до 2020 года (далее – Стратегия) разработана в соответствии с положениями Концепции дальнейшего развития Содружества Независимых Государств и Плана основных мероприятий по ее реализации, принятых Советом глав государств СНГ 5 октября 2007 года. Общими целями экономического развития являются:

- 1) формирование согласованных условий для обеспечения устойчивого развития экономики;
- 2) повышение благосостояния населения;
- 3) развитие образования, здравоохранения, науки и культуры;
- 4) обеспечение экономической, энергетической, продовольственной политики;
- 5) создание условий для формирования и развития рыночных отношений, обеспечение равных возможностей и гарантий для всех субъектов хозяйственной деятельности;
- 6) обеспечение доступа к товарным, трудовым и фондовым рынкам, а также к информации;
- 7) взаимовыгодное и согласованное развитие производственной специализации и кооперирования;
- 8) сохранение и развитие трудового и интеллектуального потенциалов [1].

Под структурной политикой понимается система мер, направленных на планомерную перестройку структуры общественного производства в соответствии с прогрессивными сдвигами в науке, технике и технологии с учетом общественных индивидуальных потребностей.

Цель данного направления политики — стимулирование научно-технического прогресса, повышение конкурентоспособности национальной экономики, решение ряда социальных проблем. Конкретные формы реализации этой политики проявляются в селективной поддержке государством определенных отраслей и видов производства.

Структурную политику можно рассматривать в широком и узком смысле. В первом случае подразумевается воздействие на всю совокупность структурных элементов в экономике. Речь идет о влиянии на отраслевые, территориальные и организационно-институциональные пропорции. Ко второму случаю относятся действия государства по косвенному регулированию соотношения размеров фирм, нахождению наиболее оптимальной пропорции между их размерами. Государственные меры по формированию инфраструктуры также относятся в широком смысле к понятию «структурная политика» [2].

В воспроизводственном аспекте структура национальной экономики делится на сферы, т.е. группы однородных, отраслей, В национальной экономике каждой страны а так же и Украины можно выделить три крупные взаимосвязанные сферы:

- 1) материальное производство: промышленность, сельское хозяйство, строительство и другие отрасли, связанные с производством материальных благ.
- 2) нематериальное производство: наука и научное обслуживание, искусство и культура, образование, здравоохранение и другие отрасли, связанные с производством, духовных благ и услуг; нематериальное производство создает продукт — накопленные научные знания, информация, произведения литературы и искусства, все виды услуг, оказываемых населению и др.
- 3) непроизводственная сфера: оборона, религиозные, юридические и другие общественные организации [3].

Список литературы

1. Стратегия структурной политики состоянием на 2020 год. [Электронный ресурс]. – Режим доступа к ресурсу: www.novostimira.com.ua/search
2. Понятие Структурной политики [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.dissercat.com/content/strukturnaya-politika>
3. Сферы структурной политики Украины [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://gazeta.zn.ua/ECONOMICS>

Научный руководитель: к.э.н., доцент Гриневич Л.В.

СТАТИСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОЗВИТКУ РИНКУ НЕРУХОМОСТІ УКРАЇНИ

Стан і темпи розвитку ринку нерухомого майна є складовою соціально-економічного зростання країни, який характеризується як джерело довгострокового інвестування. За період з 2002 по 2007 роки спостерігалось зростання інвестиційної привабливості України, що сприяло підвищенню інтересу до ринку нерухомості з боку інвесторів. Крім цього динамічне зростання ринку нерухомого майна став індикатором формування сприятливих умов для подальшої активізації інвестиційних процесів. В умовах глобалізації відбувається процес трансформації ролі держави в операціях з нерухомим майном. Глобалізація супроводжується зміною державної монополії на нерухомість в ринок нерухомого майна. Статистична оцінка первинного ринку нерухомості як індикатора соціально-економічних умов розвитку регіонів має немаловажне значення. Результати діяльності на первинному ринку, а саме будівництво і введення в дію житлової та комерційної нерухомості, безпосередньо впливають на стан і подальший розвиток ринку нерухомості. Саме тому, оцінка стану і темпів зростання первинного ринку нерухомості вимагає відповідного статистичного супроводу. Серед основних тенденцій 2012 року:

1. Поновлення інтересу інвесторів до розвитку житлових об'єктів. У 2012 році забудовники приступили до реалізації ряду знакових проектів у всіх сегментах, що відрізняються від вже існуючих на ринку більш раціональними плануваннями і поліпшеною інфраструктурою.

2. Відмінною рисою нової пропозиції, що вийшов в 2012 році, є скорочення площі квартир із застосуванням більш функціональних планувальних, внаслідок чого бюджет покупки квартири в новобудові став порівняним з аналогічним бюджетом придбання житла на вторинному ринку. Як результат, лідерські позиції в структурі попиту закріпилися за сегментом первинного житла.

3. Ринок первинної житлової нерухомості характеризувався високою будівельною активністю, результатом чого стало введення в експлуатацію перших і других черг кількох житлових комплексів.

4. Розвиток масштабних проектів, як по площі освоєної, так і за кількістю квартир.

5. Зниження середньої ціни на 4% за підсумками року до рівня 1 тис. 939 дол за кв. м., обумовлено зміною структури пропозиції на ринку новобудов, у зв'язку з виходом нової пропозиції на початкових етапах будівництва.

6. Надання знижок при придбанні квартир у передноворічний період. Розмір дисконту в листопад-грудні в середньому по ринку склав 3-10%, але на

найменш ліквідні квартири (великий метраж, погані видові характеристики і т.д.) досягав і 17%.

7. Переорієнтація попиту на первинний сегмент у сукупності з високою будівельною активністю забудовників, спровокували збільшення обсягів продажів. У період сезонної активності ринку кількість угод по знаковим об'єктам ринку на завершальних етапах будівництва досягло 20 квартир на місяць.

8. Впорядження програм розстрочки і кредитування зробили позитивний вплив на кількість угод. Станом на грудень 2012р., більше 35% продажів відбуваються із залученням даного інструменту.

9. Будівництво об'єктів житлової нерухомості ведеться переважно за рахунок власних коштів інвесторів, оскільки обсяги банківського проектного фінансування залишаються дуже низькими на увазі високої вартість кредитних ресурсів.

10. Продажі квартир в нових об'єктах, що вийшли в 2012 році, в основному стартували з 50% готовності будинку. Інтерес покупців до таких проектів спостерігався за умови, що інвестором проекту виступала велика компанія, що вже зарекомендувала себе на ринку.

Список літератури

1. Єріна А.М., Пальян З.О. *Теорія статистики*. - К.: Знання. - 2008. - 186 с.
2. Коваленко М.А. *Ринок нерухомості: фінансові аспекти* : Навч. Посіб./ Коваленко М.А., Радванська Л.М. - Херсон: ОЛДІ-плюс, 2002. - 175 с.
3. Гриценко О. *Особливості формування ринку нерухомості в Україні* / О. Гриценко // *Економіка України*. - 2000. - №5. - С. 45-48.
4. Чубук Л.П. *Основні чинники формування ринку нерухомого майна* / Л.П. Чубук // *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. - 2005. - №4. - С. 14-18.
5. Ковтун Н.В., Воробей Л.С. *Методичні основи статистичного дослідження ринку нерухомості в Україні* / Н.В. Ковтун, Л.С. Воробей // *Економіка: проблеми теорії та практики. Збірник наукових праць*. Дніпропетровськ: ДНУ. - 2006. - №12. - С. 16-17.
6. *Сайт державного комітету статистики України. Інвестиції та будівельна діяльність [Електронний ресурс]*. - Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Науковий керівник: к.е.н., доцент Гриневич Л.В.

ОЦІНКА ПРИРОДНОГО РУХУ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

Природний рух — це безперервний процес оновлення населення за рахунок появи одних життів і зникнення інших. Об'єктом дослідження природного руху є такі статистичні сукупності: чисельність померлих, чисельність народжених, число зареєстрованих шлюбів та розлучень, а також чисельність всього населення та окремих його контингентів (дітородний контингент жінок, шлюбоздатне населення).

У роботі будуть розглянуті теоретичні та практичні основи статистики природного руху населення як важливої складової статистичної оцінки населення. Статистика вивчає природний рух населення з метою визначення його абсолютних розмірів, оцінки рівнів та ступенів поширення серед окремих контингентів населення, тенденцій зміни природного руху та складових, а також порівняння інтенсивності цих процесів у регіональному аспекті. Для цього використовується система статистичних методів: екстенсивного та інтенсивного аналізу, а також моделювання. Населення, його соціальне самопочуття та розвиток є визначальною ознакою суспільства, основою могутності держави. У зв'язку з цим, демографічна сфера завжди є об'єктом пильної уваги політиків та громадськості. Сучасна демографічна ситуація в Україні викликає занепокоєння. Скорочення чисельності населення, зниження тривалості життя і народжуваності, від'ємне сальдо міграції стали характерними ознаками новітніх демографічних тенденцій. Кількісні характеристики населення формуються під впливом його природного та механічного руху. Природний рух характеризується показниками народжуваності, смертності, а також природного приросту. Ці показники визначають у відносному та абсолютному вираженні. Абсолютні показники — це загальна кількість народжених або померлих; відносні показники поділяються на темпи (відношення абсолютної величини приросту до чисельності населення на початок досліджуваного періоду) і коефіцієнти народжуваності, смертності та природного руху, які розраховуються на 1000 жителів у проміле, ‰. Відносні показники використовуються для просторово — динамічного порівняльного аналізу природного руху населення та для характеристики інтенсивності розвитку демографічних процесів[3]. Україна поруч з деякими європейськими державами (Угорщина, Болгарія, Франція, Російська Федерація та ін.) має несприятливу демографічну ситуацію. Але, на відміну від інших країн, в Україні ситуація є надзвичайно несприятливою спеціалісти називають її глибококризовою демографічною репресивністю [2]. На території України

проживає 45,56 млн.осіб станом на кінець 2012 року[1]. За чисельністю населення Україна займає п'яте місце серед європейських держав та 44 місце серед країн світу. Розглядаючи стан демографічних процесів в останні роки, слід звернути увагу на зміни, які виникли за досить довгий період: вперше в умовах продовження зменшення загальної чисельності населення країни з'явилась позитивна тенденція уповільнення темпів спаду. Так, якщо темп зниження цього показника у 2000-2006 рр. складав 4,4%, то вже у 2007-2011 рр. — 3,8% . Усе це є результатом щорічного збільшення народжених: з 426,1 тис. в 2005 р. до 518,6 тис. в 2011 р., тобто на 92,5 тисяч осіб. Вперше з 1990 року, коли загальний коефіцієнт народжуваності зі значення в 12,1‰ став інтенсивно знижуватися (2001 р. — 7,7‰), у 2011 році він зріс до 11,3‰. Кількість померлих в останні роки знаходиться практично на одному рівні: 750 - 760 тис. щорічно, хоча у 2010 р. — 706,7 тис. осіб, що є найнижчим рівнем за всі роки[1].

Не зважаючи на уповільнені темпи природного приросту, показники смертності в останні роки, як і раніше, набагато перевищують показники народжуваності, і це є вкрай негативним. Звідси показники природного приросту від'ємні, і тримаються вони на високому рівні навіть в умовах поліпшення народжуваності в країні. Необхідно також зазначити, що рівень смертності в Україні перевищує середньоєвропейський показник вдвічі, а рівень передчасної смертності — втричі. Причому показник смертності чоловіків у віці 25-44 років перевищує аналогічний показник жінок у тому ж віці [1]. Діючі в країні демографічні тенденції ведуть до скорочення загальної чисельності населення, у тому числі репродуктивного віку, до посилення процесу старіння населення і негативного співвідношення чисельності населення пенсійного і працездатного віку, до певних змін в етнічному складі населення, а також у культурному і ментальному середовищах.

Список літератури

1. *Населення України – 2011. Демографічний щорічник.* / К.: Держкомстат України, 2012. – 351 с.
2. *Стадник О. Природний рух населення // Географія.* - 2011. - № 2. - С. 7-11.
3. *Аргументы и факты в Украине [Електроний ресурс].* — Режим доступу: www.AIF.UA.

Науковий керівник к.е.н. доц. Аксьонова І.В.

ПОКАЗАТЕЛИ ОЦЕНКИ КОНЪЮНКТУРЫ ПОТРЕБИТЕЛЬСКОГО РЫНКА

Исследование конъюнктуры отраслевого товарного рынка должно основываться на знании общеэкономической конъюнктуры. Изучение конъюнктуры строится на систематизации, обработке и анализе экономических показателей и иной информации, характеризующей развитие отрасли за данный отрезок времени. Состав показателей и иной информации определяется целями конкретного исследования.

Важным элементом конъюнктурных исследований является выявление и обоснование различного рода факторов и показателей, которые оказывают решающее влияние на формирование и прогнозирование рыночной конъюнктуры.

Большинство основных экономических показателей сферы воспроизводства и исследования конъюнктуры потребительского рынка можно свести в характерные группы, характеризующие те или иные стороны состояния и проявления рыночной конъюнктуры.

Предложение товаров (продуктов и услуг) в целом и в распределении по отдельным товарам, продавцам (производителям, торговым посредникам и другим участникам рыночного процесса) характеризуют объем, структура и динамика предложения; производственный и сырьевой потенциал предложения; эластичность предложения.

Покупательский спрос на товары (продукты и услуги) в целом и в распределении по отдельным товарам, покупателям (массовым и личным потребителям) характеризуют показатели спроса в дифференциации по степени удовлетворения, вектору изменения, формам образования, покупательским намерениям, состоянию рынка и месту покупки; потребительского потенциала (в целом и по отдельным товарам и услугам); эластичности спроса. Пропорциональность рынка характеризуют показатели соотношения спроса и предложения; товарной структуры товарооборота (продажи, услуг); доли рынка между производителями, оптовыми и розничными продавцами; структуры продавцов по формам собственности; структуры покупателей (оптовых - по формам собственности, розничных - по социально-демографическим и другим потребительским признакам).

Тенденцию развития рынка характеризуют темпы роста, векторы и параметры трендов продажи, цен и товарных запасов, инвестиций и прибыли.

Колеблемость, устойчивость и цикличность рынка характеризуют коэффициенты вариации продажи, цен и товарных запасов во времени и в про-

странстве; параметры моделей сезонности развития и цикличности развития рынка.

Региональные различия состояния и развития рынка характеризуют показатели региональной вариации соотношения спроса и предложения и других пропорций рынка.

Рыночный риск оценивается показателями инвестиционного риска, риска принятия маркетинговых решений, риска случайных рыночных колебаний. Масштаб рынка, уровень монополизации и конкуренции характеризуют число фирм, выступающих на рынке каждого товара, их распределение по формам собственности, организационным формам и специализации; общий объем реализации товаров (продуктов и услуг) на рынке и распределение фирм по размеру (объему сбыта и продажи). Данная система показателей включает в себя не только специфические показатели конъюнктуры, но и ряд показателей статистики рынка из других блоков, а также характеристики маркетингового исследования.

Многие из приведенных показателей отражают не статичные явления, а динамические или вариационные процессы, другие – характеризуют структуру явления, соотношения и их сдвиги. Некоторые конъюнктурные характеристики, в частности тенденции и их устойчивость, могут быть получены только в результате соответствующей обработки трендовых моделей. Один из основных объемных показателей - спрос, представляет собой не реальную, непосредственно измеряемую величину, а потенциальную, и в силу этого доступен лишь косвенным оценкам.

Список литературы

1. Грищенко І.М. Інноваційні підходи до дослідження кон'юнктури товарних ринків України / І. М. Грищенко // *Проблеми науки*. – 2006. – №6. – С. 5-8.
2. Кобелева Т.О. Показники і критерії оцінки кон'юнктури товарного ринку / Т.О. Кобелева, П.Г. Перерва // *Маркетинг інновацій і інновації в маркетингу: матеріали ІV Міжнар. наук.-практ. конф.*, 29.09 - 01.10.2011р. - Суми: ТОВ «Папіріус», 2011. – С. 54-56.
3. Федорович Р. В. Маркетинговий аналіз кон'юнктури ринку / Р.В. Федорович, С.В. Семенюк // *Галицький економічний вісник*. - 2009. - № 2. – С. 26-28.

Научный руководитель: преподаватель к.э.н., доц. Милевский С.В.

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВЕДЕННЯ ЗАКОМУ «ПРО СИСТЕМУ ДЕПОЗИТАРНОГО ОБЛІКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ»

За результатами 2012 року, Україна посіла друге місце за рівнем падіння національного фондового ринку серед країн, що розвиваються світу. Згідно з даними провідних українських бірж, за період з 1 січня по 25 грудня 2012 індекс акцій ПФТС впав до 324,79 з 534,43 пунктів, або на 39,23%, а індекс Української біржі впав до 936,1 з 1472, 78 пунктів, або на 36,44% [1].

Однією з причин, що викликало ці зміни експерти називають зміни, які відбулись у законодавчій базі – введення в дію Закону «Про систему депозитарного обліку цінних паперів» [2]. Зміни прописані в Законі торкнулись усіх учасників фондового ринку та викликали негативні наслідки серед яких можна відзначити: скорочення числа учасникам бірж та кількості біржових майданчиків. За оцінками українських експертів дія саме цього Закону може призвести до скорочення кількості бірж до двох, а це суттєво вплине на розвиток фондового ринку в цілому. Отже, можна визначити напрямки змін, які спричинить введення нових норм законодавства:

1. В Україні з'явиться центральний депозитарій.
2. Держава отримає додатковий спосіб отримання доходу від біржової торгівлі.
3. Відбудеться скорочення кількості бірж.
4. Зміниться вартості операцій для інвесторів.

Обґрунтуємо доцільність визначення саме наведених напрямків розвитку біржової торгівлі [4]:

1. Вести Центральний депозитарій в Україні намагалися вже не раз, але існуючи розбіжності між керівництвом і акціонерами двох структур всі спроби не мали успіху. Можна задати конкретне питання навіщо потрібен Центральний депозитарій? Його створення дозволить сконцентрувати в одній установі весь облік по всіх цінних паперах - а значить, забезпечити компаніям більш надійну систему захисту їх корпоративних прав, тому що, в Законі досить чітко прописані механізми таких дій. Наприклад, ст. 10 Закону забороняє вилучати інформаційні носії у Центрального депозитарію, що збільшить гарантії збереження приватної власності від посягань.

2. В усіх країнах, де є розвинений фондовий ринок, біржі досить прибуткові організації. Вони, і структури, з ними пов'язані, заробляють на комісіях та залишках клієнтських коштів, призначених для торгівлі цінними паперами (ЦП) та різних інформаційних послугах. Однак Україна є винятком з правил. Отримати прибуток на комісіях досить складно, це пов'язано з тим, що обороти торгів на українських біржах невеликі, а тому і забезпечувати себе за

їх рахунок досить проблематично; біржі обмежені у своїх можливостях - вони можуть заробляти лише на залишках грошей, заблокованих для торгівлі деривативами; на залишках клієнтських коштів, призначених для купівлі цінних паперів. При цьому всі дії, що носять фінансовий характер відповідно до Закону контролюються Розрахунковим центром, який буде проводити розрахунки з цінних паперів та деривативів.

3. Втративши додатковий заробіток, власники українських бірж можуть швидко втратити інтерес і до всього цього бізнесу.

4. Створення Розрахункового центру допоможе спростити схеми проведення розрахунків і контролю за виконанням операцій, що буде сприяти зниженню витрат і різкому скороченню маніпуляцій на біржовому ринку.

Таким чином, введення нового Закону суттєво вклинить на подальший розвиток біржової торгівлі в Україні: з одного боку він створить умови для більш цивілізованою побудови відносин між суб'єктами біржової торгівлі та державою, а з іншого може мати негативні наслідки у вигляді зменшення обсягів біржової торгівлі в період її трансформації.

Список літератури

1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.forbes.ua.
2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.zakon1.rada.gov.ua/laws/show/5178-17.
3. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : // www.forbes.ua/nation/1338600-4-glavnyh-posledstviya-novogo-zakona-o-depozitarnoj-sisteme.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Гриневиц Л.В.

ЗАГАЛЬНА СХЕМА СТАТИСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ

Якість продукції – це сукупність властивостей продукції, яку обумовлюють її придатність, задовольнити певні потреби відповідно до призначення. Виробництво якісної продукції дає змогу ефективно розвиватись, виходити на нові ринки збуту. В сучасних умовах господарювання актуальним є питання дослідження випуску якісної продукції. Оцінка якості відбувається на всіх стадіях життєвого циклу продукції: від розробки до реалізації, від сировини з якої виробляють продукцію до попиту на вже вироблену продукцію. Тому статистик повинен сформувавати план статистичного спостереження, який дасть змогу розглянути, як програмно-методичні так і організаційні питання, котрі в подальшому допоможуть проаналізувати причинно-наслідкові зв'язки в оцінці якості продукції. Для отримання статистичного висновку щодо якості продукції на підприємстві необхідно пройти ряд етапів (Рис1.)

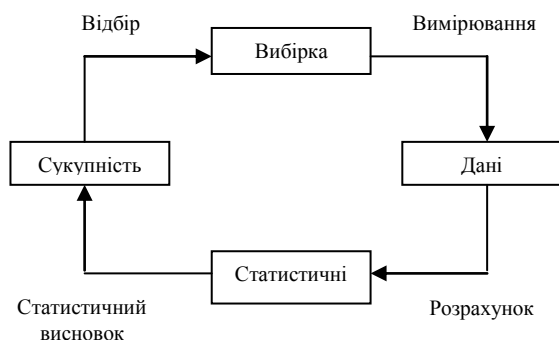

Рис. 1. Схема отримання статистичного висновку щодо якості продукції на підприємстві

Статистичні методи контролю виробництва та якості продукції мають ряд переваг перед іншими методами, вони: 1) є профілактичними; 2) дозволяють у багатьох випадках обґрунтовано перейти до вибіркового контролю і, тим самим, знизити трудомісткість контрольних операцій; 3) створюють умови для наочного зображення динаміки зміни якості продукції та налаштованості процесу виробництва.

Статистичні методи управління якістю продукції припускають: 1) аналіз технологічного процесу з метою приведення його до необхідної налаштованості, точності і статистично стійкого стану; 2) поточний контроль з метою регулювання та підтримки процесу в стані, що забезпечує задані якісні параметри; 3) вибірковий статистичний приймальний контроль якості готової продукції.

Традиційно використовуються наступні статистичні методи оцінки якості продукції.

Контрольний листок - інструмент для збору даних і їх автоматичного впорядкування для полегшення подальшого використання зібраної інформації.

Гістограма - інструмент, що дозволяє візуально оцінити розподіл статистичних даних, згрупованих за частотою попадання даних у певний (заздалегідь заданий) інтервал.

Діаграма Парето - інструмент, що дозволяє об'єктивно представити і виявити основні фактори, що впливають на досліджувану проблему, і розподілити зусилля для її ефективного вирішення.

Метод стратифікації (розшарування даних) - інструмент, що дозволяє зробити поділ даних на підгрупи за певною ознакою.

Діаграма розкиду (розсіювання) - інструмент, що дозволяє визначити вид і тісноту зв'язку між парами відповідних змінних.

Діаграма Ісікава (причинно-наслідковий діаграма) - інструмент, який дозволяє виявити найбільш істотні фактори (причини), що впливають на кінцевий результат (наслідок).

Контрольна карта - інструмент, що дозволяє відстежувати хід протікання процесу і впливати на нього (за допомогою відповідної зворотного зв'язку), попереджаючи його відхилення від пред'явлених до процесу вимог.

Ці методи можна розглядати і як окремі інструменти, і як систему методів (різну в різних обставинах). Послідовність застосування методів може бути різною залежно від мети, яка поставлена перед дослідником.

Список літератури

1. Журний Г.Г. *Якість та статистика: мета та спосіб* // Прикл. статист. Актуарна та фін. математика. - 2005. - №1-2. - С.161-168.
2. Чорномаз В.С. *Сучасний підхід до управління якістю промислової продукції* // Регіональні перспективи. - 2008. - №3-5. - С. 41-42.
3. Єгунов Ю.А. *Організація виробництва на промисловому підприємстві. Навчальний посібник / Ю.А. Єгунов.* - К.: Центр навчальної літератури, 2006. - 488 с.

Науковий керівник: к.е.н., доц. Серова І.А.

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА НА РИНКУ ПРАЦІ В УКРАЇНІ

Ринок праці, як важлива багатопланова сфера економічного і соціально-політичного життя суспільства потребує кваліфікованого регулювання з метою підвищення ефективності його функціонування. Саме створення дієвої системи регулювання сфери зайнятості є одним з основних соціальних заходів розвитку суспільства.

Економічне зростання створює передумови для створення нових та реконструкції вже існуючих робочих місць. Метою такої реконструкції має бути зменшення питомої ваги робочих місць з важкими та шкідливими умовами праці, забезпечення сучасного технологічного рівня виробництва, захист навколишнього середовища.

Необхідно створити передумови для істотного підвищення мобільності робочої сили (професійної, соціальної, територіальної) шляхом належної професійно-освітньої підготовки робочої сили відповідно до поточних та перспективних вимог економіки та створення реального ринку житла.

Трансформація політики ринку праці має бути спрямована на забезпечення достойною роботою населення незалежно від місця проживання, на стимулювання економічної активності населення, розвиток та реалізацію трудового потенціалу. Це стане вагомим чинником дальшого економічного зростання. [1; с.318-320].

Державна політика в сфері зайнятості населення залежить від темпу і характеру ринкових перетворень. Вона передбачає систему адаптації різних категорій незайнятого населення до вимог ринку праці, а також систему соціального захисту безробітних та осіб з обмеженою конкурентоспроможністю.

Залежно від стану економіки та ринку праці передбачається здійснення активних та пасивних заходів регулювання зайнятості.

До активних заходів належать: створення додаткових і нових робочих місць шляхом реструктуризації економіки, розвитку приватного бізнесу, особливо малого й середнього, створення умов для іноземного інвестування та для само зайнятості населення тощо; профорієнтація, підготовка й перепідготовка кадрів; організація громадських робіт; посилення територіальної та професійної мобільності робочої сили; розвиток служби зайнятості тощо.

До пасивних заходів належать: виплата допомоги у зв'язку з безробіттям і надання допомоги членам сімей, які перебувають на утриманні безробітних [3].

Сучасна політика зайнятості включає систему

заходів, спрямованих на регулювання ринку праці та підвищення якісного рівня трудових ресурсів: створення системи профнавчання та працевлаштування, збір і поширення інформації про стан попиту і пропозиції на ринку праці, створення фондів страхування на випадок безробіття, розвиток системи соціального забезпечення[4].

Накопичений досвід формування ринку праці в Україні, а також узагальнення теоретичних моделей, які вже реалізовані в країнах із розвинутою ринковою економікою, свідчить, що доцільнішою для умов України є модель регулювання, яка адекватна соціально-ринковій організації, оскільки саме вона поєднує принцип ринкової свободи господарювання (тобто збереження власної мотивації до праці та механізму саморегуляції виробництва) із принципом соціального вирівнювання (тобто забезпечення рівних стартових умов, життєвих шансів для кожного). [2; с.52-68].

Одже, сучасний механізм державного впливу на ринок праці передбачає у розвитку нових форм зайнятості, стимулюванні росту заробітної плати разом із створенням умов для активації політики інвестування та зростання зайнятості, зниження віку виходу на пенсію та збільшення терміну отримання освіти як до початку, так і в періоді трудової активності.

Список літератури

1. Будаговська С., Кілієвич О. *Мікроекономіка і макроекономіка*. - К.: Основи, 2007 - С.318-320.
2. Павловський М. *Макроекономіка перехідного періоду*. - К.: Техніка, 2003. – 178 с.
3. Буряк П.Ю., Карпінський Б.А., Григор'єва М.І. *Економіка праці та соціально-економічні відносини: Навчальний посібник*. - Київ: Центр навчальної літератури, 2004. - 440 с.
4. Стеченко Д.М. *Державне регулювання економіки: Навч. посібник*. - К.: МАУП, 2000. - 176 с.

Науковий керівник: к.е.н., доц. Гриневич Л.В.

ИЗМЕНЕНИЕ ПРЕДПОЧТЕНИЙ НА РЫНКЕ ТРУДА

Сегодня занятость является одной из важнейших проблем во всем мире – для разработчиков политики, для бизнес-сообщества и для миллиардов мужчин и женщин, пытающихся обеспечить свои семьи средствами к существованию. Помимо той важнейшей роли, которую занятость играет в обеспечении благосостояния отдельного человека, она представляет собой залог решения многих более широких социальных задач, таких, как сокращение бедности, рост производительности экономики в целом и укрепление социальной сплоченности [3]. Именно поэтому в рамках современной экономики возникает необходимость мониторинга и анализа сложившейся ситуации на рынке труда. Игнорирование его трансформаций может стать роковой ошибкой не только для отдельно взятого предпринимателя, но и для всей экономики страны. Еще большее негативное влияние имеет несвоевременная реакция на изменение предпочтений в условиях кризиса. Это обуславливается тем, что наиболее уязвимые для кризиса отрасли, то есть отрасли, ориентированные на внешний спрос, чаще всего являются одновременно наиболее трудоемкими. Именно в этих случаях падение объемов производства угрожает значительному числу занятых и вносит наиболее существенный вклад в рост безработицы [1]. Таким образом, поведение рынка труда во многом определяется реакцией фирм, которые должны тем или иным образом сократить свои издержки. Это частично можно реализовать сократив нетрудовые затраты, но в условиях спада только этого оказывается недостаточно. В ходе кризиса 2008 года две трети фирм в ЕС пошли по пути сокращения персонала и лишь треть сделала ставку на снижение затрат, не связанных с использованием труда [2]. Это привело к тому, что огромное количество людей были вынуждены переквалифицироваться или мигрировать для поиска нового места работы. Сегодня, когда мировое сообщество с немалым трудом выходит из глобального кризиса, около 200 млн. человек, 75 млн. из которых младше 25 лет, не имеют работы [4]. Они формируют мировую безработицу, которая приводит к снижению темпов роста мировой экономики. При этом число молодых безработных продолжает увеличиваться с каждым годом, что вызывает все больше опасений и заставляет всерьез задуматься о необходимости определения наиболее перспективных направлений обучения.

В условиях формирования новой мировой экономики, основанной на экономике знаний, повышенные требования предъявляются к конкурентным преимуществам как управленческого, так и произ-

водственного персонала, ставя во главу угла такие его характеристики как креативность, профессионализм, коммуникабельность, способность работать в команде, основанные на стремлении человека к перманентному обучению в течение всей жизни. Дефицит персонала необходимых компетентностей заставляет национальные рынки труда использовать различные механизмы для его поиска или воспроизводства, тем самым преобразуя структуру мирового рынка труда. Одним из таких механизмов является разработка современной доктрины национального образования, направленной на подготовку тех специалистов, которые могут изменить кризисную ситуацию на рынке труда и, тем самым, обеспечить устойчивый позитивный рост экономики страны.

Таким образом, в связи с тем, что занятость является одной из ключевых составляющих национального развития, а рынок труда оказывает значительное влияние на трансформации мировой экономики в целом, особую актуальность приобретает необходимость модификации программ подготовки квалифицированных специалистов, ключевыми вопросами которых являются: в специалистах каких профессий нуждаются работодатели; какова роль дистанционного обучения в образовании; на развитие каких компетентностей должна быть ориентирована система образования страны; что служит основой для формирования конкурентоспособных специалистов; какие из специальностей являются приоритетными для развития «ядра» национальной экономики.

Список литературы

1. *Wage Dynamics in Europe. Final Report of the Wage Dynamics Network (WDN)*. - ECB, 2009. - 104 p.
2. *Обзор Доклада о мировом развитии – 2013: Занятость - Всемирный банк, 2012 - 64 с.*
3. *Global Wage Report 2010-1011. Wage policies in times of crisis [Электронный ресурс]*. – Режим доступа : <http://www.ilo.org>.
4. *Организация Объединенных Наций, Отдел Экономических и Социальных Дел. [Электронный ресурс]*. – Режим доступа : <http://www.un.org/esa/population/publications>.

Научный руководитель: д.э.н., проф. Раевнева Е. В.

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАТИСТИЧНОЇ ОЦІНКИ ЕКОЛОГІЧНОЇ СИТУАЦІЇ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Починаючи з середини двадцятого століття, коли спостерігався швидкий ріст населення, посилювалися процеси урбанізації, індустріалізації та господарська діяльність людей істотно порушила здатність природи відновлюватися, велике значення стали приділяти проблемам, пов'язаним з навколишнім середовищем. Так, ідею урегулювання відносин між людьми та природним довкіллям розглядало багато вчених, таких як Ж. Лемарк, Г. Маршал, М. Мойсеев, В. Вернадський та інші.[1]

На даний момент вирішення екологічних проблем, особливо в міжнародній практиці, займає одне з провідних місць. Наприклад, підтвердженням цього є запровадження ООН концепції сталого розвитку. Суть концепції полягає в забезпеченні права кожної людини нинішнього та майбутнього покоління жити в навколишньому середовищі, сприятливому для її здоров'я та добробуту. Концепція сталого розвитку розглядається в економічному, соціальному та екологічному аспекті.[2]

Отже, сьогодні досить важливим є проведення оцінки екологічного стану навколишнього середовища та прийняття обґрунтованих управлінських рішень в області екології. Базою для цього служить екологічна інформація, що представляє собою сукупність даних про динаміку кількісних та якісних змін стану природних об'єктів довкілля, їх взаємозв'язок та закономірності розвитку.

Інформацію про середовище та його екологічний стан можна одержати з різних джерел:

- джерела первинної інформації, які є результатами первинних досліджень через спостереження, експеримент та під час експедицій;

- джерела вторинної інформації, які дають зведену інформацію про стан навколишнього середовища та здоров'я людей, ступінь екологічної безпеки господарської діяльності та ситуації в окремих регіонах і на окремих об'єктах;

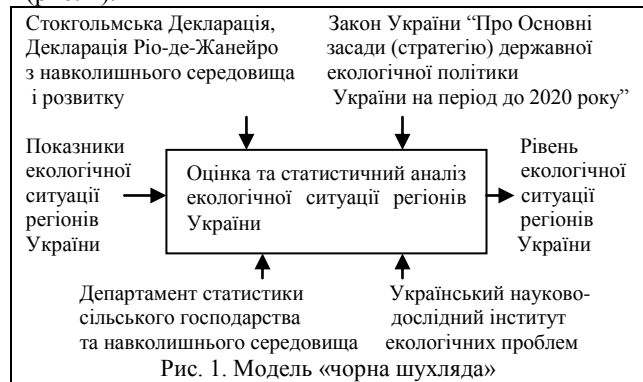
- джерела науково-теоретичної інформації, що відображають здобутки знань чи діяльності й викладені у формі карт, таблиць, описів чи фізичних теорій;

- джерела правової інформації, що дають знання про правову базу, правові основи природо-користування.[3]

Будь-яке екологічне дослідження складається з трьох послідовних етапів – збору, обробки та узагальнення інформації.

Для створення повного уявлення про інформаційне забезпечення досліджуваного процесу пропо-

нується побудувати модель типу «чорна шухляда» (рис. 1).

Проаналізувавши дану модель, можна сказати, що процес оцінки та статистичного аналізу екологічної ситуації регіонів України складно структурований, залежить від наявної вхідної інформації, регулюється впливом зовнішніх факторів, а також залежно від особи, що приймає рішення, отримується конкретна вихідна інформація. В даному випадку вхідна інформація – показники екологічної ситуації регіонів України:

- основні показники поводження з відходами;
- викиди забруднюючих речовин та діоксиду вуглецю в атмосферне повітря;
- основні показники використання та охорони водних ресурсів;
- основні показники використання й охорони лісу, тваринних ресурсів та заповідних територій.[4]

Зовнішніми факторами виступає міжнародне та національне законодавство, вихідна інформація – рівень екологічної ситуації регіонів України розраховується аналітиком для аналізу вже існуючих проблем та подальшого їх вирішення.

Список літератури

1. Добровольський В.В. Екологічні знання : [навчальний посібник]. – К. : Знання, 2005. – 251 с.
2. Акімова Т.А. Економіка устойчивого развития: [учеб. пособие] / Т.А. Акімова, Ю.Н. Мосейкин. – М. : ЗАО "Изд-во "Экономика", 2009. – 158 с.
3. Тарасова В.В. Екологічна статистика: [навчальний посібник] – К. : Знання, 2009. – 241 с.
4. Державна служба статистики. Статистична інформація: навколишнє середовище. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Науковий керівник: д. е. н., проф. Раєвська О.В.

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА, ЯК СКЛADOVA ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

В умовах глобалізації світової економіки забезпечення економічної безпеки України стає все більш нагальною проблемою, тому що забезпечення економічної безпеки – це гарантія незалежності країни, умова стабільності та ефективної життєдіяльності суспільства, досягнення успіху.

У Концепції економічної безпеки України економічна безпека розглядається як «стан економіки, суспільства та інститутів державної влади, при якому забезпечується реалізація та гарантований захист національних економічних інтересів, прогресивний соціально – економічний розвиток України, достатній оборонний потенціал навіть за несприятливих внутрішніх та зовнішніх процесів».[3]

Однією із найважливіших складових економічної безпеки є фінансова безпека, без якої практично неможливо вирішити жодне із завдань, що стоять перед державою. Фінансова безпека є ґрунтовною складовою економічної безпеки держави, оскільки на фінансах базується будь-яка економіка, фінанси — кров економічної системи держави. Нехтування станом фінансової безпеки може призвести до катастрофічних наслідків: занепаду галузей, банкрутства підприємств і, зрештою, підриву системи життєзабезпечення держави з подальшою втратою її суверенітету.

Під фінансовою безпекою розуміємо такий динамічний стан фінансових відносин, за якого б створювались сприятливі умови та необхідні ресурси для розширеного відтворення, економічного росту та підвищення життєвого рівня населення, удосконалення національної фінансової системи для успішної протидії внутрішнім і зовнішнім факторам дестабілізації фінансового стану в державі. [4]

Без забезпечення фінансової безпеки практично неможливо вирішити жодне із завдань, що стоять перед Україною. Актуальність фінансової безпеки визначається необхідністю формування внутрішнього імунітету та зовнішньої захищеності від дестабілізаційного впливу конкурентноздатності на світових ринках і стійкості фінансової системи.

Стан фінансової системи великою мірою залежить від гармонійного взаємозв'язку та розвитку всіх її складових. Фінансова система України ще не набула рис, притаманних ринковій економіці, і знаходиться в стадії формування. Нині фінансові можливості держави, які залежать від обсягу фінансових ресурсів, залишаються досить обмеженими. До того ж дезорганізація цієї системи, що йде поряд з її тінізацією створює значну загрозу економічній безпеці України і може призвести до вкрай негативних наслідків [1].

Для забезпечення фінансової безпеки запропоновано розглянути та впровадити такі заходи:

розробити Концепцію фінансової безпеки України;

забезпечити вчасне прийняття Державного бюджету;

створити ефективну систему контролю за використанням бюджетних коштів;

посилити платіжну дисципліну всіх суб'єктів господарської діяльності;

прийняти податковий кодекс України та підвищити ефективність податкової системи;

припинити "втечу" українських капіталів за кордон;

налагодити ефективний державний контроль за здійсненням валютних операцій.[2]

Поглиблення системних кризових явищ в економіці України вимагає об'єктивної і неупередженої оцінки з точки зору фінансової безпеки. Фінансова безпека повинна характеризуватися збалансованістю, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх негативних впливів, здатністю забезпечити ефективне функціонування національної економічної системи та її економічне зростання. Для цього потрібно впровадити запропоновані вище заходи.

Список літератури

1. Гесць В.М. *Моделювання економічної безпеки: держава, регіон, підприємство* / Гесць В.М., Кизим М.О., Клебанова Т.С., Черняк О.І. та ін.; За ред. Гейця В.М.: Монографія. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2006. – 240 с.

2. Нікіфоров П.О., Кучерівська С.С. *Сутність та значення фінансової безпеки страхової компанії* // *Фінанси України*. – 2006. - №5. - С. 65-77.

3. Барановський О.І. *Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізм забезпечення)* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.lib.ua-ru.net/inode/p-2/39006.html>.

4. *Економічна безпека України: сутність і напрямки забезпечення* / В. Т. Шлемко, І.Ф. Білько : Монографія. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/book/rozdil>.

Науковий керівник: к.е.н, доц. Погасій С.С.

КРИЗИС КАК ЭЛЕМЕНТ РАЗВИТИЯ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ

В современной литературе ещё не установлено общепризнанного представления о кризисах в развитии социально-экономической системы. Единственное что можно утверждать с уверенностью, кризис – это объективное явление.

Экономика любой страны развивается не по прямой линии (тренду), характеризующей экономический рост, а циклически, через постоянные отклонения от тренда, спады и подъёмы, представляющие колебания деловой активности. [1]

Поэтому кризис можно рассматривать как переломный этап в функционировании любой системы, на котором она подвергается воздействию извне или изнутри, требующему от неё качественно нового реагирования. Основная особенность кризиса заключается в угрозе разрушения системы. [2]

Кризис разрушает наиболее слабые и наименее целесообразно организованные системы, отбрасывая

устаревшие формы организации и методы управления в пользу более современных]

Со стороны структуры экономики различают различные отраслевые кризисы, которые охватывают не всю экономическую систему, а лишь отдельные отрасли: сельское хозяйство, энергетику, тяжёлую промышленность, финансовый рынок, рынок недвижимости и т.д. [3]

Кризисные явления возникают по разным причинам, понимание и анализ этих причин поможет наиболее эффективно бороться с их последствиями.

В глобальном аспекте все причины можно разделить на такие группы рисков: экономические, геополитические, социальные, технические и технологические и экологические. Каждый год Мировой Экономический Форум определяет риски по силе разрушительного воздействия по вероятности возникновения в течение ближайших 10 лет.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012*	2013*
1st	Расстройство критической информационной инфраструктуры	Ценовой крах активов	Ценовой крах активов	Ценовой крах активов	Метеорологические катастрофы	Большая разница в доходах	Большая разница в доходах
2nd	Хронические заболевания в развитых странах	Нестабильность на Ближнем Востоке	Замедление роста китайской экономики (<6%)	Замедление роста китайской экономики (<6%)	Гидрологические катастрофы	Хронический фискальный дисбаланс	Хронический фискальный дисбаланс
3rd	Ценовой шок нефти	Потерпевшие и терпящие крах государства	Хронические заболевания	Хронические заболевания	Коррупция	Увеличение объёма выбросов парниковых газов	Увеличение объёма выбросов парниковых газов
4th	Жёсткое схождение китайской экономики	Нефтяная и газовая ценовая нестабильность	Разрыв глобального управления	Финансовые кризисы	Утрата биоразнообразия	Кибератаки	Кризис водообеспечения
5th	Ценовой крах активов	Хронические болезни развитого мира	Retrenchment from globalization (emerging)	Разрыв глобального управления	Климатологические катастрофы	Кризис водообеспечения	Пенсионный кризис

Рис 1. Топ-5 глобальных рисков 2007-2013 годов по вероятности наступления.

Частота возникновения и серьёзность рисков для глобальной стабильности повысились, а возможности систем глобального управления, позволяющие бороться с ними, - нет.

Исходя из основных результатов МЭФ, по сравнению с прошлым годом вероятность и воздействие глобальных рисков возросли. Впервые в число наиболее значимых рисков на 2013 год попали проблемы пенсионных систем. В отличие от 2007-2010 годов, уже не обесценение активов кажется экспертам ВЭФ самой большой опасностью. На 2012-2013

гг. по мнению экспертов, самой актуальной опасностью оказывается увеличивающийся разрыв между богатыми и бедными и хронический фискальный дисбаланс, то есть долг, который государства не в состоянии покрыть [4].

В последние три года все большее внимание экспертов уделяется экологическим рискам. Среди наиболее вероятных рисков в последние 2012-2013 года эксперты отметили риск увеличения объёма выбросов парниковых газов.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012*	2013*
1st	Обвал цен активов	Обвал цен активов	Обвал цен активов	Обвал цен активов	Финансовые кризисы	Основной систематический финансовый провал	Основной систематический финансовый провал
2nd	Сокращение от глобализации	Сокращение от глобализации (развития)	Сокращение от глобализации (развития)	Сокращение от глобализации (развития)	Климатические катастрофы	Кризис водообеспечения	Кризис водообеспечения
3rd	Межгосударственные и гражданские войны	Замедление роста китайской экономики	Скачок цен на нефть и газ	Скачок цен на нефть	Геополитические конфликты	Продовольственный кризис	Хронический фискальный дисбаланс
4th	Пандемии	Скачок цен на нефть и газ	Хронические болезни	Хронические болезни	Обвал цен активов	Хронический фискальный дисбаланс	Продовольственный кризис
5th	Ценовой шок нефти	Пандемии	Финансовые кризисы	Финансовые кризисы	Чрезвычайная нестабильность цен на энергоносители	Крайняя нестабильность цен на энергию и с/х продукцию	Распространение оружия массового уничтожения

Рис 2. Топ-5 глобальных рисков 2007-2013 годов по силе разрушительного воздействия

Наиболее значимым риском на 2013 год по силе разрушительного воздействия эксперты определили основной систематический финансовый провал, признающийся таковым второй год подряд. Не менее острыми в 2013 году будут проблемы водообеспечения, хронического фискального дисбаланса и продовольственного кризиса. В отличие от 2007-2010 годов, уже не обесценение активов и сокращение от глобализации кажется экспертам ВЭФ самой большой опасностью [4].

Таким образом, в 2012-2013 годах внимание международных экспертов сместилось с экологических рисков, которые были названы главными год назад, на социально-экономические риски.

В распознавании кризиса большое значение имеет оценка взаимосвязи проблем. Все эти группы рисков необходимо рассматривать в комплексе для более эффективного понимания причин возникновения кризисов и, как следствие, для поиска более эффективных путей выхода из кризиса.

С целью исследования и разработки новых концептуальных моделей, направленных на решение общемировых кризисов составляются картины и карты глобальных рисков. Чем сложнее система, тем выше риск системного краха, но при этом создаётся больше возможностей для управления самыми актуальными рисками и обеспечения более эффективного противостояния рискам [5].

Для распознавания кризисов и эффективной разработки моделей выхода из него необходимо использовать всю систему показателей оценки состояния социально-экономической системы с чётким набором признаков и показателей кризисного развития.

Противоречия интересов и объективная неравномерность их изменения определяют как возможность, так и необходимость кризисов. Именно это является основой всех кризисов в социально-экономической системе.

Список литературы

1. Шипович Л.Ю. Классификация и причины возникновения финансово-экономических кризисов. - Экономика. - Вып. 33. - 2009. - С. 21-26.
2. Чернявский А.Д. Антикризисное управление: учеб. пособие. - М.: МАУП, 2008. - 280 с.
3. Дмитриева Н.З. Экономические кризисы: виды, причины возникновения и последствия. - ФГБОУ ВПО «Шуйский государственный педагогический университет», 2008. - 241 с.
4. GlobalRisks 2013. Eighth Edition. [Электронный ресурс]. - Режим доступа к ресурсу: <http://reports.weforum.org/global-risks-2013>.
5. Глобальные риски – 2012 [Электронный ресурс]. - Режим доступа к ресурсу: <http://www.wfin.kz/globalnye-riski-2012-goda>.

Научный руководитель: д.э.н. проф. Раевна Е. В.

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ СТРУКТУРИ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ ТА КРАЇН СНД

Метою даної роботи виступає аналіз тенденцій у розвитку промислового розвитку країн СНД – України, Росії та Казахстану. Оскільки дані країни є одними з найбільш розвинених серед країн СНД і займають не останнє місце в світовому господарстві, то доцільно було б провести порівняння структури їх промислового комплексу, так як промисловість займає велику частку у валовому внутрішньому продукті всіх країн.

Даними для аналізу виступають обсяги реалізованої промислової продукції кожної з галузей промисловості.

У табл. 1 наведено структуру промисловості України, Росії та Казахстану за основними виробничими галузями станом на 2011 р.

Таблиця 1
Структура промислового комплексу країн СНД станом на 2011 р.

Галузі промисловості	Україна	Росія	Казахстан
Добувна	15,4	27,9	68,6
Переробна, з неї:	84,5	72,1	31,3
харчова	18,1	12,5	6,6
легка	0,8	0,9	0,2
оброблення деревини	0,8	1,0	0,1
целюлозно-паперове виробництво	2,2	2,3	0,5
виробництво коксу	8,0	15,5	2,8
хімічна	8,6	6,2	1,1
інша неметалева мінеральна продукція	4,5	3,4	2,3
металургія	26,5	14,0	14,0
машинобудування	14,6	16,0	3,4

Як свідчать дані табл.1, у загальному обсязі виробництва промислової продукції України значну питому вагу займає переробна промисловість, а саме, експортноорієнтовані галузі такі як металургійне виробництво, питома вага його у загальному обсязі промисловості складає 26,5%, машинобудування 14,6%, та хімічного виробництво 8,6%. У 2011 році доля добувної промисловості в Росії склала 27,9%, відповідно обсяги переробної промисловості склали 72,1%, тобто домінуючий внесок у ВВП країни здійснює саме переробна промисловість. Серед галузей переробної промисловості найбільшу питому вагу мають такі галузі, як машинобудування (16,0%), виробництво коксу та продуктів нафтового перероблення (15,5%), металургійне виробництво, його доля складає 14,0% та виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів – їх доля складає 12,5%, найнижчі обсяги спостерігаються у легкій промисловості та обробленні деревини й виробів з неї, окрім меблів, доля даних галузей промисловості не перевищує 1,0 %.

Структура промисловості Казахстану суттєво відрізняється від структури промисловості Російсь-

кої Федерації та України, а саме відрізняється співвідношення між виробництвом продукції переробної та добувної промисловості. Добувна промисловість займає у 2011 році 68,6%, що майже у два рази більше ніж переробна – її доля складає 31,3%. Найбільшу питому вагу серед галузей переробної промисловості займає металургійне виробництво – 14,0%, другим за обсягом слідує виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів 6,6%. Найменш розвинутими галузями промисловості у Казахстані є оброблення деревини та виробництво виробів з неї – доля цієї галузі складає лише 0,1% від всього обсягу промисловості, а також легка промисловість доля якої серед інших галузей промисловості складає 0,2%.

Для порівняння однорідності структури промислового комплексу Російської Федерації, Казахстану та України необхідно розрахувати коефіцієнт подібності структури, який розраховується за наступною формулою:

$$K_{y-p} = 1 - \frac{1}{2} * 0,4313 = 0,7844$$

$$K_{y-k} = 1 - \frac{1}{2} * 1,0651 = 0,4675$$

Розрахунки свідчать, що структура промисловості України подібна на 78,44% до структури промисловості Російської Федерації. Структура промислового комплексу України та Казахстану достатньо різні, адже схожість становить лише на 46,75%, це перш за все сталося завдяки величезній долі продукції добувної промисловості у загальному обсязі реалізованої промислової продукції Казахстану.

Проаналізувавши структуру промислового комплексу трьох обраних країн можна зробити висновки – що загалом присутня спільна тенденція у розвитку галузей промисловості, експортноорієнтовані галузі у країн часто співпадають, що робить їх потужними конкурентами, насамперед це стосується саме найближчого сусіда України – Росії.

Список літератури

1. Дорогушцов С.І. Розміщення продуктивних сил: підручник. – Київ: КНЕУ, 2005. – 986 с.
2. Качан Є.П. Розміщення продуктивних сил України: Підручник / Є.П. Качан, М.О. Ковтонюк, М.О. Петрига – К.: Вища школа, Діло, 2007. – 356 с.
3. Державна служба статистики України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>
4. Державна підтримка українського експорту. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ukrexport.gov.ua>
5. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua>
6. Федеральная служба государственной статистики. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.gks.ru>

ЗАСТОСУВАННЯ СТАТИСИКИ МОРАНА У ВИВЧЕННІ РЕГІОНАЛЬНИХ АСИМЕТРІЙ

Асиметрія розвитку – суттєва проблема для економік багатьох країн, тож її вивчення виступає дуже актуальним питанням. Вже після позиціонування її як однієї з головних світових проблем, українські науковці почали детальне вивчення цього феномену в економіці нашої країни.

Одним із підходів до вивчення та діагностики регіональних асиметрій є застосування локальних статистик Морана та побудова діаграм, що наглядно представляють вивчаємо ситуацію.

Локальна статистика Морана виявляє місцеві просторової автокореляції. Вона може бути використана для ідентифікації місцевих кластерів (регіони, де прилеглі території мають близькі значення) або просторових викидів (областей відмінних від своїх сусідів).

Багато програм, що виконують побудову діаграм морана реалізує два типи місцевої статистики - одномірні і двовимірні. Одномірні місцеві тести Морана застосовуються для просторової автокореляції однієї змінної в один період часу. За допомогою двовірних місцевих статистик можливо перевірити просторової структури двох змінних в один період часу, або просторово-часової автокореляції однієї змінної з плином часу.

Точкова діаграма Морана дає інструмент для візуального вивчення просторової автокореляції. Вона умовно поділена на 4 квадранти, що забезпечують класифікацію з чотирьох типів просторової автокореляції. Райони, які є істотними помічені в цих категоріях квадратів і пофарбовані у відповідні кольори. Інтерпретація буде різною для одновимірних і двовимірних місцевих статистик Морана.

Таблиця 1

Інтерпретація квадрантів точкової діаграми

Категорія	Квадрант точкової діаграми	Автокореляція	Інтерпретація
Високий-Високий	Верхній правий (червоний)	Позитивна	Кластер з високим рівнем розвитку, серед сусідів з таким же рівнем розвитку
Високий-Низький	Нижній правий (рожевий)	Негативна	Викид з високим рівнем розвитку серед сусідів з низьким рівнем розвитку
Низький-Низький	Лівий нижній (блакитний)	Позитивна	Кластер з низьким рівнем розвитку серед сусідів з таким же рівнем розвитку
Низький-Високий	Лівий верхній (синій)	Негативна	Викид з низьким рівнем розвитку серед сусідів з високим рівнем розвитку

Результати розрахунків статистик морана для більшої наглядності заносяться на карту місцевості. Карта містить інформацію тільки на тих місцях, які мають істотні Місцеві статистики Морана. У той час як кожен регіон в наборі даних буде представлений в розсіюванні Морана, тільки ті, значення місцевої статистики яких знаходиться нижче рівня 0,05, будуть пофарбовані в червоної або синій кольори. Регіони з незначним місцевими статистиками Морана пофарбовані в сірій колір.

Застосування статистики Морана у вивченні регіональних диспропорцій вносить новий погляд на проблему, регіони розглядаються більш детально та в більш близькому конкурентному середовищі, що допомагає побачити реальний стан речей та уникнути неточностей під час інтерпретації отриманих значень.

Список літератури

1. [Стеценко Т.О., Тищенко О.П. Управление региональной экономикой. – К., 2010. – 312 с.](#)
2. [Столярчук Я.М. Глобальные асимметрии экономического развития. – К., 2009. – 309 с.](#)
3. [Чужиков В.І. Глобальна регіоналістика: історія та сучасна методологія. – К., 2008. – 320 с.](#)
4. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.biomedware.com>

МІНІМАЛЬНА ЗАРОБІТНА ПЛАТА: РІЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ У ФОРМУВАННІ ПОЛІТИКИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ

В умовах трансформації економіки України гостро постала проблема соціального захисту населення.

Створення ринкової економіки супроводжується стрімким розширенням суспільства за матеріальним, соціальним статусами.

Прагнення України до міжнародної інтеграції неможливе без створення системи правових, економічних та організаційних заходів, щодо сприяння підтримки соціальної стабільності в суспільстві.

Взаємодія зазначених заходів, дій, принципів та основ щодо соціального захисту малозабезпечених верств населення, їх соціальної безпеки в суспільстві відбиває соціальна політика держави.

Оскільки соціальна економіка орієнтована на людину, то про стан і рівень розвитку економіки судять по тому, як живуть люди.

Увесь діапазон властивостей соціальної політики, що відбиває задоволеність людей наданими їм матеріальними та духовними благами характеризується рівнем життя населення.

Якщо захищеність працюючих здійснюється завдяки державному регулюванню мінімальної заробітної плати, таким чином, щоб особа, яка працює, не опинилася за межею бідності, то соціальний захист на рівні держави повинен окрім розв'язання індивідуальних проблем кожної людини, забезпечувати й інтереси всього суспільства [3].

Розмір мінімальної заробітної плати встановлюється Верховною Радою України за поданням Кабінету Міністрів України, як правило, один раз на рік при затвердженні Державного бюджету.

Розмір мінімальної заробітної плати переглядається залежно від зростання індексу цін на споживчі товари і тарифів на послуги за угодою сторін колективних переговорів.

Основною метою законодавчого встановлення мінімальної заробітної плати є боротьба з бідністю.

Мінімальна заробітна плата (МЗП) є одним із базових соціальних стандартів, який був затверджений в Україні й згідно ст. 3 Закону України від 24.03.95 р. № 108/95-ВР «Про оплату праці» є державною соціальною гарантією обов'язковою на всій території України для підприємств всіх форм власності та господарювання.

Мінімальна заробітна плата повинна встановлюватися у розмірі не нижчому за вартісну величину межі малозабезпеченості в розрахунку на працездатну особу. Вона якщо спостерігати ситуацію за період з 1998 по 2012 роки, то можна відмітити збільшення мінімальної заробітної плати в 23 рази.

Аналіз значення показника абсолютного проценту приросту показує, що з кожним роком спостерігається збільшення його значення щодо рівня МЗП. Так, найменше абсолютне значення 1% приросту спостерігалось у 1999 році й становило 0,45 грн., а найбільше – у 2012 році – 9,41 грн.

Виходячи з того, що заробітна плата виступає одним із основних регуляторів ринку праці, співвідношення мінімальної заробітної плати до її середнього рівня виступає орієнтиром для встановлення державних соціальних стандартів та гарантій в країні.

У країнах Європейського союзу справедливою вважається мінімальна зарплата, яка досягає 68% від середньої.

В Україні співвідношення мінімальної зарплати до середньої тільки в січні 2012 року склало 39,4%, що на 28,6% нижче справедливої МЗП за методикою ЄС.

Порівняльна оцінка МЗП з країнами Європи показала, що в Україні вона найнижча навіть в порівнянні із найближчими сусідами, такими як Польща (2011 рік – 348 євро), Угорщина (287 євро), Румунія (158 євро).

У 2008 році МЗП України складала 60 євро (515 грн.), а у 2011 – 95 євро (1004 грн.). Темп приросту за 3 роки склав 35 євро.

У 2011 році мінімальна заробітна плата в Україні в 14 разів була меншою ніж у Франції.

Найбільший середньорічний темп приросту МЗП в період з 2011 по 2008 роки спостерігався у Латвії (89%), а найменший - у Великобританії (скорочення на 20%).

Отже, питання ефективної системи оплати праці є одним із важливих критеріїв сталого економічного розвитку країни.

Розв'язання виокремлених проблем може бути вирішено за умов: наявності державної підтримки розглянутих заходів через дію законів та норм; створення умов для формування заробітної плати на принципах вартості й ціни робочої сили; посилення соціальної захищеності працюючих при введенні мінімальної погодинної заробітної плати.

Список літератури

1. Беседін В.Ф. *Державне регулювання економіки*. – К.: 2009. – 176 с.
 2. Власенко Н. С., Григорович Н. В., Рубльова Н. В. *Статистика ринку праці: міжнародні стандарти та національний досвід: Навч. посіб.* – К.: ТОВ «Август Трейд», 2006. – 320 с.
 3. Закон України «Про оплату праці» від 24.03.95 р. № 108/95-ВР. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/>.
- Науковий керівник: к.е.н., доц. Серова І.А.

Статистичний аналіз кредитного портфелю банків України

Банківське кредитування на сьогодні є головним джерелом доходів банківської системи та фактором, що прискорює та стимулює загальний розвиток економіки країни. Саме тому питання аналізу кредитного портфелю банків України є актуальним особливо зараз, у посткризовий період.

Не слід розуміти під кредитним портфелем пасивно сформований набір кредитів, адже кредитний портфель – це економічно обґрунтована і структурована сукупність кредитних угод і кредитних зобов'язань, яка є результатом цілеспрямованих управлінських рішень, прийнятих відповідно до вимог кредитної політики банку.

Говорячи про управління кредитним портфелем, необхідно відзначити головну його проблему – забезпечення якості кредитного портфелю. Під якістю кредитного портфеля можна розуміти таку властивість його структури, що має здатність забезпечувати максимальний рівень прибутковості при допустимих рівнях кредитного ризику.

Інформаційно-аналітичне забезпечення статистичного аналізу складається з накопичення інформації, яка надходить із нормативно-правових документів, фінансових та статистичних звітів, про банківське кредитування.

У роботі проведено аналіз кредитного портфеля шляхом дослідження його структури в розрізі різноманітних класифікаційних ознак, а також вивчення динаміки кожної групи, сегментації кредитного портфеля.

Результати структурного аналізу свідчать про те, що кредитний портфель банків України на 95% складаються із кредитів наданих підприємствам, які виробляють товари і послуги та домашнім господарствам, а решта – 5% на сектор фінансових корпорацій (крім банків) та на сектор державного управління.

Найбільшою загрозою якості кредитного портфелю українських банків та підвищення рівня його ризику є проблемні кредити. Проблемні кредити – це такі кредити, позикові кошти по яких не повернені позичальником установлений.

Галузева структура проблемних кредитів несуттєво відрізняється від галузевої структури кредитного портфелю, проте, питома вага прострочених кредитів, наданих переробній промисловості у проблемному кредитному портфелі (25%) перевищує частку кредитів наданих цій галузі у загальному кредитному портфелі. Схожа ситуація і з кредитами, наданими галузі операції із нерухомим майном, що свідчить про те, що ці галузі у 2011 році погіршують якість кредитного портфелю.

Динаміка банківського кредитування свідчить про вплив на розвиток банківського кредитування кризових явищ в економіці, що відобразилось у зниженні обсягу кредитного портфелю банків у 2009 році, але вже у 2010 спостерігається поступове нарощення обсягів кредитування банками. У 2011 році продовжилися позитивні тенденції в макроекономічному розвитку банківського кредитування.

Отже, за результатами проведеного аналізу можна зробити висновок, що у 2010-2012 роках спостерігається скорочення частки проблемних кредитів у структурі кредитного портфелю, тобто у якості кредитного портфелю українських банків спостерігається тенденція до зростання.

Список літератури

1. Белова І. В. Дутченко О. О. Врахування галузевого фактора при проведенні банківського кредитування / І. В. Белова, О. О. Дутченко // *Економічний простір*. – 2011. – № 48. – С. 137–142.
2. Герасимович А. М. Аналіз банківської діяльності : Підручник / А. М. Герасимович; Міністерство освіти і науки України, КНЕУ. – К. : КНЕУ, 2005. – 599 с.
3. Денисенко М. П. Кредитування та ризику : Навчальний посібник / М. П. Денисенко, В. М. Домрачев, В. Г. Кабанов. – К. : «Видавничий дім «Професіонал», 2008. – 480 с.

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПАСИВІВ БАНКІВ УКРАЇНИ

Банківська система є важливим елементом будь-якої країни, оскільки, мобілізуючи тимчасово вільні кошти, перетворює їх на капітал, що працює. Від оптимальної структури пасивів банків залежать такі показники їхньої діяльності, як рентабельність і ліквідність. В умовах дефіциту фінансових ресурсів особливої актуальності набуває статистичний аналіз пасивів банків, що дозволяє виявляти слабкі та сильні сторони банків України та визначати конкретні шляхи розв'язання проблем. Для якісної оцінки банківської системи в аспекті пасивів необхідно провести структурно-динамічний та коефіцієнтний аналіз показників.

При вивченні пасивів банків України аналіз динаміки являється одним із найважливіших етапів, так як саме він дозволяє визначити швидкість зміни досліджуваних показників та виявити основні тенденції в їх розвитку. Проведений аналіз динаміки показав, що спостерігається тенденція до щорічного збільшення всіх складових пасиву. Спад по деяким показникам спостерігався лише в післякризові роки (2009 та 2010 роки). Але подолавши світову економічну кризу та її наслідки в 2011 та 2012 роках показники знову почали збільшувати свій приріст, відновивши позитивну тенденцію.

Від структури пасивів і їх форми залежить наскільки банківська установа може бути стійкою і конкурентоспроможною. Проведений аналіз з використанням статистичного інструментарію показав, що структура пасивів банків України за останнє десятиріччя зазнала суттєвих змін. Була виявлена загальна тенденція до збільшення частки власного капіталу та боргових цінних паперів в структурі банківських ресурсів, а також збільшення питомої ваги депозитів фізичних осіб та зменшення частки депозитів юридичних осіб в структурі пасивів банків України.

Коефіцієнтний аналіз пасивів банків України дозволив оцінити стан банківської системи України в аспекті стійкості та прибутковості ресурсної бази. В результаті коефіцієнтного аналізу було виявлено той факт, що в період з 2001 по 2011 рік спостерігалось зростання частки капіталу у структурі пасивів українських банків з відповідним зниженням частки зобов'язань. Це означає, що зі зростанням обсягу загальних активів банку питома вага власного капіталу збільшується навіть за умови зменшення його абсолютної величини.

Незважаючи на стійку тенденцію до зростання капіталу коефіцієнтний аналіз показав, що більшість банків України являються недокапіталізованими. Це може призвести банківський сектор до ризику втрати ліквідності, підвищення кредитного та ринкового ризиків. В результаті цього банки мають обмежені можливості щодо кредитування фінансового сектора економіки і населення, забезпечення достатнього рівня довіри клієнтів і вкладників.

Таким чином, статистичний аналіз показав, що розвиток банківської системи за останні десять років відбувався в умовах економічного зростання. Зберігалася тенденція до нарощування банками пасивів. Але слід відзначити і слабкі сторони: більшість банків України являються недокапіталізованими. В результаті цього вони мають обмежені можливості щодо кредитування фінансового сектора економіки і населення, забезпечення достатнього рівня довіри клієнтів і вкладників. Негативний вплив на банківську діяльність мають також низькі доходи населення, незадовільний фінансовий стан позичальників потребує створення значних резервів, що в умовах відсутності відносно стабільних джерел надходження ресурсів ускладнює формування пасивів банків. Тому для вдосконалення процесу формування пасивів банків необхідно: розвивати депозитні операції з населенням на основі впровадження нової технології банківського обслуговування; активно використовувати процентну політику як метод стимулювання розміщення коштів на різні види депозитів; реалізовувати ефективну дивідендну політику.

Список літератури

1. Васюренко О. В. *Економічний аналіз діяльності комерційних банків: навч. посіб.* // О.В. Васюренко, К.О. Волохата – К.: Знання, 2008. – 463 с
2. Парасій-Вергуненко. І.М. *Аналіз банківської діяльності: навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц.* // І.М. Парасій-Вергуненко. – К.: КНЕУ, 2006. – 347 с.
3. Швайка М.А. *Банківська система України: шляхи реформування і підвищення ефективності.* – Київ: Парламентське видавництво, 2010 – 193 с.
4. Швець Н. Р. *Аналіз та оцінка ресурсів банку: монографія / Швець Н. Р.* – Чернівці: Рута, 2006. – 168 с

Науковий керівник к.е.н., доцент кафедри статистики та економічного прогнозування Молдавська О.В.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**Міжнародна науково–практична конференція молодих
вчених, аспірантів та студентів
«Інформаційні технології в сучасному світі: досліджен-
ня молодих вчених»**

Матеріали конференції

14 – 15 березня 2013 року

Відповідальний за випуск *В.І. Грачов*

Науковий редактор *С.П. Євсєєв*
Комп'ютерна верстка *О.Г. Король*

Підписано до друку 18.02.2013. Формат 60×84/8. Папір офсетний.
Гарнітура «Times New Roman». Друк ризографічний. Ум.-друк. арк. – 35,9.
Ціна договірна. Наклад 300 прим. Зам. № 0218.

Віддруковано з готових оригінал-макетів у друкарні ФОП Петров В.В.
Єдиний державний реєстр юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.
Запис № 24800000000106167 від 08.01.2009.
61144, м. Харків, вул. Гв. Широнінців, 79в, к. 137, тел. **(057) 778-60-34**
e-mail: **bookfabric@rambler.ru**